

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ
КАФЕДРА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ**

**До 20-ї річниці створення
Навчально-наукового
інституту обліку,
аналізу та аудиту**

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

**Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
молодих вчених, аспірантів та студентів**

24 лютого 2016 р.

**Ірпінь
2016**

УДК 657(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)052.2я431
С 91

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Національного університету
державної податкової служби України
(протокол № 1 від 28 січня 2016 р.)*

Редакційна колегія: Тарангул Л.Л., д.е.н., професор; Мацелюх Н.П., к.е.н., доцент; Шара Є.Ю., к.е.н., доцент; Тесленко Т.І., к.е.н., доцент; Сторожук Т.М., к.е.н., доцент; Островерха Р.Е., к.е.н., доцент; Жидєєва Л.І., к.е.н., доцент; Бідюк О.О., к.е.н., доцент; Колісник О.П., к.е.н., доцент; Занько Б.М., к.е.н.; Гуріна Н.В., к.е.н., доцент, Андрієнко О.М. ст. викладач.

С 91 **Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні** [Текст]: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців, аспірантів та студентів. (м. Ірпінь, 24 лютого 2016 року) / Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2016. – 210 с.

Збірник містить тези доповідей вітчизняних учасників, які були розглянуті на IV Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих науковців, аспірантів та студентів «Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні», що відбулась 24 лютого 2016 року в м. Ірпінь.

У збірнику розглянуті найбільш актуальні питання сучасного стану та перспектив розвитку бухгалтерського обліку в Україні за наступними напрямками: актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності; удосконалення бухгалтерського обліку в державному секторі; бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління; підготовка фахівців з обліку, аналізу та аудиту: проблеми і напрями удосконалення.

Видання розраховане на науковців, викладачів, економістів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, працівників державного сектору економіки та суб'єктів підприємницької діяльності

*Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність
за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних
даних, галузевої термінології, імен власних, інших відомостей.*

УДК 657(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)052.2я431

© Національний університет
ДПС України, 2016

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	9
СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	11
Августова О.О. Автоматизація обліково-контрольної системи щодо витрат на рибопереробних підприємствах	11
Бабак А.М. Автоматизація облікових процесів: впровадження та переваги роботи системи.....	14
Бездушна Ю.С. Роль галузевих стандартів бухгалтерського обліку у формуванні показників фінансової безпеки	18
Бідюк О.О. Податкова реформа в Україні: сучасний стан та прогнози міжнародних рейтингів.....	22
Білохвост Я.С., Кулик К.Б. Дослідження впливу податку на прибуток на надходження до бюджету.....	25
Блищук Л.В. Бухгалтерський облік як важливе джерело інформаційного забезпечення управління підприємством	28
Богдан С.В. Інструменти бухгалтерського інжинірингу як засіб ефективного функціонування бухгалтерського обліку	31
Веремчук О.В. Проблемні аспекти обліку дебіторської заборгованості на підприємствах України	35
Вовк Ю.А. Особливості застосування спрощеної системи обліку в Україні.....	38
Грищук В. Р., Умерова Г. В. Реформування єдиного соціального внеску в Україні: реформа чи «біг по колу»	42

Гучок Ю.С.

Проблеми уніфікації бухгалтерського обліку та шляхи їх вирішення..... 45

Дика С.І.

Маніпулювання показниками фінансової та бюджетної звітності та креативний облік в Україні..... 48

Дружинська Н.С.

Об'єднання підприємств та їх вплив на фінансову звітність 51

Думбрава А.І.

Шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів та їх ефективного використання..... 56

Євтух Я.В., Теплякова А.С.

Проблеми переходу вітчизняних підприємств на міжнародні стандарти фінансової звітності 59

Занько Б.М.

Списання безнадійної дебіторської заборгованості та коригування фінансового результату..... 62

Іванова Н.В.

Проблеми та шляхи удосконалення обліку, аналізу складових власного капіталу підприємства 65

Кісельова О.В.

Порівняння особливостей ведення бухгалтерського обліку в Україні та Італії..... 70

Ковтун Т.І.

Бухгалтерський облік та інвентаризація активів і зобов'язань: практика застосування..... 74

Кравцова М.В.

Проблеми та перспективи використання бюджетування на підприємствах України 77

Кучерява М.В.

Сутність категорій «забезпечення» та «умовні зобов'язання» 80

Матійко О.О.

Удосконалення організації обліку заробітної плати в сучасних умовах господарювання..... 84

Мірошниченко А.В.

Проблемні аспекти обліку основних засобів 87

Озерова О.Г.

Актуальні питання визначення нормальної виробничої потужності для розподілу загальновиробничих витрат підприємств будівельної галузі90

Омелянчук Т.М.

Первинний облік як інформаційне джерело аудиту фінансового стану підприємств ресторанного господарства93

Павлюковець М.П.

Стандартизація обліку та оцінки активів сільськогосподарських підприємств на базі новітніх інформаційних інтернет-технологій96

Пантелеєв В.П.

Задоволення вимог користувачів та проблеми підготовки консолідованої фінансової звітності99

Підлісна О.І.

Особливості документального оформлення поточних біологічних активів..... 102

Проноза Т.О.

Податок на прибуток у фінансовій та податковій звітності підприємства..... 105

Сиротська А.Ю.

Система обліку директ-костинг: недоліки та переваги 109

Скришевська О.Е.

Облік виплат працівникам у контексті соціальної відповідальності підприємства 112

Сторожук Т.М.

Деякі проблемні питання консолідації фінансових звітів об'єднань підприємств 115

Тесленко Т.І.

Оцінка активів і зобов'язань за справедливою вартістю в сучасних умовах господарювання..... 118

Ткаченко Н.М.

Складання фінансової звітності в Україні за МСФЗ: переваги та недоліки 122

Філіппова О.О.

Економічна сутність терміна «бухгалтерський інжиніринг»..... 124

**СЕКЦІЯ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ
БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ
В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ 128**

Гаврюшенко Д.В.

Напрями удосконалення бухгалтерського обліку
в бюджетних установах 128

Грищук В. Р., Умерова Г. В.

Допомога з тимчасової втрати працездатності:
комерційна реформа..... 131

Жидєєва Л.І., Андрієнко О.М.

Облікова політика: проблеми та практичне
застосування в бюджетних установах 135

Кітченко М.І.

Впровадження НП(С)БОДС: стан та шляхи їх
реалізації на практиці..... 138

Кулик К.Б., Білохвост Я.С.

Програмно-цільовий метод як напрям удосконалення
бюджетного планування в Україні 141

Микитюк А.С.

Комплексне використання АВ-костингу, EVA- та
DEA-аналізу в державному секторі..... 145

Сердюк С.С.

Проблеми організації обліку заробітної плати
працівників бюджетної сфери 148

Шара Є.Ю., Олійник В.С.

Шляхи удосконалення фінансового забезпечення
кримінально-виконачих установ у частині видатків
на оплату праці 152

СЕКЦІЯ 3. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО КОНТРОЛЮ, АНАЛІЗУ ТА УПРАВЛІННЯ.....	158
<i>Бондаренко Т.Ю.</i>	
Методичні прийоми внутрішньогосподарського контролю	158
<i>Волков Д.П.</i>	
Розвиток аналізу комерційної діяльності торговельних підприємств	160
<i>Гуріна Н.В.</i>	
Інформаційне забезпечення аналітичної роботи: управлінський аспект.....	163
<i>Замота І.О.</i>	
Інформаційне забезпечення контролю і аналізу витрат підприємства.....	165
<i>Камардіна Д.Ю.</i>	
Вплив змін балансу на фінансовий аналіз підприємства	169
<i>Колісник О.П.</i>	
Аудит оподаткування підприємств: проблеми теорії та практики.....	172
<i>Кульбака Д.М., Фесенко О.С., Манукова Л.Г.</i>	
Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління.....	175
<i>Михасик О.Д.</i>	
Нарощування експортного потенціалу як шлях подолання кризи в Україні	178
<i>Попко В.М.</i>	
Особливості обліку поточних зобов'язань в умовах застосування комп'ютерних технологій.....	181
<i>Скоробагач А.Є.</i>	
Значення інформації звіту про рух грошових коштів для системи менеджменту підприємства	184
<i>Шубенко Є.С.</i>	
Вибір процедури оцінки майнових прав в умовах реорганізації товариств неакціонерного типу.....	187

**СЕКЦІЯ 4. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ: ПРОБЛЕМИ І НАПРЯМИ
УДОСКОНАЛЕННЯ 191**

Гудим І.А.

Професійний бухгалтер в Україні: проблеми
законодавчого регулювання..... 191

Жидєєва Л.І.

Проблеми підготовки фахівців з «обліку та аудиту»..... 195

Левіна Д.О.

Проблеми та шляхи покращення підготовки
конкурентоспроможних фахівців з обліку,
аналізу та аудиту 198

Островерха Р.Е.

Організація роботи апарату бухгалтерії та її роль
у зростанні ефективності бухгалтерського обліку 201

Столітня Ю.А.

Особливості підготовки сучасних фахівців з обліку,
аналізу та аудиту 204

Чернявська О.Є.

Використання системи «Галактика ERP»
у практичній діяльності та при підготовці фахівців 206

ПЕРЕДМОВА

Бухгалтерський облік – непогрішний суддя минулого, необхідний керівник сучасного і надійний консультант майбутнього кожного підприємства.

І. Ф. Шерр

Бухгалтерський облік є самостійною прикладною економічною наукою і певною галуззю практичної суспільної діяльності. Історія розвитку бухгалтерського обліку показує, що він є не тільки самостійною галуззю наукових знань, яка має певні системоутворюючі ознаки, а є й частиною системи економічних наук. Бухгалтерський облік є одним з елементів матеріальної культури людства. Вдосконалюючись разом з виробництвом, він розвивається як функція управління ним.

Зародившись досить давно, облік в своєму історичному розвитку пройшов ряд стадій. Вивчення попередніх стадій розвитку і предмета обліку необхідно для його подальшого активного удосконалення.

У сучасних умовах господарювання система бухгалтерського обліку є цілісною системою знань – наука, теорія та практика, яка виконує в суспільстві одну із центральних функцій управління економікою не тільки в межах підприємства, але й у суспільстві в цілому. Одним із актуальних питань сьогодення є вирішення організаційних проблем, які включають вибір варіантів регулювання бухгалтерського обліку в Україні, визначення суб'єкта відповідальності за впровадження нормативно-законодавчих актів у повсякденну практику бухгалтера.

У зв'язку з цим важливе значення набуває вивчення теоретичних основ, тобто змісту основних категорій і принципів організації бухгалтерського обліку, знання яких є невід'ємною умовою для чіткого розуміння питань практики бухгалтерського обліку.

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

Упродовж тисячоліть бухгалтерський облік як наука сформував п'ятирівневу професію бухгалтера: молодший спеціаліст, спеціаліст, бакалавр, магістр та бухгалтер-професіонал (аудитор). Підвищились й вимоги до облікових фахівців. Так, крім надання для управління достовірної інформації про минулі факти та операції, сьогодні бухгалтер зобов'язаний забезпечувати економічну безпеку підприємства, здійснювати моніторинг поточних подій, брати участь у формуванні стратегії розвитку на майбутнє. Важливим питанням у ефективній діяльності підприємства в галузі організації бухгалтерського обліку є рівень кваліфікації облікових кадрів.

Перспектива розвитку системи бухгалтерського обліку пов'язується з переосмисленням ролі бухгалтера в управлінській діяльності. Відходить у минуле уявлення про бухгалтера як про реєстратора облікової інформації, а на заміну цьому стереотипу приходить поняття про нього як про виробника необхідної інформації для забезпечення потреб управлінського апарату. Не історіографія господарської діяльності, а ефективність різних варіантів вирішення господарських завдань є основою роботи бухгалтера, тому центр досліджень зміщується з суто методологічних проблем обліку до проблем побудови ефективних інформаційних систем підприємства, які функціонують паралельно та обслуговують різні рівні управління.

СЕКЦІЯ 1

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

О.О. Августова, аспірант
*(Київський національний
торговельно-економічний
університет)*

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНОЇ СИСТЕМИ ЩОДО ВИТРАТ НА РИБОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Першочергові завдання керівництва рибопереробного підприємства – зайняти лідируючі позиції на ринку, створити оптимальну структуру управління, підвищити ефективність роботи персоналу. Впровадження програмних продуктів – це підвищення оперативності обробки даних та достовірності ділової інформації, контроль зі сторони персоналу та керівництва, що забезпечить прийняття більш об'єктивних фінансових та управлінських рішень.

Питання автоматизації обліку і контролю витрат знайшло своє відображення у працях багатьох вчених: Бардаша С.В. [1], Бенька М.М. [2], Брадула О.М., Мельниченко С.В., Мниха Є.В., Івахненкова С.В. [3], та інших.

На основі проведеного дослідження фахової літератури та галузевих особливостей виробничого процесу рибопереробних підприємств, автором пропонує до впровадження трирівневої автоматизованої обліково-контрольної системи (рис. 1), що забезпечить управління як бухгалтерською так і виробничою інформацією.

Відповідно, на першому рівні даної системи автоматично формується вхідна первинна облікова інформація шляхом оперативного надходження інформації із технологічних переділів в розріз виробничих цехів підприємства (первинні документи), яка узагальнюється для формування загальної виробничої ситуації. Опрацьовані та узагальнені дані з першого автоматизованого рівня передаються до

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

центрального сховища обліково-економічної інформації (база даних). Дана інформація є придатною та доступною, в оперативному режимі, для керівників усіх рівнів управління підприємством.

На другому рівні інформація систематизують і узагальнюють за комплексами завдань, ділянками обліку - автоматизовані робочі місця (АРМ) управлінського персоналу: головного технолога, головного бухгалтера, начальника відділу збуту, тощо. На цій стадії здійснюють контроль проходження первинної інформації та складаються хронологічні та синтетичні облікові реєстри; формуються відповіді на запити, оперативну звітність.

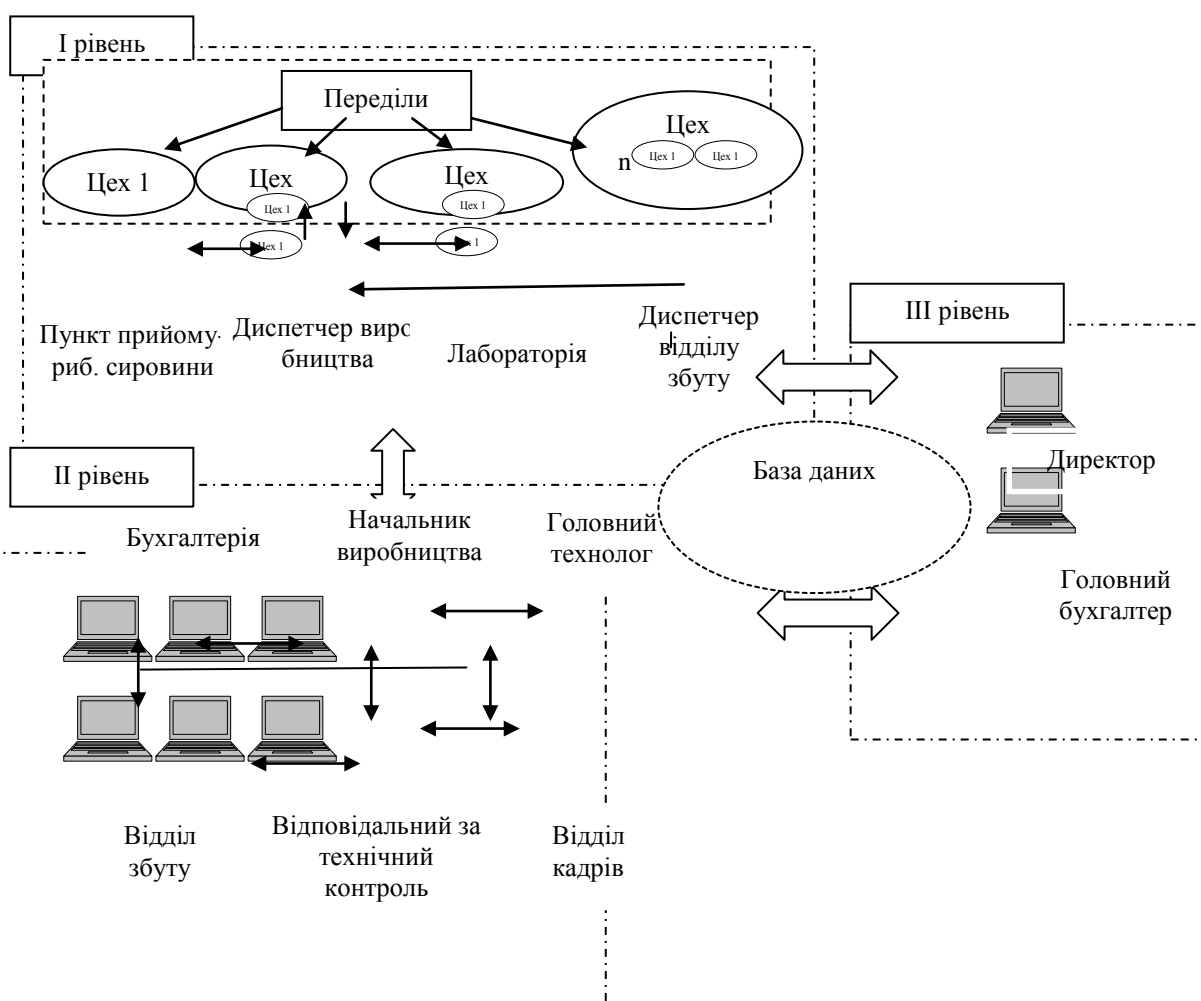

Рис.1. Структура автоматизованої системи управління та контролю рибопереробного підприємства

Третій рівень – АРМ вищого керівництва рибопереробного підприємства. Відбуваються формування зведених даних, контроль, аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства. На

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

даному рівні здійснюють аналіз роботи структурних підрозділів та підприємства в цілому, узагальнення зведених даних, пов'язаних із виконанням регламентних облікових завдань із формування періодичної і зведеної звітності, оперативний контроль за використанням трудових, матеріальних та фінансових ресурсів підприємства тощо. Для забезпечення дієвості третього рівня автоматизованої системи управління та контролю на рибопереробних підприємствах необхідно обладнати дані АРМ спеціальними програмними комплексами, які нададуть можливість формувати та приймати управлінські рішення.

Аналіз діючих програмних продуктів на досліджуваних рибопереробних підприємствах свідчить, що майже половина підприємств (43%) використовують програмні продукти «1С: Підприємство», 14% підприємств програмні продукти, котрі створили власні програмісти, та 19% підприємств застосовують програмний продукт, який спеціалізована фірма розробила на замовлення.

Отже, систематизована та комплексна автоматизація забезпечить обліковий процес та контроль всіх складових виробничо-господарського механізму рибопереробних підприємств, оскільки чітко простежуватимуться усі зв'язки між різними рівнями управління. При цьому важливим моментом є акумулювання обліково-економічної інформації в єдиному інформаційному сховищі даних(базі даних), що є доступною для управлінського персоналу відразу після її введення в систему.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бардаш С.В. Економічний контроль в Україні: системний підхід: монографія / С.В.Бардаш. – К.: Київ. нац.. торг.-екон. ун-т, 2010. – 656 с.
2. Бенько М. М. Інформаційні системи і технології в бухгалтерському обліку: монографія / М. М. Бенько. – К.:Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 336 с.
3. Івахненко С. В. Інформаційні технології аудиту та внутрішньо-господарського контролю в контексті світової інтеграції: монографія / С. В. Івахненко. – Житомир: Рута, 2010. – 432 с.

А.М. Бабак, студентка
Науковий керівник:
А.Є. Скоробагач,
ст. викладач
*(Національний університет
ДПС України)*

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКОВИХ ПРОЦЕСІВ: ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПЕРЕВАГИ РОБОТИ СИСТЕМИ

Підтримка конкурентоспроможності підприємства в умовах стрімкого розвитку ринкових відносин в Україні вимагає наявності у нього відповідного інформаційного забезпечення своєї діяльності. Керівництво сучасного українського підприємства змушене приймати рішення в умовах невизначеності й ризику, що потребує безперервного контролю всіх аспектів фінансово-господарської діяльності і аналізу великої кількості інформації. Отже, проблема ефективного інформаційного забезпечення управлінської діяльності підприємства з використанням автоматизованих систем є досить актуальною [3].

Провідну роль в науково-технічному розвитку відводиться системі обліку та інформаційним технологіям. Характерними особливостями сучасного стану автоматизації обліку є те, що: автоматизація здійснюється локально і як складова інтегрованих систем автоматизації управління підприємствами; рівень автоматизації обробки облікової інформації найвищий порівняно з рівнем автоматизації обробки інформації інших функцій управління; успішність впровадження значно вища порівняно з іншими підсистемами управління [6].

Комп'ютерні системи бухгалтерського обліку пройшли великий історичний шлях становлення й розвитку. Вони змінювалися паралельно зі змінами інформаційних технологій, програмних і технічних засобів обробки інформації, методів і засобів розробки, концепції побудови інформаційних технологій.

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

Ринок комп'ютерних систем бухгалтерського обліку розпочав формуватися з кінця 80-х років. На сьогодні існує велика кількість різноманітних програмних засобів автоматизації бухгалтерського обліку: від засобів автоматизації локальної задачі бухгалтерського обліку до повнофункціональної комп'ютерної системи бухгалтерського обліку в складі інформаційних систем підприємства [4].

Дослідження інформаційних систем і технологій у бухгалтерського обліку сьогодні є досить актуальним питанням. Його дослідженням займалися такі вітчизняні вчені: Ф. Бутинець, С. Івахненко, В. Клименко, М.Ф. Огійчук, В.П. Подольський, Л.О. Терещенко та ін.

Узагальнюючи вищенаведене, метою дослідження є аналіз сучасного процесу автоматизації облікових процесів та визначення переваг роботи системи на підприємстві.

Цебеня Р. зазначає, що в сучасних умовах комп'ютерна інформаційна система є такою ж необхідною частиною інфраструктури підприємства як технологічне обладнання, персонал та є моделлю системи його управління, реалізацією притаманних їй функцій [7].

На думку Мац Т.П. використання комп'ютера в бухгалтерському обліку дозволяє виконати перерозподіл навантаження працівників, звільнивши їх від рутинного оформлення документів та звільнивши час для аналітичної роботи щодо покращення фінансового стану підприємства. Головна мета функціонування комп'ютерної системи бухгалтерського обліку як складової комп'ютерних інформаційних систем підприємства – забезпечити керівництво підприємства фінансовою інформацією для прийняття обґрунтованих рішень при виборі альтернативних варіантів використання обмежених ресурсів [2].

Як стверджує Т.Г. Михайляк, від автоматизації бухгалтерського обліку можна очікувати наступні результати: впорядкування інформаційних потоків; зниження ризику виникнення помилок; облік стає більш економічним; оперативність отримання інформації.

Неодмінною умовою підвищення ефективності управлінської праці, на думку Стрижак Д.Д., є оптимальна інформаційна технологія, що володіє гнучкістю, мобільністю й адаптивністю до зовнішніх впливів. Інформаційна технологія припускає уміння грамотно працювати з інформацією й обчислювальною технікою [5].

Таким чином, переваги автоматизації обліку очевидні: наявність бази даних, що відображає всю необхідну інформацію про роботу та процеси на підприємстві; легкий доступ до облікових даних; простота і точність формування звітності про завершені процеси на підприємстві; поліпшення ефективності роботи підприємства загалом; зменшення кількості працюючих в бухгалтерії, залишаючи продуктивність на тому самому місці або навіть вище.

Світовий досвід показує, що процес комп'ютеризації бухгалтерського обліку несе в собі значний економічний ефект для підприємства, стверджують Євдокимов В. та Лозинський Д. [1]. Але поряд з цим виникає і питання щодо виміру та оцінки такого ефекту.

Сьогодні існує значна кількість підходів до оцінки економічної ефективності впровадження комп'ютеризованих інформаційних систем (в тому числі, і бухгалтерських), але, якщо проаналізувати їх особливості, то всі ці підходи можна класифікувати за наступними основними напрямками (рис. 1):

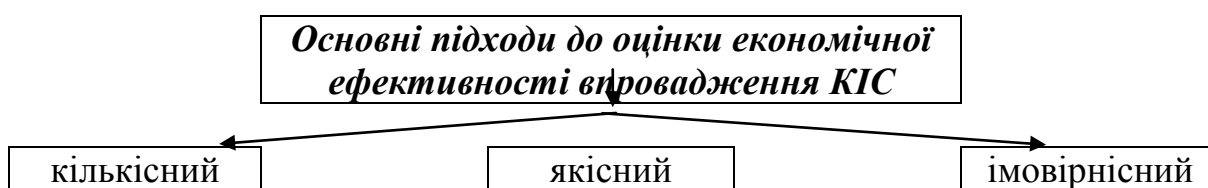

Рис. 1. Групування підходів до оцінки ефективності впровадження комп'ютеризованих інформаційних систем [1]

Таким чином, існує досить велика кількість методів оцінки ефективності інвестицій в ІТ-проекти, які можна застосувати і для оцінки інвестицій в проект комп'ютеризації бухгалтерського обліку. Але, на думку науковців, наведені методи слід використовувати виключно в поєднанні, враховуючи переваги і недоліки кожного з них.

Отже, вибір методу впровадження автоматизації в облікові процеси – є важливим та відповідальним кроком для розвитку підприємства у будь-якій сфері діяльності. Щоб організувати систему облікового забезпечення в умовах використання інформаційних систем і технологій на підприємстві необхідно було б провести вдосконалення та реорганізацію вже існуючого бухгалтерського обліку.

В той же час, обґрунтовано, що збільшення затрат на створення комп'ютеризованої бухгалтерської інформаційної системи не завжди є прямо пропорційним підвищенню корисності додаткової вихідної інформації. Розглядати оцінку інвестицій в інформаційні технології підприємства необхідно через їх вплив на ринкову вартість компанії: інвестування в інформаційні технології веде до зростання ринкової вартості компанії, цінності її бренду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Євдокимов В.В., Лозинський Д.Л. Аналіз економічної ефективності впровадження бухгалтерських інформаційних систем / В. Євдокимов, Д. Лозинський. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
- 2.Мац Т.П. Значення управлінських інформаційних систем і технологій в обліку / Т. Мац. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
- 3.Пікуліна Н.Ю., Шило Л.А. Тенденції розвитку інформаційних технологій, що застосовуються в бухгалтерському обліку, аудиті та внутрішньому контролі / Н. Пікуліна, Л. Шило // Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна «Проблеми економіки транспорту». – Дніпропетровськ. – 2013. – № 6. – С. 68–73.
- 4.Попадюк С.В. Інформаційні технології та системи в обліку / С. Попадюк. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

5. Стрижак Д. Д. Аналіз особливостей використання інформаційних технологій при автоматизації обліку заробітної плати / Д. Д. Стрижак // Управління розвитком. – 2012. – 13(134). – С. 98–100.

6. Терещенко Л.О., Матієнко-Зубенко І. І., Інформаційні системи і технології в обліку: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2005. - 187 с.

7. Цебень Р.Л. Особливості застосування інформаційних технологій у внутрішньому аудиті / Р. Цебень. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

**Ю.С. Бездушна, к.е.н.,
старший науковий
співробітник**
*(Національний науковий
центр «Інститут аграрної
економіки»)*

РОЛЬ ГАЛУЗЕВИХ СТАНДАРТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У ФОРМУВАННІ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

Необхідність розробки галузевих стандартів фінансової звітності обумовлена актуальною на сьогодні проблемою посилення достовірності, повноти та інформативності фінансової звітності сільськогосподарських підприємств, як головного джерела фінансової інформації про економічну діяльність суб'єктів господарювання на всіх рівнях. Особливої актуальності набуває необхідності обґрунтування ролі бухгалтерського обліку та галузевих стандартів фінансової звітності як важливого інституту формуванні показників фінансової безпеки аграрної галузі та визначення нових підходів до застосування (інтерпретації) його формальних та неформальних складових в цілях підвищення рівня фінансової безпеки на мікро-, мезо- та макрорівнях.

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

У переважній більшості досліджень [1, 2, 3] фінансова безпека розглядається як складова економічної безпеки підприємства. Питанням аналізу рівня фінансової безпеки, класифікації її показників їх оцінюванню та визначенню граничних значень присвячена велика кількість наукових праць та методичних розробок. Більшість з них визначає 4 групи індикаторів фінансової безпеки підприємства: рентабельність; ділова активність; ліквідність (платоспроможність); фінансова стійкість.

Перелічені показники фінансової безпеки формуються за даними фінансової звітності підприємства, узагальнюються Державною службою статистики України на рівні держави та використовуються в державному та галузевому управлінні. Це свідчить про визначальний вплив фінансової звітності та обраної облікової політики на формування показників, які характеризують рівень фінансової безпеки підприємств та галузі.

Для доведення цього обрано такі показники фінансової безпеки: рентабельність операційної діяльності (прибутковість на одиницю витрат); рентабельність активів (прибутковість на одиницю активів); коефіцієнт загальної ліквідності (достатність ресурсів для погашення поточних зобов'язань); коефіцієнт фінансової автономії (незалежність від зовнішніх джерел фінансування). В таблиці на основі даних фінансової звітності сільськогосподарських підприємств проілюстровано зміну цих показників при застосуванні іншої облікової політики. Суть зміни облікової політики полягала в переоцінці усіх основних засобів за справедливою вартістю та включення їх амортизації до операційних витрат.

Як свідчать результати аналізу, при застосуванні різної облікової політики та підходів до оцінки активів у фінансовій звітності значення показників, що характеризують фінансову безпеку суттєво змінюються в досить чіткій тенденції: показники, що характеризують прибутковість діяльності зменшуються; показники, що характеризують фінансово-майновий стан значно зростають. Отже, відсутність галузевих стандартів фінансової звітності, що б визначали єдину галузеву політику щодо оцінки активів у звітності, відсутність мотивації сільськогосподарських підприємств для

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

представлення реального фінансово-майнового стану підприємства призводить до того, що його звітність не відповідає дійсності (на мікрорівні). На макроекономічному рівні такий стан речей зумовлює викривлення державної статистичної інформації, недостовірність показників, що характеризують фінансову безпеку галузі та держави (рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість). Використання такої недостовірної інформації в державному управлінні призводить до глобальних, негативних для розвитку галузі наслідків.

Таблиця

Зміна показників фінансової безпеки в результаті переоцінки основних засобів та включення їх амортизації до операційних витрат¹

Показник	Значення показника до переоцінки	Значення показника після переоцінки	Відхилення
Рентабельність операційної діяльності	2,3%	-7%	- 9,3%
Рентабельність активів	-1,2%	-1,8%	- 0,6%
Загальна ліквідність	41%	52%	+11%
Фінансова незалежність	-80%	-40%	+40%

¹Розраховано на основі фактичних даних сільськогосподарського підприємства галузі рибництва (Полтавська обл.).

Виходячи з інституціональної теорії бухгалтерського обліку, що розширює його місію до масштабів довіри, розуміння і керуваності соціально-економічних просторів [4], визнання галузевого бухгалтерського обліку та галузевих стандартів звітності як ключового інституту у забезпеченні фінансової безпеки аграрного сектору економіки вимагає розширення меж застосування його формальних складових та доповнення неформальних складових на мікро-, мезо- та макрорівнях.

Формальна складова в цьому аспекті повинна бути наповнена (розширена) розробленою послідовністю застосування принципів, методів, технології обліку та формування відповідної облікової політики, що забезпечить досягнення головної мети – представлення реального стану фінансової безпеки аграрної галузі. Розширення **неформальної** складової інституту галузевого бухгалтерського обліку передбачає її доповнення суб'єктами професійної думки (оцінювач, аналітик, актуарій), які приймають участь у обліковому процесі як незалежні консультанти і від професіоналізму яких залежить достовірність фінансової звітності, а відтак і, ступінь довіри до інформації, що представляє фінансову безпеку аграрного сектору економіки. Реалізація зазначеного передбачає прийняття єдиної галузевої облікової політики та розробка на її основі окремих галузевих стандартів фінансової звітності, що забезпечить формування достовірних даних для визначення дійсного рівня фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств та аграрної галузі в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія. – К.: Київ. нац. торг-екон. ун-т, 2004. – 759 с.
2. Довбня С.Б. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства / С.Б. Довбня, Н.Ю. Гічова // Фінанси України. – 2008. – № 4. – С. 88 – 97.
3. Мойсеєнко І.П. Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання / І.П. Мойсеєнко, М.Я. Демчишин // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №10 (100). – С. 239 – 244
4. Жук В.Н. Основы институциональной теории бухгалтерского учета: монография / Жук В.Н. – К.: Аграрна наука, 2013 г. – 408 с.

О.О. Бідюк, к.е.н., доцент
(Національний університет
ДПС України)

ПОДАТКОВА РЕФОРМА В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОГНОЗИ МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГІВ

Податкова система кожної держави – одна з головних складових формування й розвитку економіки. Вона визначає умови і рівень розвитку держави, її соціальної сфери, обороноздатності, внутрішньої і зовнішньої політики. Податкова система України – одна з найбільш громіздких і найменш ефективних у світі. На необхідність реформування української податкової системи вказують ряд проблем, основними з яких є тінізація економіки, корупція, непрозорі схеми адміністрування податків і зборів, низький рівень довіри суспільства до податкової служби.

Реформа оподаткування, проведена в 2015 р., наразі виявилася формальною і реальних результатів для роботи бізнесу не принесла, оскільки результати різних опитувань показують, що 80 % підприємців незадоволені інвестиційним кліматом в Україні, ще 49 % – не бачать жодних позитивних змін [1].

Хоча, за оперативними даними у 2015 р. до зведеного бюджету надійшло 587,1 млрд. грн., що на 162 млрд. грн., або на 38,1 %, більше 2014 р. За даними Державної фіскальної служби України, до державного бюджету адміністровано 487,7 млрд. грн., до місцевих бюджетів – 99,4 млрд. грн. [2].

Щорічно Світовий банк і аудиторська компанія PwC у рамках рейтингу Doing Business проводять дослідження податкових систем у всьому світі, у якому враховується кількість податкових платежів, час, необхідний на їх сплату, а також загальне податкове навантаження на середнє підприємство, що не користується податковими пільгами. У рейтингу податкового навантаження на бізнес Україна у 2015 р. зайняла 107 місце серед 189 економік, піднявшись порівняно з 2014 р. лише на одну сходинку, опинившись між Ганою і Республікою Фіджі [3].

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

Визначивши концепцію податкової реформи в кінці 2015 р., норми якої вступили в дію з 2016 р., уряд стверджує що пропоновані зміни дадуть змогу додатково одержати 10–15 млрд. грн, знизити собівартість продукції, підвищити її конкурентоспроможність, створити нові робочі місця, залучити інвестиції в кризову Україну та підвищити її позицію в рейтингу Світового банку Doing Business [4].

На думку міжнародних експертів рейтингу Doing Business, податкова реформа, проведена в кінці 2015 року, разом з голосуванням за «Закон про державний бюджет на 2016 рік», дозволить значно покращити показники України.

По-перше, скоротиться час на адміністрування Єдиного соціального внеску – зараз це 100 годин, буде значно менше за рахунок впровадження єдиної ставки у розмірі 22% (раніше ставка залежала від галузі) та скасування частини ЄСВ у розмірі 3,6% від зарплати, яка раніше сплачувалася за рахунок робітника, а не роботодавця. Також спрощено адміністрування податку на прибуток – скасовані щомісячні авансові внески. У 2015 р. підприємство витратило на адміністрування податку на прибуток 100 годин, в 2016 р. можна спрогнозувати, що цей показник України буде, як мінімум на 50-100 годин менший. А це дуже важливо, як для визначення показників України в рейтингу, так і для потенційних інвесторів, які обирають країну для інвестування.

По-друге, різко зменшиться податкове навантаження на підприємство. В рейтингу 2015 р. воно складало 52,2 % від чистого прибутку, з яких 41,79 % це ЄСВ. Відповідно, після зменшення ЄСВ до 22% загальне податкове навантаження зменшиться до 31-32%. І навіть, зростання податків на автомобілі та на нерухоме майно суттєво не вплине на цей показник. Отже, на думку міжнародних експертів, Україна має усі шанси покращити свою позицію у показнику "Сплата податків" відразу на десяток пунктів і переміститися з 107-го місця у п'ятий або шостий десяток на рівні Литви або Румунії [5].

Розглянемо показники України по критерію «Сплата податків», за результатами податкової реформи 2015 р. та наведемо спрогнозовані дані міжнародних експертів щодо податкової реформи 2016 р. (табл. 1).

**Рейтинг Doing Business за критерієм «Сплата податків» по
Україні та країнах з високим рівнем доходу за 2015–2016 рр.***

Індикатори	Україна 2015 р. (факт)	Україна 2016 р. (прог- ноз)	Європа, Центральна Азія	Країни ОЕСР з високим рів- нем доходу
Платежі (кіль- кість на рік)	5,0	5,0	19,2	11,1
Час (години на рік)	350,0	300,0	232,7	176,6
Повна податкова ставка(% від до- ходу)	52,2	32,61	34,8	41,2
Податок на дохід (% від доходу)	9,03	9,03	10,8	14,9
Податки і збори на робочу силу (% від доходу)	43,1	23,5	20,4	24,1
Інші податки (% від доходу)	0,1	0,1	3,1	1,7

*Складено автором за матеріалами Doing Business.

Однак, не зважаючи на прогрес України щодо проведеної податкової реформи, варто не забувати про відносність усіх рейтингів, у тому числі і Doing Business. Слід врахувати, що типове підприємство – це те, яке працює в економічному центрі країни, у нашому випадку – у Києві, займається виробництвом промислової продукції для внутрішнього ринку, і не займається ні експортом, ні імпортом, не має стосунку до операцій з підакцизними товарами і не займається видобуванням корисних копалин. Типова фірма має 100 співробітників і не сплачує «зарплату в конвертах», а при розрахунку податкового навантаження не враховується ПДВ (вважається, що цей податок сплачують кінцеві споживачі і він є нейтральним для бізнесу).

Таким чином, більша частина українського бізнесу не вписується в цю модель і поряд з позитивним фактом зниження ЄСВ, український бізнес потерпає від зростання акцизів, рентних платежів та зростання податку на доходи фізичних осіб, а позитивні зміни в економіці України, в тому числі і системі оподаткування очікуються

не раніше 2020 р., що лише додає популізму всьому вищезазначеному. Отже, ускладнивши реальні умови роботи бізнесу, податкова реформа в 2016 р. принесе тільки номінальні поліпшення, не здатні кардинально вплинути на економічне середовище України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податкова епопея-2015: чи стане краще жити українцям. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1837:podatkova-epopeya-2015-chi-stane-krashche-zhiti-ukrajintsyam&catid=8&Itemid=350
2. У 2015 році до зведеного бюджету зібрано 587,1 млрд. гривень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>
3. Doing Business. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ukraine>
4. Крапля дерегуляції в океані квазіреформ: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/business/kraplya-deregulyaciyi-v-okeani-kvazireform-.html>
5. Лавриненко І. Менші податки – кращий бізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/rus/publications/2016/01/19/577173/>

**Я.С. Білохвост,
К.Б. Кулик, студентки
Науковий керівник:
О.О. Бідюк, к.е.н., доцент
(Національний університет
ДПС України)**

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК НА НАДХОДЖЕННЯ ДО БЮДЖЕТУ

Податок на прибуток підприємств займає ключове місце у формуванні доходів загальнодержавного фонду фінансових ресурсів. Тому покращення стану оподаткування прибутку

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

підприємства – це одна з найважливіших соціально-економічних проблем в Україні, що потребує обґрунтованого законодавчого регулювання.

Дану проблему досліджує безліч вітчизняних вчених, зокрема це: Андрущенко В.Л., Денисенко Д.Є., Довгалюко В.І., Єрмоленко Ю.Ю. та інші.

Одним з податкових платежів, мобілізовані суми якого з 2015 р. суттєво вплинуть на доходну частину місцевих бюджетів, є податок на прибуток підприємств. Незважаючи на те, що механізм справляння податку на прибуток підприємств з часу прийняття Податкового кодексу України зазнав суттєвих змін, слід відзначити, що порядок його нарахування і сплати в період 2013-2015 рр. знову був кілька раз реформований.

Внаслідок реформування починаючи з 2015 року здійснюється перехід на нові правила розрахунку податку на прибуток: на підставі даних бухгалтерського обліку, шляхом коригування фінансового результату до оподаткування на різниці, які визначатимуть платники з доходом більше 20 млн грн на рік. Базова ставка податку на прибуток, як і в 2015 році, так і після змін, становить 18% (п. 136.1 ПКУ).

Необхідно зазначити, що податок на прибуток підприємств забезпечує надходження значної частини доходів консолідованого бюджету України [2]. Саме це демонструє динаміка мобілізації цього податку до Державного бюджету України (табл. 1).

Таблиця 1

Податкові надходження в доходах Держбюджету за період 2013-2015 рр.

	2013 рік		2014 рік		2015* рік		Абсолютний приріст	
	млрд грн	%	млрд грн	%	млрд. грн	%	2013–2012	2014–2013
Податок на прибуток	54,2	12,4	39,9	11,3	38,7	8,8	-14,3	-1,2

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

Отже, аналізуючи динаміку структури податкових доходів Державного бюджету за останні три роки (див. табл. 1), можна констатувати, що надходження від податку на прибуток становлять значну частину надходжень, проте спостерігаємо їх зменшення протягом досліджуваного періоду. Так у 2014 році надійшло менше на 14,3 млрд. грн., ніж у попередньому 2013 році, а у 2015 році надійшло на 1,2 млрд. грн. менше. Наразі це обумовлено не лише загальним зменшенням обсягів виробництва, а і недосконалістю існуючої системи оподаткування.

Чинний у даний час в Україні податок на прибуток підприємств має значну зовнішню подібність до податку на прибуток корпорацій зарубіжних країн, що дає можливість використати їх досвід [1].

На відміну від країн ЄС вітчизняна податкова система не є інструментом підвищення конкурентоспроможності держави, не сприяє зростанню економічної активності суб'єктів господарювання. Наповненість бюджету України за рахунок податку на прибуток підприємств в порівнянні з іншими країнами (11,3 %) поступається першістю тільки Японії (20,8 %) з її високим рівнем розвитку економіки та найвищою ставкою (40 %) (рис.1). Японія займає серед розвинутих країн перше місце за рівнем оподаткування доходів і останнє – за рівнем оподаткування споживання на відміну від України. Проте податкове навантаження в цих країнах на корпоративний сектор має схожі показники, що змушує замислитись над проблемою оподаткування в Україні [1].

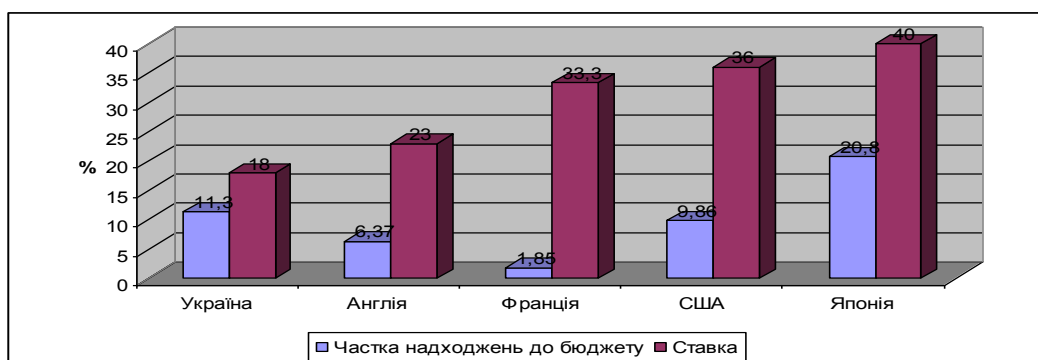

Рис.1. Питома вага податку на прибуток у бюджетах різних країн світу 2014 р.

Отже, проаналізувавши дані рис. 1. можемо зробити висновок, що саме по собі зменшення ставки податку на прибуток та

сумнівна практика пільг, які мають місце в Україні, не є гарантіями економічного зростання. Для реального стимулювання інвестиційного клімату потрібно провести значно глибші реформи та використовувати напрацьований світовий досвід. Найбільш оптимальними заходами подальшого реформування податкової системи можуть бути: впровадження диференційованої ставки податку на прибуток; надання меншої кількості пільг; зниження ставки податку (проте не збільшувати базу оподаткування тощо). Впровадження даних заходів дасть змогу Україні зміцнити та вдосконалювати чинну систему оподаткування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. Л. Податкові важелі та стимули розвитку господарських систем (теор. засади та практика викор.) [Текст] / В. Л. Андрущенко, В. М. Мельник – Ірпінь: НУДПСУ, 2006. – 210 с.
2. Податок на прибуток – 2015: що принесла податкова реформа. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.spd-info.com.ua/ua/view/news/one/5157>.

Л.В. Блищик, студентка
Науковий керівник:
Т.І. Тесленко, к.е.н.,
доцент
*(Національний університет
ДПС України)*

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ВАЖЛИВЕ ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

У сучасному світі на будь-якому підприємстві, в галузі чи державі єдина система обліку забезпечується трьома взаємопов'язаними видами обліку – оперативним, статистичним та

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

бухгалтерським. Бухгалтерський облік є важливою складовою інформаційної системи підприємства. Саме він формує значну частину всієї економічної інформації, яка допомагає мати адекватне уявлення про фінансово-економічне становище підприємства та сприяє ефективному управлінню ним.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Головною ж метою ведення бухгалтерського обліку є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства[4].

Предметом бухгалтерського обліку є господарські засоби, джерела формування та їх цільове призначення, господарські процеси, які проявляються під час виробництва продукції, витрати та результати господарської діяльності підприємства. Саме для управління діяльністю підприємства необхідно знати, які господарські засоби воно має, де вони розміщені та за допомогою яких джерел сформувалися[1, с.10–12].

Сьогодні Україна йде шляхом євроінтеграції, тому зростає роль і значення бухгалтерського обліку, адже збільшується потреба управління економічною діяльністю на всіх рівнях. Інформація стає продуктом обліку, який необхідний для прийняття управлінських рішень. Звідси виходить, що бухгалтерський облік є засобом та функцією управління підприємством. В свою чергу процес управління складається з певних етапів, а саме: планування – облік – аналіз – регулювання[3, с. 30–31].

Бухгалтерський облік як важлива складова управління підприємством виконує такі функції, як: інформаційна, контрольна, оціночна, аналітична, соціальна.

Інформаційна функція полягає в тому, що бухгалтерський облік за допомогою власних прийомів формує та передає інформацію про наявність та рух господарських засобів, джерела їх

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

утворення, а також господарські процеси та результати діяльності підприємства. За допомогою бухгалтерських звітів передається облікова інформація.

Сутністю контрольної функції є застосування способів документування, інвентаризації та поточної облікової реєстрації господарських операцій бухгалтером у процесі підписання документів, що можуть дозволяти чи забороняти здійснення певних операцій, контролювати ефективність використання ресурсів, виконання завдань бізнес-плану, кошторисів, нормативів та вимог підписаних контрактів.

Оціночна функція допомагає здійснювати вартісне вимірювання об'єктів бухгалтерського обліку, що сприяє визначенню фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання.

Суть аналітичної функції полягає в тому, що здійснюється економічний аналіз відхилень від планових завдань, попередніх періодів чи середньостатистичних даних по галузі за допомогою облікових даних з метою виявлення причин певного становища підприємства та розробки заходів щодо виправлення можливих негативних тенденцій.

Соціальна функція бухгалтерського обліку спрямована на вирішення глобальних проблем розвитку суспільства. Вона проявляється тоді, коли належним чином побудований облік є рушійною силою ефективного функціонування підприємства, а в кінцевому результаті економічне зростання внутрішнього виробника сприяє вирішенню соціальних проблем[3, с.30-32].

Також слід зазначити, що в сучасній нестабільній економічній ситуації в Україні, кожен підприємець прагне втриматися на ринку. І саме уміння користуватися інформацією як про свій бізнес, яку надає бухгалтерський облік, так і про зовнішні фактори, що мають певний вплив, є одним з важливих факторів, що впливає на утримання підприємства на ринку та можливого його подальшого розширення[1, с.91].

Отже, за допомогою бухгалтерського обліку зовнішні та внутрішні користувачі підприємства можуть отримати інформацію про наявні основні засоби підприємства, джерела їх форму-

вання, господарські операції, які відображають господарську діяльність фірми та допомагають в ефективному її управлінні. Завдяки цьому бухгалтерський облік є надійною інформаційною базою для управління діяльністю підприємства та сприяє прийняттю оперативних управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васюта-Беркут О. І. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. / О. І. Васюта- Беркут, Г. Ф. Шепітко, Н. О. Ромашевська; за заг. ред. В. Б. Захожая. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2003. – 176 с.
2. Ганін В.І. Теоретичні основи бухгалтерського обліку: навчальний посібник / Ганін В.І., Синиця Т.В. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 336 с.
3. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 688 с.
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закону України : № 996-ХІУ від 16.07.99 р.

С.В. Богдан, студент
Науковий керівник:
Н.В.Гуріна, к.е.н., доцент
(Національний університет
ДПС України)

ІНСТРУМЕНТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ІНЖИНІРИНГУ ЯК ЗАСІБ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

На сучасному етапі входження України до Європейського союзу неабияка увага приділяється приведенню українських стандартів у відповідність до європейських, у тому числі перехід до організації управлінського обліку за допомогою інструментів бухгалтерського інжинірингу.

Інжиніринг являє собою галузь людської інтелектуальної діяльності, основною метою якого є застосування досягнень науки, техніки, використання законів й природних ресурсів для розв'язання конкретних проблем та завдань, а також інжиніринг є системою прийомів й методів, які підприємство, фірма, організація використовує для проектування своєї діяльності [1]. В Україні найбільш прийнятним є визначення, сформульоване у пп. 14.1.85 ПКУ, згідно з яким інжиніринг – надання послуг із складення технічних завдань, проектних пропозицій, проведення наукових досліджень і техніко-економічних обстежень, а також надання консультацій, пов'язаних із такими послугами (роботами) [2]. Відповідно, бухгалтерський інжиніринг – процес застосування в системі бухгалтерського обліку запозичених з інших наук специфічних інструментів, що організовується окремими службами задля підвищення значимості результатів звітності обліку в управлінні підприємством.

Питанню використання інструментів бухгалтерського інжинірингу приділяли увагу такі українські вчені, як І.М. Агеєв, Г.Є. Жук, Т.І. Єгорченко, І.М. Ткач та інші.

На сьогоднішній день фахівці нараховують біля сотні видів інструментів бухгалтерського інжинірингу, що характеризуються використанням математичного апарату, специфічного програмного забезпечення, використанням структурованих планів рахунків, різних видів балансів, п'ятивимірних систем замість двох і т.п. Саме широке застосування інструментів бухгалтерського інжинірингу передувало вирішення двох основних проблем:

- ✓ ідентифікація визначальних факторів та їх функціонування;
- ✓ формування моделі бухгалтерського інжинірингу.

Під час розробки моделі бухгалтерського інжинірингу професор Ткач І.М. спирався на наступні визначальні фактори [3, с.17-21]:

– інструменти бухгалтерського інжинірингу використовуються для розв'язання найрізноманітніших завдань: модульні комп'ютерні програми, нульовий балансовий звіт, похідний

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

балансовий звіт, оціночні відомості капіталу, гудвілу, чистих пасивів тощо;

– основою використання таких інструментів виступає структурований план рахунків;

– використання окремих позицій моделі управлінського обліку власності;

– більш інструментів орієнтовані на використання імунізаційних систем (тобто не сприйняття окремих факторів, загроз);

– дані, отримані під час використання таких інструментів, порівнюються з відповідними бухгалтерськими даними з метою встановлення і використання буферних зон (зони фінансового ризику);

– такі інструменти використовуються з метою забезпечення прогнозування стратегії, фінансового стану, платоспроможності, економічних ситуацій тощо;

– такі інструменти дозволяються визначати добробут юридичної особи;

– результати, отримані за даними таких інструментів дозволяють реалізовувати відповідну альтернативну стратегію управління;

– використання інструментів бухгалтерського обліку базується на використанні відповідних комп'ютерних мов програмування;

Виходячи з даних позицій Ткач І.М. розробив й апробував модель бухгалтерського інжинірингу, яка складається з 7 блоків (рис. 1).

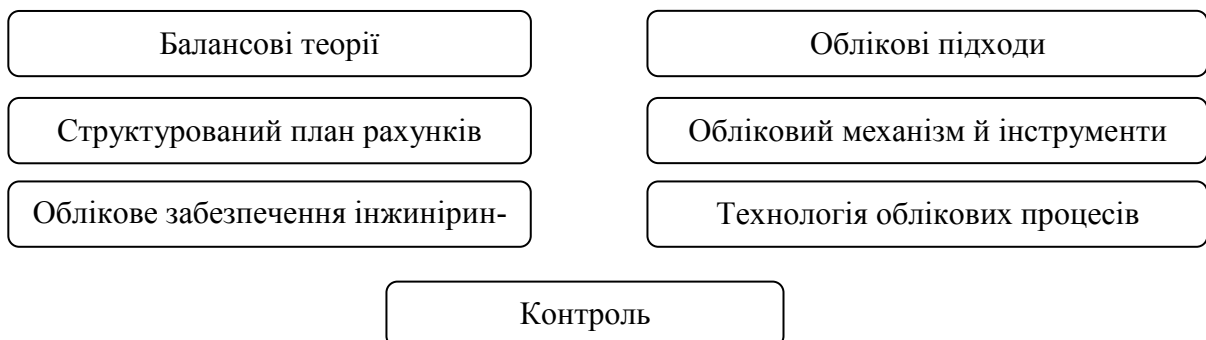

Рис. 1. Модель бухгалтерського інжинірингу (за Ткачем І.М.)

Основою бухгалтерського інжинірингу виступає використання окремих інжинірингових підходів й процедур, трансформаційних процесів коригування, агрегування й дезагрегування бухгалтерської інформації, що передбачає трансформацію бухгалтерського балансу в залежності від поставленої мети у похідні балансові звіти [4].

Отже, використання інструментів бухгалтерського інжинірингу у вигляді системи похідних балансових звітів й отримання на їх основі агрегованої та дезагрегованої інформації дає змогу створити ефективну систему обліку й управління економічними процесами на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жук В.М. Бухгалтерський інжиніринг / В.М. Жук // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці: збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 лютого 2013 р.; м. Київ) / відпов. за вип. Б.В. Мельничук. К: ТОВ «Всеукраїнський інститут права і оцінки», 2013. – 534 с. – с.51-54.

2. Податковий кодекс України від 07.01.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interbuh.com.ua/normative/pku.html>

3. Ткач И.М. Управленческий учет изменений: монография/ И.М. Ткач; РГСУ. – Ростов-на-Дону: РГСУ, 2010. – 175 с.;

4. Егорченко Т.И. Бухгалтерский инжиниринг как способ управления ресурсами предприятия // Ежемесячный научный журнал Международного Научного Института «Educatio», 2014. – №4. – с.44

О.В.Веремчук, студентка

Науковий керівник:

І.І. Подік, викладач

*(Київський фінансово-
економічний коледж*

*Національного університету
ДПС України)*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

У сучасних умовах економічного розвитку суб'єктів господарювання питання дебіторської заборгованості вважається одним із ключових при здійсненні господарської діяльності. Кожен суб'єкт господарювання, незалежно від форми власності, особливу увагу звертає на дебіторську заборгованість. Недоліки у сфері обліку розрахунків з дебіторами як на теоретичному, так і на практичному рівні призводять до того, що у підприємств не вистачає власних оборотних коштів для здійснення діяльності. Такий стан пояснюється тим, що за часів планової економіки фонди обігу, до яких відноситься дебіторська заборгованість, на підприємствах не планувалися, а отже було відсутнє наукове управління ними.

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності визначено у П(С)БО 10, згідно з яким дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [1], а згідно з МСБО 39 дебіторська заборгованість – це непохідні фінансові активи з фіксованими платежами або платежами, які підлягають визначенню та не мають котирування на активному ринку [2].

Багато вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів досліджували питання щодо обліку дебіторської заборгованості, зокрема: Федорченко О.Є., Кияшко О.М., Сурніна К.С., Д. Стоун та К. Хітчинг, ЗвіБоді і Роберт К.Мертон, Власюк Г. В. та інші.

Проте й зараз залишилися не вирішеними ряд проблемних питань. Нині існує ціла низка проблем, пов'язаних з методологією обліку дебіторської заборгованості:

1) проблема реальної оцінки дебіторської заборгованості. Вона пов'язана з тим, що дебіторська заборгованість з'являється під час продажу і визначається за первісною вартістю. Тобто доходи підприємство нараховує в одному періоді, а грошові кошти реально отримує в іншому. Ймовірність повернення дебіторської заборгованості тим більша, чим менший період між цими подіями. З точки зору реальності відображення оцінки дебіторської заборгованості доцільніше використання міжнародних стандартів, згідно з якими дебіторська заборгованість оцінюється за амортизованою вартістю з урахуванням ефективної ставки відсотку;

2) проблема класифікації дебіторської заборгованості. Властюк Г. В. зауважує, що передусім необхідно внести зміни у П(С)БО 10, у яких чітко були б розмежовані поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. Їх облік сьогодні здійснюється на різних рахунках бухгалтерського обліку, що не відзначено у вище зазначеному стандарті. Разом з тим слід вказати, що поточна дебіторська заборгованість є оборотним активом, а довгострокова – необоротним, і вони обліковуються на різних рахунках [1];

3) проблема, яка пов'язана з резервом сумнівних боргів. Методи визначення резерву сумнівних боргів, які наведені в П(С)БО 10, не пристосовані до обліку на українських підприємствах. Тому досить суттєвим є внесення змін у діюче законодавство для того, щоб стимулювати підприємства для правильного визначення резерву сумнівних боргів [3, с. 115];

4) проблема співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості. Загально визнано, що найкраще для підприємства, коли відношення дебіторської та кредиторської заборгованості дорівнює одиниці. Адже перевищення дебіторської заборгованості зумовлює зниження фінансової стійкості підприємства і потребує залучення додаткових джерел фінансування.

А при перевищенні кредиторської заборгованості виникає загроза неплатоспроможності підприємства;

5) проблема оплати дебіторської заборгованості (рефінансування). На жаль, в Україні дуже мало підприємств, які застосовують рефінансування, адже воно сприяло б прискоренню трансформації дебіторської заборгованості у грошові кошти;

Отже, сучасні умови господарювання потребують від керівництва українських підприємств вирішення цілої низки нерозв'язаних облікових проблем. Йдеться передовсім про: проблему класифікації дебіторської заборгованості, проблему, яка пов'язана з резервом сумнівних боргів, проблему співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості, проблему оплати дебіторської заборгованості, проблему внутрішньо-господарського контролю дебіторської заборгованості. Ці та інші аспекти обліку та контролю дебіторської заборгованості в Україні залишаються дискусійними та потребують подальших наукових досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : від 08.10.1999 № 237.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» : від 01.01.2012.
3. Подолянчук Р. В. Актуальні проблеми обліку дебіторської заборгованості / Р. В. Подолянчук // Управління розвитком. – 2012. – № 4. – С. 114 – 116.

Ю.А. Вовк, студентка
Науковий керівник:
О. М. Шинкаренко, к.е.н.,
доцент
*(Черкаський навчально-
науковий інститут
ДВНЗ «Університет
банківської справи»)*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Розвиток малого підприємництва є рушійною силою розвитку економіки будь-якої держави, адже малий бізнес відзначається гнучкістю у пристосуванні до нових умов господарювання, забезпечує населення товарами і послугами в необхідних кількості, якості та асортиментності, сприяє зменшенню безробіття та розвитку конкурентності. Враховуючи це, досить актуальним питанням є можливість застосування спрощеного оподаткування та ведення бухгалтерського обліку малими підприємствами.

Класифікація підприємств за розміром, зазначена в Господарському Кодексі України, визначає мале підприємство як юридичну чи фізичну особу підприємця, у яких середня кількість працівників за звітний період не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 млн. євро, визначену за середньорічним курсом НБУ [1, п.3 ст.55]. За даними 2014 року підприємства цієї категорії складають 99,89% приватного сектору, з них 96,26% - мікропідприємства (розраховано автором на основі [2]). Згідно з законодавством малі підприємства можуть застосовувати просту та спрощену форму оподаткування, обліку і звітності.

**Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку
підприємницької діяльності**

Таблиця 1

**Критерії віднесення підприємств до груп спрощеної системи
та ставки єдиного податку**

Група	Критерій			База оподаткування	Ставки єдиного податку, %	
	Суб'єкти господарської діяльності	Кількість найманих працівників	Річний обсяг доходу, грн			
I	ФОП		0	≤300000	мінімальна	до 10
II	ФОП		<10	≤150000 0	заробітна плата	до 20
III	юридичні особи	платники ПДВ	≤50	≤200000 00	дохід	2
		не платники ПДВ	≤50	≤200000 00		4
	ФОП		≤50	≤200000 00		4
Група	Критерій	Категорія земель (об'єкта оподаткування)		База оподаткування	Ставки єдиного податку, %	
IV	Частка с/г товаровиробництва за попередній звітний рік ≥75%	для ріллі, сіножатей і пасовищ	крім гірських зон та Полісся	нормативна грошова оцінка 1 га с/г угідь	0,45	
			гірських зон та поліських територій		0,27	
			спеціалізованих на виробництві та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті		3	
		для багаторічних насаджень	крім гірських зон та Полісся		0,27	
			гірських зон та Полісся		0,09	
для земель водного фонду		1,35				

ПКУ визначає спрощену систему оподаткування, обліку та звітності як особливий механізм справляння податків і зборів, що передбачає ведення спрощеного обліку та звітності одночасно із заміною єдиним податком таких податків і зборів: податку на

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

прибуток підприємств; податку на доходи фізичних осіб; ПДВ, крім того, що сплачується фіз. та юр. особами, які обрали ставку єдиного податку, а також що сплачується платниками єдиного податку IV групи; податку на майно, крім земельного за земельні ділянки, що не використовуються для провадження господарської діяльності; рентної плати за спец. використання води платниками єдиного податку IV групи [3, ст. 297.1].

Малі підприємства за спрощеною системою поділяють на чотири групи за певними критеріями для визначення ставки єдиного податку (табл. 1).

Також ПКУ визначає дозволені осередки діяльності підприємств в розрізі груп, що можуть перебувати на спрощеній системі (табл.2).

Для підприємств з незначним документообігом в Методологічних рекомендаціях №422 [4, II розділ] передбачено ведення Журналу обліку господарських операцій та Відомості 3-м. В іншому разі узагальнення інформації про господарські операції здійснюється у таких регістрах: відомості 1-м, 2-м, 3-м, 4-м, 5-м та оборотно-сальдова відомість.

Таблиця 2

Види діяльності суб'єктів малого підприємництва

Група	Вид діяльності (виключення п.5, п.5 ¹ ст.291 ПКУ)
I	виключно роздрібний продаж товарів з торгових місць на ринках та/або надавати побутові послуги населенню;
II	здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства;
III	надання посередницьких послуг з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна, а також виробництво, постачання, продаж (реалізація) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння;
IV	сфера сільськогосподарського товаровиробництва.

Методичні рекомендації №720 [5, I розділ] стосуються підприємств платників ПДВ та, для звітування за формами 1мс та 2мс, передбачають узагальнення інформації бухгалтерського обліку в таких жу-

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

рналах обліку господарських операцій: 1-мс обліку активів, 2-мс обліку капіталу і зобов'язань, 3-мс обліку доходів, 4-мс обліку витрат.

Спрощена система забезпечує суб'єктів малого підприємництва легким веденням документування в процесі діяльності та звільняє від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з окремих податків і зборів замінюючи їх сплатою єдиного податку. Зручність єдиного податку полягає в диференціації його ставки відносно розмірів та доходності бізнесу, що забезпечує становлення податкового навантаження в залежності від платоспроможності підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України: офіц. текст: [від 16.01.2003 № 436-IV, із змінами і доповненнями від 20.09.2015]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>;

2. Основні показники діяльності суб'єктів господарювання з розподілом на суб'єкти великого, середнього, малого та мікропідприємництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/fin/osp/osp_u/osp_u.htm;

3. Податковий кодекс України: офіц. текст: [від 02.12.2010 № 2755-VI, із змінами і доповненнями від 20.09.2015]. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>;

4. Методологічні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку №422: [від 25.06.2003] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/document/fpart91/idx91491.htm>;

5. Методологічні рекомендації із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами №720: [від 15.06.2011 р.] [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/treasury/2081-720.html>.

**В. Р. Грищук,
Г. В. Умерова, студенти
Науковий керівник:**

О.О. Бідюк,
к.економ.наук, доцент
(Національний університет
ДПС України)

РЕФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ В УКРАЇНІ: РЕФОРМА ЧИ «БІГ ПО КОЛУ»

Актуальним на сьогодні є питання щодо стану соціального захисту та страхування населення України. Враховуючи складну геополітичну ситуацію в країні, яка при цьому підкріплена критичним дефіцитом коштів у Державному бюджеті, уряд повинен приймати зважені рішення стосовно підвищення фіскальної функції податків і зборів і, в той же час, підтримувати соціально незахищене населення. Саме тому так важливо, проводячи реформування системи наповнення фондів, враховувати всі можливі наслідки змін у системі справляння єдиного внеску та мінімізувати ризики щодо погіршення ситуації.

Верховною Радою України 24 грудня 2015 року прийнято так званий «компромісний» варіант змін до Податкового Кодексу, внесений урядом – Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» №909-VIII від 24.12.2015, відповідно до якого діятиме наступне: працюватиме єдина ставка єдиного соціального внеску (ЄСВ) у розмірі 22 %; максимальну величину бази нарахування ЄСВ підвищили із 17 до 25 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб; із заробітної плати (доходу) робітників більше не утримуватимуть ЄСВ (3,6 %) [2].

Експерти та підприємці вважають, що дана реформа не здатна реально стимулювати легалізацію заробітних плат з тієї причини, що ставки фіскальних відрахувань залишаються надто високими і тому реальних передумов виведення зарплат з «тіні» у нинішньому наборі пропонованих нововведень не спостерігається.

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

Зрештою, Україна отримала таку ситуацію (після змін з 01.01.2016 року), що підприємству так і залишилось вигідним бути в «тіні». Прикладом, візьмемо заробітну плату у розмірі 5 000 гривень та врахуємо всі податкові зміни (таблиця 1).

Таблиця 1

Фонд заробітної плати після змін у 2016 році

Фонд з/п в тіні, 5000 грн.			Фонд з/п в разі повної сплати, 5000 грн.	
Показник	Офіційно	Конверт	Показник	Офіційно
Заробітна плата 5000 грн.	1378	3622	Заробітна плата 5000	5000
ПДФО 18%	248,04		ПДФО 18%	900,00
Військовий Збір 1,5%	20,67		Військовий Збір 1,5%	75,00
ЄСВ 22%	303,16		ЄСВ 22%	1100,00
Витрати на працівника	5303,16		Витрати на працівника	6100,00
З/п до видачі	4731,29		ЗП до видачі	4025,00

З таблиці видно, що, роботодавцю все таки вигідніше платити «сіру» зарплату, а працівнику її отримувати навіть при нарахуванні 22 % ЄСВ на фонд оплати праці та утриманні 18 % ПДФО.

Якщо ж даний приклад розглянути відповідно до законодавства, яке діяло до 01.01.2016 року [1], то отримаємо наступне (таблиця 2).

Таблиця 2

Фонд заробітної плати до змін у 2016 році

Фонд з/п в тіні			Фонд з/п в разі повної сплати	
Показник	Офіційно	Конверт	Показник	Офіційно
Заробітна плата 5000	1378	3622	Заробітна плата 5000	5000
ЄСВ 3,6 %	49,608		ЄСВ 3,6 %	180
ПДФО 15%	199,26		ПДФО 15 %	723,00
Військовий Збір 1,5%	20,67		Військовий Збір 1,5 %	75,00
ЄСВ 36,7 %	505,73		ЄСВ 36,7 %	1835,00
Витрати на працівника	5505,73		Витрати на працівника	6835,00
ЗП до видачі	4730,46		ЗП до видачі	4022,00

Потрібно зазначити, що змін із приводу вигоди «тіньової» заробітної плати не сталося.

Але порівнявши значення показників двох таблиць, з'ясувалося, що все ж таки у 2016 році зменшився податковий тиск на роботодавця (таблиця 3).

Таблиця 3

**Ефект від змін Податкового кодексу у 2016
порівняно із 2015 роком, грн.**

Сторона	Різниця між заробітною платою у тіні та відображеною в повному обсязі		Ефект	
	2016	2015	гри-вень	%
Працівник (його з/п)	706,29	708,46	-2,17	-0,3
Роботодавець (його витрати)	-796,84	-1329,27	532,43	-40,1

З розрахованої таблиці видно, що реформа Кабінету Міністрів України залишила практично незмінною ситуацією із заробітною платою працівників, їм як було вигідно отримувати заробітну плату в конвертах, то так це і залишилося. Але реформа торкнулася роботодавця, а саме – якщо він буде і надалі приховувати свій фонд оплати праці, то скоротить свої витрати на 532,43 грн.(по даному прикладі), або це на 40,1 % і, що, в свою чергу, призведе до збільшення розміру сплати податку на прибуток. Але дана сума є не настільки значною, щоб вплинути на податковий світогляд підприємства.

Отже, реформа єдиного соціального внеску потребує уточнення, щоб забезпечити реальне виведення зарплат із «тіні», а не перетворитися на непід'ємний тягар для бізнесу і тому можна стверджувати, що запропоновані зміни до ЄСВ все одно ще є не конкурентоздатними порівняно з «тіньовою» економікою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: закон України від 09.12.2015 р.

№ 2462-17 [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/2464-17>

2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році: закон України від 24.12.2015 р. № 909-19 [Електронний ресурс]. — Режим доступу:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/909-19>

Ю.С. Гучок, студентка

Науковий керівник:

І.І. Подік, викладач

*(Київський фінансово-
економічний коледж*

*Національного університету
ДПС України)*

ПРОБЛЕМИ УНІФІКАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Міжнародна практика свідчить, що звітність, сформована відповідно до МСФЗ, відрізняється високою інформативністю для користувачів. Використання МСФЗ дає змогу компаніям, які мають інтереси на міжнародному ринку, надати інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам прозору інформацію про свою діяльність. Виникає необхідність зближення облікових систем різних країн на засадах МСФЗ. Головним шляхом зближення різних облікових систем є міжнародна уніфікація бухгалтерського обліку.

Проблема міжнародної уніфікації бухгалтерського обліку, головними чином, має вирішуватись через стандартизацію та гармонізацію бухгалтерського обліку.

Питанням уніфікації бухгалтерського обліку, його гармонізації та стандартизації, їх значенню для розвитку бухгалтерського обліку в Україні присвячені праці вітчизняних вчених, серед

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

яких: Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голова, В.М. Пархоменко, В.Г. Швець, О.М. Петрук, Л.П. Нищенко та інших.

Основним завданням гармонізації бухгалтерського обліку є адаптація нормативно-правової бази бухгалтерського обліку України до законодавства ЄС та вимог МСФЗ [1].

Реформування системи бухгалтерського обліку відбувається в Україні на підставі розпорядження КМУ від 24.10.2007р. №911 р «Стратегія застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні». Метою Стратегії є вдосконалення системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності з урахуванням вимог міжнародних стандартів та законодавства Європейського Союзу.

Фінансова звітність вітчизняних підприємств, незважаючи на вже тривалий період здійснення вдосконалення вітчизняного бухгалтерського обліку, все ще не відповідає вимогам міжнародних стандартів.

Проблеми гармонізації бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів в Україні полягають в тому, що система обліку підпорядкована податковому законодавству і не забезпечує інформацією для прийняття ефективних управлінських рішень.

На думку Л.П. Нищенко «гармонізація бухгалтерського обліку – це процес конструктивного зближення світових облікових систем шляхом узгодження й доповнення чинних вітчизняних стандартів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, податкового законодавства з метою виходу на світові ринки капіталу» [2, с. 20]. Для розробки ефективних заходів гармонізації національної системи бухгалтерського обліку та звітності з міжнародними стандартами, вона пропонує визначати її за такими складовими: теоретико-методологічна база, що включає гармонізацію принципів і методологічних положень (стандартів), а також практичний інструментарій стосовно гармонізації практики ведення бухгалтерського обліку.

Гармонізація бухгалтерського обліку здійснюється за допомогою його стандартизації.

«Стандартизація бухгалтерського обліку – це процес розробки та послідовного застосування єдиних вимог, правил та принципів щодо визнання, оцінки і відображення у фінансових звітах окремих об'єктів бухгалтерського обліку, яке передбачає встановлення єдиних норм і вимог щодо бухгалтерського обліку, застосування уніфікованого набору стандартів, що регулюють облікову подію та її відображення у звітності» [4].

Стандартизація бухгалтерського обліку в Україні передбачає застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, що не суперечать міжнародним стандартам.

Отже, дослідивши у роботі питання уніфікації бухгалтерського обліку, можна зробити наступні висновки. Міжнародне узгодження принципів і процедур системи обліку є визначальною передумовою гармонізації фінансової звітності з метою стандартизації та уніфікації облікових процедур вітчизняних підприємств та їх зарубіжних партнерів. Вивчення й розуміння сутності міжнародних принципів бухгалтерського обліку та звітності збагатить інтелектуальний потенціал українських облікових працівників, забезпечить зменшення ризиків для інвесторів і кредиторів та зростання довіри до показників фінансової звітності України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Світлична В.Ю. Гармонізація національної фінансової звітності з міжнародними стандартами: актуальність, порядок та перспективи [Електронний ресурс] / В.Ю. Світлична // Науково-технічний збірник № 100. – Режим доступу: http://eprints.kname.edu.ua/22...7%D0%BD%D0%B0_%D0%92%D0%AE.pdf.

2. Нищенко Л.П. Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами: автор. дис. канд. наук: 08.00.09 / Л.П. Нищенко. – К., 2008. – 25 с.

3. Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку: монографія / О.М. Петрук. – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 420 с.

4. Рожелюк В.М. Стандартизація та гармонізація обліку в контексті міжнародних та національних стандартів [Електронний ресурс] / В.М. Рожелюк // Інноваційна економіка. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/por...al/soc_gum/inek/2011_4/118.pdf.

С.І. Дика, студентка
Науковий керівник:
Л.І. Жидєєва, к.е.н.,
доцент
(Національний університет
ДПС України)

МАНІПУЛЮВАННЯ ПОКАЗНИКАМИ ФІНАНСОВОЇ ТА БЮДЖЕТНОЇ ЗВІТНОСТІ ТА КРЕАТИВНИЙ ОБЛІК В УКРАЇНІ

Фінансова і бюджетна звітність є основним джерелом інформації про матеріальні та грошові ресурси бюджетних установ і організацій, бюджетне фінансування та касові і фактичні видатки загального та спеціального фондів. Із розвитком ринкових відносин коло користувачів фінансової та бюджетної звітності поступово розширюється.

Маніпулювання показниками фінансової та бюджетної звітності в останні роки постає серйозною проблемою в Україні. Із сучасних вітчизняних вчених дослідженням з цього питання займалися О.В. Амеліна, Д.О. Башкова, Ф.Ф. Бутинець, Л.В. Гнилицька, С.Ф. Голов, С.Ф. Легенчук, Т.О. Муренко, О.О. Осадча.

Питанням креативного обліку в періодичних виданнях присвячували праці Г. М. Азаренкова, Я. В. Бахарєва, О. М. Головащенко, І. Н. Дмитренко, А. В. Рабошук, Т. Ф. Серєда, Л. Я. Тринька, А. В. Хмєлевська, І. Чалий та ін.

У сучасних умовах невизначеності та ризику фінансова та бюджетна звітність є основним інформаційним для прийняття ефективних управлінських рішень. Достовірність інформації ви-

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

значає якість рішень, що приймаються на її основі. Вуалювання передбачає викривлення окремих статей через порушення принципів обліку, положень облікової політики бюджетної установи чи організації. Фальсифікація пов'язана із порушенням вимог нормативно-правових актів, що зумовлює зумисне перекручення показників фінансової звітності [1, с.98]. Таке маніпулювання у наукових джерелах дістало назву креативного обліку.

У широкому розумінні креативні методи обліку являють собою всі можливі легальні способи, які використовуються під час визначення фінансових результатів з метою зміни уявлення користувачів про реальний стан справ підприємства [3, с. 243]. Першим звернув увагу на дану категорію Пушкар М. С. Він розглядав поняття «креативний облік» як «творчий облік, який вимагає від облікових працівників організації фактів і правил їх групування, виходячи з інтересів менеджменту з метою отримання знань про нові об'єкти спостереження». Вчений переконаний у тому, що для бізнесу креативний облік дає можливість знайти рішення, спрямовані на забезпечення конкурентних переваг за рахунок діагностування сильних і слабких сторін своєї діяльності, поглибленого вивчення тих об'єктів, що не розглядаються у фінансовому та управлінському обліку [4, с. 90].

Проте на практиці даний підхід майже не застосовується, а наявність альтернативних варіантів у обліку в більшості випадків дає можливість маніпулювати показниками звітності. Тому значне коло науковців [1, 2, 4], вважають, що креативний облік – це загроза як для економічної безпеки суб'єкта господарювання, так і для економіки держави в цілому.

Так, Бутинець Ф.Ф. стверджує, що «креативного обліку в повному розумінні цього слова, як такого немає і не може бути, кожен бухгалтер не може бути «циркачем», «мрійником утопістом», не може по-своєму осмислювати дійсні факти та передбачати майбутнє корпорації». Чалий І. вважає, що під креативним обліком слід розуміти формальне застосування або цілеспрямований вибір методів і принципів бухгалтерського обліку для забезпечення показників фінансової звітності, які відповідають цілям окремих осіб, але вводять в

оману широке коло користувачів. Отже, креативний облік є своєрідним буфером між зоною помилок і відвертим шахрайством [5, с. 33].

За даними глобального опитування, проведеного компанією Pricewaterhouse Coopers, серед видів шахрайських дій однією з основною проблем для українських підприємств є маніпуляції з фінансовою звітністю – 30% [3, с. 67].

Отже, повністю бухгалтерський облік може бути креативним або творчим лише тоді, коли він ведеться як в межах, так і з порушенням встановлених законодавчих норм та принципів обліку. Внаслідок використання технік умовно-креативного та агресивного обліку можливе покращення, чи навпаки, погіршення показників звітності, як в рамках чинного законодавства, так і поза їх межами. Легальним способом прикрашання чи погіршення показників звітності є маніпулювання. Разом з тим, маніпулювання показниками звітності веде до зловживань у використанні бюджетних коштів бюджетними установами та організаціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амеліна О. В. Креативний облік та маніпулювання фінансовою звітністю. [Електронний ресурс] Амеліна О. В. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vlca_Ekon/2011_35/01.pdf.

2. Гнилицкая Л. В. Маніпулювання обліковими даними – угроза загроза економічних підприємств / Л. В. Гнилицкая // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2011. 2014. – 311 с. – (Золоте колосся; т. 1).

3. Легенчук С. Ф. Креативний облік в національній системі бухгалтерського обліку. [Електронний ресурс] Легенчук С. Ф. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2012_2/11.pdf.

4. Петренко Н. І. Методика аудиту фінансової звітності та шляхи її удосконалення. [Електронний ресурс] Петренко Н. І. – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/1582/1/21.pdf>.

5. Чалий І. Бух. облік для дорослих. МСФЗ- трансформація. Управління прибутком. Податки [Електронний ресурс] /І. Чалий. – Х.: Фактор, 2014. – 400 с.

Н.С. Дружинська,
старший викладач
(Національний університет
ДПС України)

ОБ'ЄДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ

З метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних та соціальних завдань підприємства можуть об'єднувати свої ресурси, створюючи окремі юридичні особи у складі двох або більше підприємств – об'єднання підприємств. Для оцінки ефективності такої інтеграції необхідно формувати узагальнені показники звітності об'єднаних як юридично, так і спільною метою підприємств. Проте в законодавстві та нормативних актах з питань обліку і звітності існують деякі неоднозначні трактування щодо консолідованої та зведеної фінансової звітності. Статтями 119 та 120 Господарського кодексу України визначено види та організаційно-правові форми об'єднань підприємств відповідно, що наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Види та організаційно-правові форми об'єднань підприємств

Види об'єднань підприємств	Організаційно-правові форми об'єднань підприємств
Господарські об'єднання	Асоціація, корпорація, консорціум, концерн тощо
Державні чи комунальні господарські об'єднання	Корпорація або концерн незалежно від назви (комбінат, трест тощо)
Інші форми об'єднання	Союзи, спілки, асоціації підприємців тощо

Також у статті 127 Господарського кодексу України зазначено, що законом можуть визначатися й інші форми об'єднання інтересів підприємств (союзи, спілки, асоціації підприємців тощо), не передбачені у статті 120 цього Кодексу. У таблиці 2 наведено кількість підприємств України, що діють на принципах

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

об'єднання капіталів за різними організаційно-правовими формами станом на 1 січня 2016 року (без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя).

Таблиця 2

Кількість суб'єктів економіки за організаційно-правовими формами

За даними Державної служби статистики України

Організаційно-правові форми суб'єктів економіки	Кількість
Дочірнє підприємство	12336
Асоціація	2260
Корпорація	560
Консорціум	66
Концерн	195
Споживче товариство	4337
Спілка споживчих товариств	322
Інші об'єднання юридичних осіб	756
Інші організаційно-правові форми суб'єктів економіки	1100515
Усього юридичних осіб	1121347

Господарський кодекс України в окремій статті (126) містить також визначення асоційованих підприємств та холдингових компаній, які не згадуються ані у видах підприємств, ані у організаційно-правових формах об'єднань підприємств. Тобто, асоційовані підприємства та холдингові компанії не є видами організаційно-правових форм суб'єктів економіки.

Так, асоційовані підприємства (господарські організації) – це група суб'єктів господарювання – юридичних осіб, пов'язаних між собою відносинами економічної та/або організаційної залежності у формі участі в статутному капіталі та/або управлінні. Отже, ознакою асоційованих підприємств є наявність між ними залежності. Залежність між асоційованими підприємствами може бути простою і вирішальною. Виходячи з трактування видів залежності між асоційованими підприємствами Господарським ко-

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

дексом України також окреслюється поняття дочірнього підприємства як такого, що перебуває у залежності від іншого підприємства. При цьому, визначення материнського підприємства законодавство України не містить, тому виходячи із ознаки дочірнього, материнським вважаємо підприємство, яке здійснює простий чи вирішальний вплив на дочірнє. У статті 118 Цивільного кодексу України наведено схожі за змістом поняття: залежне господарське товариство та головне господарське товариство. Так, господарське товариство (товариство з обмеженою або додатковою відповідальністю, акціонерне товариство) є залежним, якщо іншому (головному) господарському товариству належать двадцять або більше відсотків статутного капіталу товариства з обмеженою або додатковою відповідальністю чи двадцять або більше відсотків простих акцій акціонерного товариства.

Холдингова компанія – публічне акціонерне товариство, яке володіє, користується, а також розпоряджається холдинговими корпоративними пакетами акцій (часток, паїв) двох або більше корпоративних підприємств (крім пакетів акцій, що перебувають у державній власності). Законом України «Про холдингові компанії в Україні» визначено, що холдинговий корпоративний пакет акцій (часток, паїв) перевищує 50 відсотків чи становить величину, яка забезпечує право вирішального впливу на господарську діяльність корпоративного підприємства, холдингової компанії. Виходячи з наведених визначень, можна зробити висновок, що холдингова компанія є видом материнського (головного) підприємства у формі лише акціонерного товариства, що здійснює вирішальний вплив на корпоративні підприємства, і, відповідно, можна вважати асоційованим підприємством. Корпоративними є кооперативні підприємства, підприємства, що створюються у формі господарського товариства, а також інші підприємства, в тому числі засновані на приватній власності двох або більше осіб.

Розглянуті вище зв'язки між підприємствами безпосередньо впливають на порядок складання фінансової звітності. Так, ключовою вимогою до об'єднань відповідно до Господарського ко-

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

дексу України є їх державна реєстрація як юридичних осіб. Тому, згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», об'єднання підприємств, крім власної звітності, складають і подають зведену фінансову звітність щодо всіх підприємств, які входять до їх складу, якщо це передбачено установчими документами об'єднань підприємств відповідно до законодавства.

Група підприємств, до складу якої входять материнська і її дочірні підприємства, підпадають під дію НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність», відповідно до якого материнське підприємство зобов'язане подавати консолідовану фінансову звітність. Консолідована фінансова звітність – звітність, яка відображає фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства та його дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці. Отже, норми НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність» поширюються на групу юридичних осіб (далі - група підприємств), яка складається з материнського (холдингового) підприємства та дочірніх підприємств (крім групи підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності, або групи підприємств, у якій материнське (холдингове) підприємство складає фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності). Але враховуючи розглянуті вище різновиди об'єднань, які також становлять групу підприємств, і асоційованих підприємств, на нашу думку, НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність» дещо обмежує сферу своєї дії. По-перше, групи підприємств у формі об'єднань і групи підприємств у формі асоційованих підприємств (без створення юридичної особи) узагальнюють результати діяльності учасників групи шляхом складання зведеної чи консолідованої фінансової звітності, які мають однакову процедуру формування показників – постатейне додавання відповідних показників індивідуальних форм звітності учасників групи за відповідний звітний період. Проте, консолідована звітність, на нашу думку, є більш виважена за рахунок, зокрема,

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

елімінування, що дозволяє уникнути штучного «роздування» активів, капіталу, зобов'язань та фінансових результатів у межах групи. Відмінною умовою для консолідованої фінансової звітності є визначення дочірнього і материнського підприємства, а також встановлення контролю, що не обов'язково для зведеної звітності. При цьому, у статті 122 Господарського кодексу України зустрічається поняття «головне підприємство» в контексті можливого доручення управління поточною діяльністю об'єднання підприємств на умовах, передбачених установчими документами відповідного об'єднання. Крім того, поняття «група», за різними нормативними документами, має відмінну економічну сутність. Так, відповідно до М(С)БО 27 «Консолідовані та окремі фінансові звіти», «група – материнське підприємство та всі його дочірні підприємства». Згідно з положеннями сьомої Директиви ЄС (ст. 1) «група» включає материнське підприємство, дочірні (через здійснення контролю), асоційовані підприємства (над якими контроль відсутній, проте здійснюється суттєвий вплив) і спільні підприємства, у яких одне з підприємств має значний, але не контролюючий вплив. Виходячи з цього, пропонуємо уточнити в НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність» поняття «група», що дозволить розширити сферу його дії, у такому розумінні: група – це сукупність підприємств, які утворюють чи не утворюють юридичну особу та перебувають у залежності одне від одного чи від материнського підприємства або існує вирішальний вплив головного підприємства. При цьому виникає потреба подачі трактування терміну «вирішальний вплив».

Крім того, вважаємо доцільним подати в НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність», по аналогії з МСФЗ 10 Консолідована фінансова звітність, визначення материнського та дочірнього підприємства. За МСФЗ 10 Консолідована фінансова звітність материнським підприємством є суб'єкт господарювання, який контролює одного або декількох суб'єктів господарювання, але при цьому організаційна форма об'єднань капіталів таких суб'єктів господарювання не уточнюється. Дочірнє підприємство

тракується як суб'єкт господарювання, який контролюється іншим суб'єктом господарювання.

Отже, в законодавстві України передбачено різні форми та способи інтеграції суб'єктів господарювання, що потребує перегляду та уточнення методики формування фінансової звітності груп з урахуванням особливостей об'єднання капіталів. Поняття зведена та консолідована звітність вважаємо різними. Враховуючи особливості господарювання та підпорядкування підприємств, а також методику складання зведеної та консолідованої фінансової звітності, також виникає потреба розкрити випадки та методологію складання зведеної звітності в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

А.І. Думбрава, студентка

Науковий керівник:

І.І. Подік, викладач

*(Київський фінансово-
економічний коледж*

*Національного університе-
ту ДПС України)*

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ЇХ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ

Для формування ринкової економіки в Україні необхідне виробництво конкурентоспроможної продукції та її реалізація на внутрішньому та зарубіжних ринках. Одночасно основною передумовою здійснення господарської діяльності більшості підприємств є достатній обсяг та раціональне використання виробничих запасів. Вирішення проблеми ефективного розвитку та зростання промислового потенціалу господарських підприємств потребує створення системи управління виробництвом, в основу якої має

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

бути покладено формування інформації про виробничі запаси підприємства. Тому розробка та впровадження основних напрямів підвищення ефективності господарської діяльності підприємств передбачає вдосконалення обліку і контролю виробничих запасів, які забезпечують менеджерів і керівників належною інформацією для прийняття управлінських рішень.

Ефективність використання виробничих запасів була проаналізована у роботах О.Я. Кислиці, І.А. Никоновича, Г.В. Савицької, Р.С. Сороки та М.Г. Чумаченко. Автори публікацій зазначають, що 70 % показників ефективності діяльності підприємств пов'язані саме з управлінням запасами; на багатьох організаціях відсутня оцінка ефективності використання запасів, не розробляються норми і нормативи на закупівлю і використання сировини і матеріалів, що відповідно веде до збільшення матеріальних затрат на оборотні фонди і неефективного використання грошових активів [1]. Таким чином, головною передумовою успішного здійснення виробничого процесу як основної ланки діяльності господарського суб'єкта є наявність і раціональне використання виробничих запасів [2].

Так як на підприємстві залишаються все ще невирішеними питання щодо вдосконалення документації оперативного та аналітичного обліку виробничих запасів, особливо нагальною постає проблема автоматизації їх обліку. Вирішення цих питань полягає в розробці основних напрямів і конкретних рекомендацій з удосконалення методики обліку виробничих запасів, в їх оцінці при вибутті, методики проведення аналізу ефективного використання виробничих запасів, а також посиленні інформаційної та контрольної функцій обліку в управлінні виробництвом.

Основою напряму удосконалення організації обліку виробничими запасами є [4]:

- узагальнення теоретико-методичних основ обліку, аналізу і контролю виробничих запасів, визначення їх суті та класифікації;
- удосконалення методико-організаційних основ фінансового та управлінського обліку виробничих запасів, а також їх контролю;
- проектування системи економічного аналізу та контролю ефективності використання виробничих запасів;

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

– розробка системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами.

Для цього слід звернути увагу на типові порушення і помилки пов'язані з операціями виробничих запасів в обліку, а саме [3]:

– недотримання організаційних вимог щодо організації ведення бухгалтерського обліку операцій з виробничими запасами, зокрема, укладення договорів про матеріальну відповідальність, відсутність аналітичного обліку виробничих запасів;

– правильність визначення первісної вартості виробничих запасів в залежності від способів їх надходження на підприємство;

– правильність визначення суми списання виробничих запасів на виробництво в залежності від облікової політики методу списання;

– розкрадання і псування виробничих запасів внаслідок безгосподарності на підприємстві, неправильне визначення розмірів природного убутку, та відображення цих фактів в бухгалтерському обліку;

– неповнота розкриття інформації про виробничі запаси в Примітках до річної фінансової звітності;

– відсутність проведення щорічної інвентаризації виробничих запасів;

– правильність визначення фінансового результату від реалізації виробничих запасів та визначення податкових зобов'язань.

Отже, чітко налагоджена система управління запасами повинна забезпечувати безперервне порівняння нормативних показників із фактичними, тобто вона повинна відслідковувати відхилення показників від норм та виявляти причину їх прояву. В сучасних умовах доцільно формувати оптимальний обсяг запасів, який би забезпечував необхідний їх розмір та структуру, зниження витрат на їх обслуговування, послаблення залежності між виробничими підрозділами підприємства, створення системи ефективного контролю за їх рухом. Тому доцільно буде відобразити послідовність дій, які повинні виконувати фахівці підприємств, для того, щоб організувати та впровадити ефективну систему управління запасами на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підруч. [для студ. вищ. навчальних закладів] / Бутинець Ф.Ф., 2013. – 444 с.
2. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навчально-практичний посібник / [Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Ільїна та ін.]. К.: Центр учбової літератури, 2013. 536 с. [Електронний ресурс]
3. Організація бухгалтерського обліку. Навч. посіб. / Ф.Ф.Бутинець, О.В.Олійник, М.М.Шигун, С.М.Шулепова. – Житомир: ЖІТІ, 2012. – 576 с.
4. Пух Л.О. Удосконалення обліку, аналіз та контроль ефективного використання виробничих запасів підприємства // Фінансові ринки і цінні бумаги. – 2014 . - №19. – С. 14-16

Я.В. Євтух,

А.С. Теплякова,

студентки

Науковий керівник:

Т.І. Тесленко, к.е.н.,

доцент

*(Національний університет
ДПС України)*

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕХОДУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Нові можливості, що відкриваються перед вітчизняними підприємствами щодо співпраці з іноземними партнерами, залучення інвестицій, відкриття нових ринків, підвищення інвестиційної привабливості, спонукає до нових змін у веденні бухгалтерського обліку, а саме перехід на Міжнародні стандарти фінансової звітності. Перехід на МСФЗ дозволить національним підприємствам говорити на одній мові бізнесу з іноземними партнерами та забезпечить прозорість їх діяльності, але існує і ряд про-

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

блем, які стають на шляху до повного впровадження міжнародних стандартів. Повний перехід на МСФЗ дозволить уникнути одночасного формування звітності за національними та міжнародними стандартами, що ускладнює розуміння облікової інформації інвесторами, кредиторами та іншими користувачами.

Питаннями відповідності звітності міжнародним вимогам і стандартам та їх досконалому тлумаченню приділялась увага багатьох провідних науковців, таких як Голов С.Ф., Костюченко В.М., Небильцова О.В., Ткаченко Н.М., Жовнер І.В. Бутинець Ф.Ф., Яцишин Н.З., тощо.

Яцишин Н.З. зазначає, що МСФЗ це гнучка, динамічна система, яка відіграє позитивну роль у вдосконаленні національного бухгалтерського обліку та фінансової звітності й інтеграції України у світове співтовариство [5].

Слід погодитись із Головим С.Ф., який визначає наявність багатьох проблем щодо відмінностей між П(С)БО та МСФЗ, та наводить низку суперечностей та невідповідностей між НПСБО 1 та чинними міжнародними стандартами [1].

Кроком до переходу на Міжнародні стандарти фінансової звітності стало внесення змін в Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», ініційовані Верховною Радою 12 травня 2011 року. Вже з 2012 року публічні акціонерні товариства, банківські установи, страхові компанії, а також компанії, які займаються видами діяльності, затвердженими Кабінетом Міністрів України, зобов'язані складати і опубліковувати фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами. Суб'єктам господарювання, які не входять у вище перелічений список, надали можливість самостійно приймати рішення про використання МСФЗ для складання звітності [4].

Однак перехід на МСФЗ вимагає вирішення ряду проблем, серед яких є наступні: необхідність формування інституційних механізмів, що забезпечують розроблення, впровадження МСФЗ і нагляд за їх дотриманням на міжнародному, національному і регіональних рівнях, а також забезпечення скоординованої роботи цих механізмів; потреба у вирішенні питань правового впровадження

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

МСФЗ в національну практику, розроблення нових нормативів і внесення змін до діючої законодавчо-нормативної бази; необхідність чіткого розуміння сфери застосування МСФЗ на національному рівні; необхідність вирішення технічних питань, пов'язаних як зі специфікою МСФЗ, так і з національними особливостями [2].

Також до проблем, що стоять на шляху впровадження МСФЗ можна віднести: недостатня мотивація керівництва підприємства, надання стислих термінів для підготовчого етапу впровадження МСФЗ, нестача кваліфікованих спеціалістів, відсутність досвіду стажування працівників у Раді з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО), не передбачено подальше розширення сфери застосування МСФЗ для інших економічних суб'єктів [3].

Перехід до міжнародних стандартів вже розпочато найбільш оптимальним шляхом розвитку бухгалтерського обліку в Україні є адаптація його методології відповідно до міжнародних стандартів за допомогою державного регулювання, що дозволить вчасно вносити необхідні доповнення.

Не зважаючи на проблеми зроблено ряд кроків, які позитивно впливають на загальний клімат впровадження МСФЗ, а саме затверджено базове нормативне забезпечення як на рівні держави, так і окремими регуляторами (НБУ, НКЦПФР тощо); налагоджена офіційна взаємодія з Радою з МСФЗ (стандарти перекладені державною мовою і перебувають у вільному доступі для всіх бажаючих); створено і вміщено на сайті Мінфіну інтернет-ресурс, присвячений питанням упровадження МСФЗ, на якому є достатня кількість корисної інформації, порад для практичного застосування МСФЗ; організовано широке суспільне обговорення процесів упровадження МСФЗ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голов С.Ф. МСФЗ у форматі Мінфіну / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 4. – С. 3–8.
2. Кузіна Р.В. Гармонізація фінансової звітності: міжнародний досвід та українська практика / Р.В. Кузіна //

[Електронний ресурс]. Режим доступу:
<http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/12695>.

3. МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація // Відкрита Міжнародна інтернет-конференція. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://konf.amsfo.com.ua/problemi-perexodu-vitchiznyanix-pidpriyemstv-na-mizhнародni-standarti-finansovo%D1%97-zvitnosti/>

4. Перехід українських компаній на МСФЗ без труднощів // EBS. Ulreasing corporatе dunamism. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ebskiev.com>

5. Яцишин Н.З. Логос парадигми фінансової звітності підприємств в Україні та дивергенція світового досвіду [Текст] / Н.З. Яцишин // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. – 2011. – Вип. 34. – С. 147 – 154.

Б.М. Занько, к.е.н., доцент
(Національний університет
ДПС України)

СПИСАННЯ БЕЗНАДІЙНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТА КОРИГУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ

Необхідність створення резерву сумнівних боргів зумовлена тим, що відповідно до приписів п. 7 П(С)БО 10 [1] поточна дебіторська заборгованість, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу), включається до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. При виключенні (списанні) безнадійної дебіторської заборгованості з активів слід одночасно зменшити величину резерву сумнівних боргів (п. 11 П(С)БО 10). Така операція може бути відображена, зокрема, бухгалтерським записом за дебетом рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» у кореспонденції з кредитом рахунку

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

ку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», що передбачено Інструкцією № 291 [2].

Нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період відображається у звіті про фінансові результати у складі інших операційних витрат, що встановлено п. 10 П(С)БО 10. У системі рахунків бухгалтерського обліку нарахування суми резерву сумнівних боргів відображається за дебетом субрахунку 944 «Сумнівні та безнадійні борги» у кореспонденції з кредитом рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» (Інструкція № 291). Таким чином, у бухгалтерському (фінансовому) обліку при нарахуванні резерву сумнівних боргів збільшуються витрати, які впливають на фінансовий результат (зменшують прибуток або збільшують збиток). Відповідно безнадійна дебіторська заборгованість, при списанні якої зменшується резерв сумнівних боргів, також непрямо (тобто через резерв сумнівних боргів) впливає на фінансовий результат у бухгалтерському (фінансовому) обліку.

У податковому обліку ситуація зі списанням безнадійної дебіторської заборгованості інша. Відповідно до пп. 134.1.1ст. 134 Податкового кодексу[3] об'єктом оподаткування є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних П(С)БО або МСФЗ, на різниці, які виникають відповідно до положень розділу III «Податок на прибуток підприємств» цього Кодексу.

Згідно з пп. 139.2.1 ст. 139 Податкового кодексу у податковому обліку фінансовий результат до оподаткування, який визначений у фінансовій звітності підприємства (а саме у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) (ф. № 2)), збільшується на суму витрат на формування резерву сумнівних боргів відповідно до національних П(С)БО або МСФЗ. Тобто зазначена сума витрат на формування резерву сумнівних боргів є передбаченою Податковим кодексом різницею (такі різниці інколи називають «податковими різницями»), яка призначена, зокрема, для

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

штучного збільшення оподаткованого прибутку, який відображається у податковому обліку, порівняно з прибутком, який відображається у бухгалтерському (фінансовому) обліку та фінансовій звітності (нагадаємо, що у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) прибуток відображається у рядку 2290).

Проте підприємство, яке списало безнадійну дебіторську заборгованість за рахунок резерву сумнівних боргів, не має права зменшити у податковому обліку на суму такої списаної заборгованості фінансовий результат до оподаткування, який визначений у фінансовій звітності, внаслідок того, що таке зменшення не передбачене нормами Податкового кодексу (тобто у цьому Кодексі не передбачено відповідної різниці, яка б дозволила у цій ситуації зменшити фінансовий результат). З цього приводу Ольга Миронова зауважила, що «... витрати підприємства зі списання безнадійної дебіторської заборгованості в межах сум раніше нарахованого резерву сумнівних боргів узагалі не беруть участі у визначенні об'єкта оподаткування» [4].

Державна фіскальна служба України у листівід 29.10.2015 р. № 22910/6/99-99-19-02-02-15роз'яснила, що «у разі списання безнадійної дебіторської заборгованості за рахунок резерву сумнівних боргів, фінансовий результат до оподаткування, який визначений у фінансовій звітності, не підлягає зменшенню на суму списаної заборгованості» [5].

Таким чином, норми ст. 139 Податкового кодексу є дискримінаційними по відношенню до добросовісних підприємств. Вважаємо, що до ст. 139 Податкового кодексу необхідно внести зміни, відповідно до яких у цьому кодексі будуть передбачені не лише різниці, які збільшують при нарахуванні резерву сумнівних боргів фінансовий результат до оподаткування, який визначений у фінансовій звітності, але й різниці, які зменшують цей фінансовий результат при списанні підприємством безнадійної дебіторської заборгованості за рахунок резерву сумнівних боргів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI
4. Миронова О. Різниці, які виникають при формуванні резервів: думки контролерів/О. Миронова // Інтерактивна бухгалтерія. – 2015. – № 217 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/82601>.
5. Лист Державної фіскальної служби України від 29.10.2015 р. № 22910/6/99-99-19-02-02-15

Н.В. Іванова, студентка
Науковий керівник:
Т.І. Тесленко, к.е.н.,
доцент
(Національний університет
ДПС України)

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ СКЛАДОВИХ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Тема дослідження проблем обліку та аналізу складових власного капіталу підприємства набуває все далі більшого значення в бухгалтерському обліку, тому як сучасні непрості умови функціонування вітчизняних підприємств призводять до виникнення ускладнень, пов'язаних з забезпеченням стабільності та стійкості їх роботи, а власний капітал підприємства є голов-

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

ною складовою його загального потенціалу. Тому, це зумовило актуальність обраної теми дослідження.

Вивченням проблем обліку та аналізу складових власного капіталу займалися такі вітчизняні і зарубіжні вчені та науковці, як: Ф. Ф. Бутинець, С. Ф. Голов, О. О. Канцуров, Г. Г. Кірейцев, В. В. Ковальов, М. І. Кутер, Г. В. Нашкерська, В. Д. Новодворський, В. Ф. Палій, О. І. Пилипенко та ін.

Згідно НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», під власним капіталом розуміється частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань [1, с.12].

Проте зміна умов господарювання створює передумови для удосконалення визначення категорії «власний капітал» (табл.1).

Таблиця 1

Підходи до трактування сутності поняття «власний капітал» [2, с. 951]

Автор	Трактування поняття
Ф.Ф. Бутинець	Це загальна вартість засобів підприємства, які належать йому на правах власності та використовуються ним для формування його активів.
О.Й. Вівчар	Це сукупність власних фінансових ресурсів підприємства, відображена в першому розділі пасиву бухгалтерського балансу, що знаходиться в електронній (статутний капітал, додатковий капітал, резервний фонд) та нефондовій (нерозподілений прибуток) формах, і належить йому на правах власності, господарського ведення і повного розпорядження.
С.Ф. Голов	Це акції, тобто кошти інвесторів в обмін на реалізовані їм акції.
Т.А. Городня	Це нагромадження шляхом збереження запасу економічних благ у формі грошових коштів та реальних капітальних товарів, що залучається його власниками в економічний процес як інвестиційний ресурс і чинник виробництва з метою отримання доходу, функціонування яких в економічній системі базується на ринкових принципах і пов'язане з чинниками часу, ризику і ліквідності.

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

В.В. Сопко	Це власні джерела підприємства, які без визначення строку проведення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з уже оподаткованого прибутку.
О.О. Терещенко	Це сальдо між загальною сумою активів та позичковим капіталом.
Н.В. Чебанова, Ю.А. Василенко	Це власні джерела фінансування підприємства, які без зазначення строку повернення внесені його засновниками (учасниками), або суми реінвестованого чистого прибутку, нагромаджені протягом строку існування підприємства, а також дарчий капітал.
Н.М. Ткаченко	Це власні джерела підприємства, які без визначення строку повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з оподатковуваного прибутку.

Протягом останніх років внесені певні зміни в порядок відображення складових власного капіталу підприємства в обліку і звітності, які спрямовані на наближення НП(С)БО до МСФЗ. Це вимагає виділення існуючих проблем обліку та пошуку шляхів удосконалення обліку власного капіталу підприємства.

Проблеми обліку складових власного капіталу насамперед зумовлено неточностями типових кореспонденцій рахунків, запропонованих методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку.

Виходячи з цього, науковці Гаука Д., Лазоришин М. пропонують вдосконалення обліку власного капіталу в частині формування статутного капіталу та нарахування дивідендів, а саме ведення аналітичного обліку за рахунком 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»: 6711 «Розрахунки за нарахованими дивідендами резидентам» і 6712 «Розрахунки за нарахованими дивідендами нерезидентам», якщо на підприємстві є акціонери резиденти та нерезиденти. Для підприємств, акціонерами яких є лише резиденти, пропонуються наступні розрізи аналітики: 6711 «Розрахунки за нарахованими дивідендами за привілейованими акціями», 6712 «Розрахунки за нарахованими дивідендами за простими акціями». Якщо в акціонерному товаристві випускають акції іменні та на пред'явника: 67111 «Розрахунки за нарахованими дивідендами за іменними привілейованими акціями», 67112 «Розрахунки за нарахованими дивідендами за привілейованими акціями на пред'явника», 67121 «Розрахунки за

нарахованими дивідендами за простими іменними акціями», 67122 «Розрахунки за нарахованими дивідендами за простими акціями на пред'явника» [3].

Кандидат економічних наук – Безкоровайна Л. В. пропонує для більшої наочності інформації на рахунках бухгалтерського обліку ввести наступні аналітичні рахунки: до субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»: 443.1 «Прибуток, використаний для виплати дивідендів»; 443.2 «Прибуток, використаний для поповнення зареєстрованого капіталу»; 443.3 «Прибуток, використаний для поповнення резервного капіталу»; до субрахунку 451 «Вилучені акції»: 451.1 «Акції, вилучені з метою анулювання»; 451.2 «Акції, вилучені з метою перепродажу»; до субрахунку 452 «Вилучені вклади та паї»: 452.1 «Частки, вилучені з метою анулювання»; 452.2 «Частки, вилучені з метою перепродажу». Це допоможе скоротити час на збір інформації, необхідної для заповнення відповідних статей Звіту про власний капітал [2, с.953].

Яровенко Т. С. та Свистільник К. П. для вирішення проблеми неточності Плану рахунків щодо бухгалтерського обліку власного капіталу пропонують ввести до рахунка 43 «Резервний капітал» такі субрахунки: 431 – «Резерв на покриття збитків суб'єкта господарювання», 432 – «Резерв на виплату боргів у разі ліквідації підприємства», 443 – «Резерв на виплату дивідендів», 434 – «Резерв на інші цілі, передбачені законодавством чи засновницькими документами»; до рахунку «Вилучений капітал» пропонує ввести додаткові субрахунки: 451 – «Вилучені акції з метою перепродажу», 452 – «Вилучені акції з метою розповсюдження серед своїх працівників», 453 – «Вилучені акції з метою анулювання». До рахунку «Неоплачений капітал», на думку науковців, доцільно ввести додаткові субрахунки, а саме: 461 – «Заборгованість по внесках засновників-резидентів (у національній валюті)» і 462 – «Заборгованість по внесках засновників-нерезидентів (в іноземній валюті)» [4].

З метою прийняття раціональних управлінських рішень перед вітчизняними підприємствами постають питання вирішення проблем аналізу складових власного капіталу. Подальшого

розвитку вимагають методики аналізу, які враховували б специфічні особливості окремих складових власного капіталу.

Науковцями виділено понад 40 різних показників, які застосовують для аналізу капіталу загалом та власного капіталу зокрема. Однак, у більшості цих показників власний капітал розглядається узагальнено, тобто, до уваги не беруть його складові. Для вирішення даної проблеми Дехтяр Н. А. та Сухонос О. М. пропонують результативні показники оцінки власного капіталу - коефіцієнт автономії (відношення власного капіталу до валюти балансу) та коефіцієнт фінансової стійкості (відношення власного капіталу до зобов'язань) розраховувати, розклавши власний капітал на складові [5, с.416-418].

Провівши дослідження виділено проблему відсутності системних і комплексних методичних підходів до аналізу капіталу, який би забезпечив комплексну об'єктивну оцінку процесів його формування та використання. З цією метою, Боднарчук А.В. розробив схему комплексного аналізу власного капіталу, в основу побудови якої покладено принципи системності, комплексності та взаємозв'язку між її етапами. Результативним показником при аналізі власного капіталу виступає рентабельність, яка показує ефективність його формування та використання, а також взаємозв'язок між отриманим прибутком підприємства та капіталом, інвестованим у формування активів підприємства з метою одержання цього прибутку [6, с.284].

Отже, можна зробити висновки, що виділені проблеми обліку та аналізу складових власного капіталу мають бути вирішені задля забезпечення стабільності та стійкості роботи вітчизняних підприємств, але важливо розуміти, що цей процес є поступовим і вимагає особливої ретельності, якщо ціллю є створення раціональної системи обліку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Мінфіну України від 7 лютого 2014 р. № 73

2. Безкоровайна Л. В. Особливості обліку власного капіталу на підприємствах / Л. В. Безкоровайна. - К.: Глобальні та національні проблеми економіки, 2015. - № 4. – С. 950 – 954.

3. Гаука Д. Шляхи вдосконалення бухгалтерського обліку формування та змін власного капіталу [Електронний ресурс] / Д. Гаука, М. Лазоришин. - Режим доступу: http://www.rusnauka.com/17_AND_2011/Economics/7_89446.doc.htm.

4. Яровенко Т. С. Удосконалення методології бухгалтерського обліку власного капіталу у сучасних умовах / Т. С. Яровенко, К. П. Свистільник // Вісник Дніпропетровського університету. Сер.: Економіка. - 2013. - Т. 21, вип. 7(2). - С. 189-194. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumov_2013_21_7\(2\)](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumov_2013_21_7(2)).

5. Сухонос О. М. Особливості управління власним капіталом підприємства / О. М. Сухонос, Н. А. Дехтяр // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки. - 2013. - № 4. - С. 411-421.

6. Боднарчук А. В. Удосконалення комплексного економічного аналізу власного капіталу / А. В. Боднарчук. - К.: Бізнесінформ, 2013. - № 3. - С. 282 - 285.

О.В. Кісельова, студентка
Науковий керівник:
Бідюк О.О., к. е. н., доцент
(Національний університет
ДПС України)

ПОРІВНЯННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ ТА ІТАЛІЇ

На сьогоднішній день поняття Євроінтеграції вже не є новою для освіченої людини. Дискусії проводять у розрізі всіх сфер життєдіяльності: від рівня споживчих цін до проведення наукових досліджень. Бухгалтерам також цікаво, які існують відмінності в роботі на Україні та в Європі? В даній роботі розглянуто ключові моменти порівняння ведення бухгалтерського обліку в Україні та

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

Італії. Матеріал люб'язно надано професійним бухгалтером, яка має 25 років стажу, 14 з яких – робота в італійських компаніях.

Вивченням даного питання займалися автори з усієї України, а саме: Жолнер І. В., Кузіна Р. В., Ткаченко Н. М., Куцик П. О. Викладачі кафедри бухгалтерського обліку ННІ ОАА: Тесленко Т. І., Сторожук Т. М.

Мета написання даної роботи полягає у визначенні спільних рис та відмінностей у роботі бухгалтера в Україні та Італії.

Як і в Україні, італійські бухгалтери ведуть автоматизований облік на підприємствах та в організаціях. Аналогом відомої програми «1С: Бухгалтерія» виступають програми «TARGET» та «SAP». Дані програми призначені для ведення аналітичного та управлінського обліку. Проведення документів, як в «1С: Бухгалтерія» одразу і в податковому обліку, і відображення його у звітності неможливе для італійських бухгалтерів. Це їм і не потрібно, адже звітність бухгалтери не складають. Всі види звітності готують спеціальні компанії, аналоги аудиторських фірм. У свою чергу, аудиторська перевірка також має місце в Італії. Звісно, це суттєво полегшує роботу простого бухгалтера, проте в процесі здійснення господарських операцій існують свої специфічні відмінності. Перелік таких наведено нижче:

1) італійські бухгалтери ведуть лише облік первинної документації, аналітичний та управлінський облік;

2) при реєстрації господарської операції кожен документ реєструється двічі: спочатку кількість та сума в аналітичному обліку, потім окремо в діалоговому вікні програми реєструються контрагенти та кореспонденція рахунків;

3) в Італії складають лише дві форми звітності, які аналогічні українським формам №1 «Звіт про фінансовий стан» та №2 «Звіт про фінансові результати»;

4) документи реєструються двома датами: дата надходження та виписки документу. Потім в бухгалтерському обліку проводиться за датою виписки, відповідно доводить коригувати вже складені звіти;

5) коригувати документи можна лише за 1 рік, що передує звітному;

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

6) податкову звітність веде окрема уповноважена інстанція, не бухгалтер;

7) річну звітність формує окрема компанія та надсилає в готовому вигляді на підприємство у форматі PDF, завізовану електронним цифровим підписом (мокрі печатки та ручні підписи використовують лише для клієнтів пострадянського простору);

8) електронні листи та скановані копії документів мають юридичну силу;

9) жінки мають право бути у відпустці по догляду за дитиною лише 1 рік;

10) відпускні нараховуються так само, як і заробітна плата (без врахування середніх заробітних плат);

11) відсутнє загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

12) існує єдине відрахування в пенсійний фонд, який розподіляє суми за видами страхування на вимогу;

13) мінімальна кількість днів щорічної відпустки становить 28 днів.

На противагу відмінностям існують лише декілька спільних робочих моментів: пенсійний фонд є державним; у святкові дні італійські бухгалтери також не працюють; тривалість робочого дня становить 8 годин; 5 робочих днів на тиждень; звітність може бути підтверджена аудиторським висновком. Також в Італії існують 4 основних види податків, з якими працюють бухгалтери, перелік наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Відповідність податків в Україні та Італії

Назва українського податку	Ставка(%)	Назва італійського податку	Ставка(%)
Податок на прибуток підприємств	18	Tassad'utile	27,5
Податок на доходи фізичних осіб	15	Trattenute IRPEF	23-27
Податок на додану вартість	20	IVA	22
Єдиний соціальний внесок	36,76-49,7	Contributosociale	9,49

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

Вище наведена інформація про роботу розкривається також у розрізі переваг та недоліків. Переваги невеликі, але суттєві: відсутність відповідальності за складання річної звітності та можливість подорожувати Європою. Недоліки існують лише тому, що пропрацювавши 25 років бухгалтером в двох країнах є з чим порівняти українську бухгалтерію. Набагато простіше працювати з програмою автоматизованого обліку «1С: Бухгалтерія»; коригування вже складених звітів ускладнює процес ведення бухгалтерського обліку.

Коротко проаналізувавши аналогію українському бухгалтерському обліку закордоном, можна сміливо ствердити, що добре там, де нас нема. В кожній країні є баланс переваг та недоліків. Ідеальних умов для роботи не існує. Тож виконуймо нашу роботу сумлінно і вивчаймо досвід зарубіжних колег!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. SAPProgram [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://go.sap.com/solution/lob/sales.html>
2. Світовий досвід оподаткування: Італія [Електронний ресурс], Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/arkchiv/mijnarodniy-dosvid-rozvitk/svitovui-dosvid/italy/>

**Т.І. Ковтун, аудитор,
голова податкового комітету
РНБА, член громадської ради
при Міністерстві фінансів
України, член громадської
ради при Державній
фіскальній службі України,
член робочої групи від
громадськості в Комітеті
податкової та митної
політики при Верховній Раді
України**

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ АКТИВІВ І ЗОБОВ'ЯЗАНЬ: ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ

Відповідно до ст.10 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка. З 01 січня 2015 року вступив у дію Наказ Міністерства Фінансів України «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» [2]. При цьому втратила чинність Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків та Інструкція з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ.

Але одне діло знати, які документи регламентують бухгалтерський облік та проведення інвентаризації, а друге - це їх грамотно і з розумінням виконувати. Враховуючи великий бухгалтерський, а вже потім великий аудиторський досвід вважаю за необхідне поділитись інформацією за результатами аудиторських перевірок.

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

Дотримуючись букви закону, бухгалтерський облік повинен надавати повну, правдиву і чесну інформацію користувачу для прийняття рішень. В свою чергу, інвентаризація активів і зобов'язань має забезпечити достовірність даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Тому, з метою відповідності усім основним вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1] суб'єкти господарювання мають проводити інвентаризацію. Час проведення, терміни тривалості і склад інвентаризаційної комісії суб'єкти господарювання визначають самостійно. Зауважимо, що проведення інвентаризації та підготовка бухгалтерських даних для співставлення в умовах комп'ютеризації і використання програмного забезпечення має свої особливості. Крім того, інвентаризація – це двоякий процес: з однієї сторони здійснюється фактичний перелік (вимірювання) об'єктів, що перевіряються інвентаризаційною комісією, а з іншої сторони, здійснюється підготовка бухгалтерських даних для співставлення. Враховуючи, що інвентаризації бувають суцільні та вибіркові, планові та позапланові то бухгалтеру варто організувати свою роботу так, щоб завжди бути максимально готовими до її проведення. Для цього необхідно:

1. Всі документи повинні бути розсортовані і складені у папки за структурою, яку ви визначили для себе. Написи на папках повинні відповідати вмісту документів з обов'язковим датуванням періоду зберігання. Наприклад, листи вхідні/вихідні, накази загальні/кадри, банк, договори придбання/продаж, придбання (накладні, акти), продаж (накладні, акти), каса, зарплата, журнали-ордери, звітність.

2. Всі операції, проведені у бухгалтерському обліку повинні підтверджуватись відповідно оформленими первинними документами. Для зручності, проведені в програмі первинні документи повинні мати на собі бухгалтерські позначки (відмітку про проведення: номер, дату проведення документу в програмі і інші, які вам зручні відмітки або позначки). Нумерація кожного виду документів в програмному забезпеченні, або в документальному вигляді повинна бути суцільна. В програмному забезпеченні

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

необхідно видаляти документи, які позначені на видалення. Проведені документи повинні бути легко ідентифікованими. Непроведені документи слід сортувати у окремі файли і розкласти за структурою у відповідні папки з позначкою «не проведені». Тоді на робочому столі буде завжди порядок.

3. Після проведення кожного документу у програмі необхідно перевіряти, як результати вашої роботи відображаються в оборотно-сальдовій відомості: спочатку за рахунком проведення операції, а потім у загальній оборотно-сальдовій відомості, на основі якої формується фінансова звітність.

4. Після проведення усіх первинних документів та перевірки їх відображення в програмі, слід сформувати оборотно-сальдову відомість, роздрукувати її або зберігати в EXCEL. Головний бухгалтер або аудитор за кожним рахунком та субрахунком має провести аналіз і написати коментар / зауваження / пропозицію / примітку / завдання для підлеглого, або відмітку «вірно» або «не вірно» і що треба зробити. Звичайно потрібно буде формувати і картки, і оборотно-сальдові відомості за рахунками, і інші електронні документи, але тільки так буде відома кожна цифра і кожна сума бухгалтерського обліку. Як правило, на цьому етапі знаходиться дуже багато незакінченої роботи.

5. Результатом проведення інвентаризації є письмове підтвердження інвентаризаційної комісії, щодо фактичної наявності всіх активів і зобов'язань і відповідності їх оцінки відповідно до діючих положень (стандартів) бухгалтерського обліку та норм Податкового Кодексу України [3].

При проведенні інвентаризації слід звернути велику увагу і провести обов'язково інвентаризацію:

- за усіма залишками усіх задіяних рахунків і субрахунків бухгалтерського обліку, включаючи і сальдо з попередніх років;
- за кожним підрозділом і за кожною матеріальною відповідальною особою;
- всіх рахунків за якими сальдо відсутнє, але були обороти.

Наостанок хочеться нагадати, що при перевірках аналізують саме роботу бухгалтера. Тому ведення бухгалтерського об-

ліку та здійснення інвентаризації - це суто бухгалтерський обов'язок та відповідальність. Тому ініціатива до керівництва щодо підготовки та проведення інвентаризації повинна виходити від бухгалтера.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
2. Наказ Міністерства Фінансів України «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань»
3. Податковий Кодекс України

М.В. Кравцова, студентка

Науковий керівник:

**О.К. Єрмоленко, викладач
вищої категорії**

*(Державний вищий навчальний
заклад «Харківський коледж
текстилю та дизайну»)*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Основною ціллю впровадження бюджетних систем в організаціях є підвищення фінансової результативності, удосконалення управління грошовими потоками, активами та пасивами з метою пошуку найоптимальнішого варіанту діяльності підприємства чи його окремих структурних підрозділів, реалізації конкретного проекту чи здійснення визначених видів діяльності. Проте відомо, що далеко не завжди процес впровадження бюджетних систем приносить помітні вигоди, при чому причинами такого явища є не тільки недосконалість самої системи бюджетування, а й інші суб'єктивні як зовнішні так і внутрішні чинники [2].

До розгляду пропонуються результати проведеного соціологічного опитування керівників вітчизняних підприємств, щодо деяких цікавих питань, пов'язаних з бюджетуванням [3].

Внаслідок впроваджених бюджетних систем найчастіше відмічають опитувані підприємці покращання ситуації з платоспроможністю підприємства (36,3% позитивних відповідей), на другому місці – прийняття більш обґрунтованих управлінських рішень, що базуються на бюджетній інформації (34,8%), далі відзначають підвищення рівня фінансової результативності (31,4%) а також забезпечення цільового використання та економії ресурсів організації (31,1%) та покращання рівня фінансової дисципліни (20,4%) [5].

З'ясовано, що результативність впровадження бюджетування суттєво відрізняється на підприємствах різних розмірів. Виявлено, що максимальний ефект від впровадження бюджетування слід очікувати на великих підприємствах, що пояснюється їхніми ресурсними можливостями, наявністю висококваліфікованого персоналу, можливістю залучення консультантів та інших фахівців ззовні.

До сьогодні більшість працівників та й самих керуючих органів підприємств не до кінця переконані в корисності бюджетних систем, хоча при дійсно правильному впровадженні бюджетних систем на підприємство, де бюджетування сприймають не ворожо, цей процес є досить ефективним і необхідним.

Сценарне планування – це частина стратегічного управління, що відноситься до інструментів та технологій, які дозволяють керувати невизначеністю майбутнього. Суть методу полягає в дослідженні зовнішнього середовища організації на наявність визначених елементів та ключових невизначеностей і комбінування їх для формулювання альтернативних сценаріїв майбутнього [4].

Окрім даного методу в Україні все більше намагаються практикувати метод гнучких бюджетів. Він є практичним у використанні навіть при стабільній діяльності підприємства. Гнучкий бюджет може використовуватися для аналізу фактично досягнутих результатів з метою контролю виконання планового завдання

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

та виявлення відхилень. Невірно порівнювати фактичні витрати при одному рівні ділової активності із запланованими витратами для іншого рівня ділової активності. Потрібно скорегувати планові показники, перерахувавши їх на фактичний обсяг виробництва, що досягається за допомогою гнучкого бюджетування. Аналіз відхилень фактичних результатів від бюджетних залежно від потреб менеджерів має різний ступінь деталізації. Він необхідний як для оцінки результатів діяльності підрозділів і підприємства в цілому, так і для вироблення управлінських рішень, спрямованих на вдосконалення їх роботи. Очевидно, що в умовах невизначеності фактично досягнуті результати можуть суттєво різнитися від запланованих, тому для оцінки ступеня їх відхилень і систематизованого корегування діяльності підприємства і застосовують вищезазначений метод [5].

Нестабільні зовнішні економічні умови, що впливають на українські підприємства, в свою чергу залежать від процесів у світовій економіці. Сьогодні ведуться розмови, про другу, третю та інші хвилі криз, що охоплюють більшість країн світу, в тому числі і Україну. І в таких умовах підприємства все рівно мають будувати стратегії своєї діяльності, в рамках яких приймаються управлінські рішення різного рівня. Тому при виборі стратегії підприємств в контексті викликів світової економіки, підприємства мають зважати на неоднозначність бюджетних систем в тих чи інших ситуаціях.

Отже, бюджетування є популярним серед підприємств середнього та великого бізнесу та має велику кількість переваг. Сюди можна віднести значні економії на витратах, можливість підрозділів самостійно формувати і контролювати свої операційні витрати, наявність більш чітких уявлень про теперішні і майбутні рухи грошових коштів та інструменти їх завчасного коригування у випадку непередбачуваних обставин. Бюджетування сьогодні є універсальною системою, що дозволяє максимально чітко планувати майбутню діяльність підприємства і має інструменти щодо її редагування та контролю. Проте мусимо звернути увагу також на

присутність багатьох проблем, пов'язаних з впровадженням і підтримкою нормального функціонування бюджетування.

Таким чином, необхідними елементами управління підприємством є: його основні ринки збуту, українська економіка загалом, бюджетування тощо. При цьому підприємство повинне мати власні особливі характеристики, бути налагодженим відповідно до особливостей своєї основної діяльності та в будь-якому випадку мати гнучку структуру, за допомогою якої можливо регулювати сам процес бюджетування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кузьмін О.Є, Мельник О.Г. Бюджетування на підприємстві: Навч. посібник. – К.: Кондор., 2008. – 312 с.
2. Хруцький В.Є. Внутрішньофірмове бюджетування / В.Є. Хруцький, Т.В. Сизова. – М.: Вид-во «Фінанси і статистика», 2002. – 542 с.
3. <http://vns.lp.edu.ua>
4. <http://turboreferat.ru/organization-economy/bjudzhetuvannya-v-umovah-krizi/>
5. <http://www.management.com.ua/finance/fin199>

**М.В. Кучерява, аспірант
науковий керівник:
Т.М. Сторожук, к.е.н.,
доцент
(Національний університет
ДПС України)**

СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЙ «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ» ТА «УМОВНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ»

У процесі ведення господарської діяльності у підприємств, крім фактичних зобов'язань, можуть виникати ще й зобов'язання, виконання яких залежить від настання певних подій чи обставин.

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

До таких зобов'язань відносяться забезпечення. Функція формування забезпечень покладається на бухгалтерський облік: документальне підтвердження є основою їх відображення в обліку, кількість даних за попередні періоди – процесу формування накопичень для покриття тих чи інших зобов'язань. З іншого боку, основним чинником впливу на якість зобов'язань є забезпечення обліку накопичень, головною функцією яких є покриття цих зобов'язань.

Дослідженням процесу обліку операцій, пов'язаних із забезпеченнями, умовними зобов'язаннями та взагалі питаннями функціонування резервної системи суб'єкта господарювання займалися такі вчені як: Долгополова О.Т., Дячек С.М., Затока Т.В., Козлова М.О., Нашкерська Г.В., Омецинська І.Я., Пархомчук О.О., Романчук К.В., Терещенко В.С., та інші.

З метою глибшого розуміння поняття «забезпечення» необхідно розглянути його тлумачення в розрізі нормативно-законодавчого регулювання в сфері бухгалтерського обліку та фінансовій звітності. В даному випадку аналіз досліджуваної категорії проведено за схемою: «від міжнародного досвіду до національного». Європейський напрям руху обрано не випадково, оскільки впродовж останніх десятиліть, одночасно два процеси – гармонізація та конвергенція (злиття) – посилили свій вплив на концептуальні засади регулювання бухгалтерського обліку в країнах Європейського Співтовариства (далі – ЄС) та Європейського регіону. Саме тому, на сучасному етапі розвитку України виникла потреба в орієнтуванні на Держави-члени ЄС та адаптації останніх законодавчих змін. Зокрема, в 2015 році було завершено процес імплементації нової Директиви від 26.06.2013 № 2013/34/ЄС «Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти визначених типів компаній» країнами ЄС. В цей самий час в Україні відбувається (за допомогою розроблених транспозиційних таблиць) запровадження директивних вимог на національному рівні. Даний процес відбувається за підтримки міжнародних організацій. Зокрема, Програма по зміцненню аудиту та звітування в країнах Східного

партнерства проводиться за підтримки Світового Банку (STAREP – Strengthening Auditing and Reporting in the Countries of the Eastern Partnership) [1].

Директивами ЄС [2, 3] розкривається не зміст категорії, а підходи до розкриття в фінансовій звітності інформації про забезпечення. МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [4] визначає забезпечення як «зобов'язання з невизначеним строком або сумою». Для надання дефініції категорії «забезпечення» П(С)БО 11 «Зобов'язання» [5] використовує надане МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [4] визначення. Крім того, міжнародний стандарт виділяє такий тип зобов'язань як умовні (в українському стандарті – це непередбачені зобов'язання). В МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» зазначено, що в загальному розумінні «всі забезпечення є умовними, оскільки не визначені за строками або сумою» [4]. Проте даний документ одразу ж відмічає основну відмінність між цими двома категоріями та неможливість ототожнення. Так, забезпечення визначаються в якості зобов'язань, а умовні зобов'язання – не визначаються, оскільки представляють собою або можливі зобов'язання, або існуючі, які не відповідають критеріям визнання, закладеним визначенням категорії «зобов'язання». Тобто, відсутня ймовірність вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, необхідні для погашення зобов'язання, або ж сума не може бути оцінена з достатньою достовірністю. У вітчизняних стандартах взаємозв'язок категорій «умовне зобов'язання» та «забезпечення» детально не розглядається, хоча виділення в окрему складову непередбаченого зобов'язання в наведеній загальній класифікації зобов'язань говорить про різну економічну сутність цих двох категорій. Крім того, цікавим є те, що термін «непередбачене зобов'язання», наведений в П(С)БО 11 «Зобов'язання» [5], за змістом відповідає терміна «умовні зобов'язання» (МСБО 37). Проте назва категорії в національному стандарті бухгалтерського обліку невичерпно розкриває її зміст. МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [4] та ПСБО 11 «Зобов'язання» [5] вказують на

те, що непередбачене зобов'язання (умовне зобов'язання) є імовірним. А оскільки, слово «непередбачений» означає «...якого не передбачали, не чекали, не сподівалися» [6], то є доцільним змінити назву терміну на «умовне зобов'язання».

Враховуючи всю вищезазначену інформацію можна зробити висновок про те, що національні положення бухгалтерського обліку потребують перегляду та оновлення П(С)БО 11 «Зобов'язання» в частині розширення роз'яснень стосовно відмінностей між непередбаченими зобов'язаннями та забезпеченнями та зміни назви терміну «непередбачене зобов'язання» на термін «умовне зобов'язання».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Website of the IFRS Foundation and the IASB [Electronic resource]. – Mode of access: <http://web.worldbank.org> (viewed on January 19, 2016). – Title from the screen.

2. Директива №86/635/ЄЕС «Щодо річних звітів та консолідованих звітів банків та інших фінансових установ» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_270 (дата звернення 19.01.2016 р.) – Назва з екрана.

3. Директива № 2013/34/ЄС «Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти компаній» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.apu.com.ua/files/23345235325.pdf> (дата звернення 19.01.2016 р.) – Назва з екрана.

4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_051 (дата звернення 19.01.2016 р.) – Назва з екрана.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00> (дата звернення 19.01.2016 р.) – Назва з екрана.

6. Словник української мови: Академічний тлумачний словник (1970-1980) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/pereredbachenuj> (дата звернення 19.01.2016 р.) – Назва з екрана.

О.О. Матійко, студентка
Науковий керівник:
О.Д. Михасик, ст. викладач
*(Національний університет
ДПС України)*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

При здійсненні господарської діяльності на підприємстві питання удосконалення організації обліку заробітної плати набуває не аби якої актуальності, адже не секрет, що оплата праці – є складовою соціально-трудова відносин і виступає джерелом доходів найманих працівників. Заробітна плата належить до числа складних економічних категорій обліку.

Вагомий внесок у дослідження з питань вдосконалення організації обліку заробітної плати зробили такі вчені, як М. Ведерніков, Ф. Бутинець, Н. Павловська, А. Калина, С. Голова, В. Лагутін, П. Гарасим, Д. Богиня. Однак тим залишаються не розкритими питання змін господарських умов і потребують подальшого дослідження.

Згідно із Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу [1].

Проблемними питаннями організації обліку заробітної плати: регламентація організації праці на підприємстві; контроль за використанням робочого часу та забезпечення зростання продуктивності праці; своєчасне і правильне визначення сум нарахованої заробітної плати й відрахувань органам соціального страхування та віднесення їх на собівартість продукції (робіт, послуг) [2, с. 25].

Усі заходи з реформування системи оплати праці спрямовані на вдосконалення механізмів державного й колективно-договірного регулювання заробітної плати, визначення шляхів і механізмів її реального зростання, посилення захисту прав працівника на її своєчасне одержання. У зв'язку з цим на державному рівні, у кожній галузі й на окремих підприємствах виникає необхідність у виробленні власної політики заробітної плати. Вона має враховувати інтереси різних груп працівників і власників, відтворювати стимулювальну функцію оплати праці, передбачати ефективну систему зайнятості населення й винагороди за працю, заходи зі соціального захисту населення, механізми з підтримання доходів на рівні, що забезпечує людині гідне життя. Отже, правильна організація заробітної плати є необхідною умовою ефективного стимулювання праці.

А.В. Рочко, французький науковець, виділяє у Франції п'ять рівнів обліку заробітної плати: оплата індивідуальних якостей працівника: рівень кваліфікації, знання різних професій, потенційні можливості; оплата внеску працівника в результати роботи, нарахування відбувається завдяки якісній та кількісній оцінці даного внеску; оплата виконання встановлених трудових завдань, що нараховується в межах тарифу [3, с.42].

Облік праці та заробітної плати має бути організований таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці, повному використанню робочого часу, а також правильному обчисленню чисельності працівників для обліку заробітної плати з метою оподаткування. Для цього на підприємстві мають бути чітко розподілені функції обліку між відділами.

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

Розгляд досвіду зарубіжних країн, таких як Швеція, Японії, США, та ін., де існують усталені ринкові відносини і велика самостійність підприємств, застосовуються різноманітні системи обліку заробітної плати. Інформація про окремі особливості обліку за цих систем являє певну цінність для України. Вони відзначаються гнучкістю та багатофакторністю. Наприклад, на японських підприємствах використовуються специфічні тарифні сітки для поточного нарахування, де останній залежить від віку працюючого, стажу його роботи, рівня кваліфікації та результативності праці. Поділ на змінну та постійну дає ту перевагу, що в кризових ситуаціях дозволяє зменшити виплати працівникам саме за рахунок бонусів. Повчально, що в першу чергу знижується заробіток менеджерів, керівників, а потім рядових працівників. Диференціація заробітку зайнятих на підприємствах США досягається за рахунок кваліфікованого використання різних його структурних елементів.

Із розглянутого можна зробити такі висновки, що для забезпечення підвищення ефективності роботи організації обліку заробітної плати в сучасних умовах господарювання слід удосконалити резерв відпусток для рівномірних витрат на оплату праці, створити умови для покращення рівня інформативності обліку заробітної плати, впровадити більш точне врахування різних виплат, а саме виплати за невідпрацьований час, премії.

За результатами дослідження нами охарактеризовано недоліки чинної методики ведення бухгалтерського обліку заробітної плати в сучасних умовах господарювання і наведені аргументи щодо необхідності її удосконалення змін у системі організації облікового процесу і отримано такі висновки на яких має ґрунтуватися удосконалення організації оплати праці, має бути: впровадження специфічних тарифних сіток залежно не тільки від рівня кваліфікації робітників, а й від віку працюючого, результативності праці; удосконалення внутрішньовиробничих умов оплати праці як підвищення стимулюючої ролі тарифних систем; покращення нормування як методу контролю міри праці, обліку її та оплати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про оплату праці / Закон України від 24.03.95 № 108/95-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.ua/>.
2. Герасимчук Л.С. Шляхи вдосконалення обліку оплати праці / Л.С. Герасимчук, О.В. Кантаєва // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. – 2012. – №12. – С.194. – (Серія: Економічні науки).
3. Павловська Н. Зарубіжний досвід в галузі оплати праці / Н. Павловська // Довідник кадровика. – 2014. – № 4. – С. 68.

А.В. Мірошніченко,
студентка
Науковий керівник:
О.П. Колісник, к.е.н.,
доцент
(*Національний університет
ДПС України*)

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Ефективне використання основних засобів зумовлюють необхідність впровадження на підприємстві науково обґрунтованої системи обліку основних засобів, яка б відповідала вимогам управління. Ринкові відносини обумовлюють об'єктивну необхідність підвищення ролі бухгалтерського обліку в управлінні підприємством. В нових умовах на підприємстві зростає необхідність ефективніше використовувати бухгалтерський облік, щоб контролювати й удосконалювати свою діяльність.

Головна функція засобів праці полягає в довгостроковій участі у виробничому процесі, значення якої взаємопов'язане із вчасним і повним отриманням результатів ведення господарської діяльності підприємства.

Питання обліку основних засобів розглядалось багатьма вченими. Особливо слід виділити роботи таких провідних еконо-

містів як Бутинець Ф.Ф., Герасимович А.С., Кірейцев Г.Г., Кужелний М.В., Сопко В.В. [1; 2].

Незважаючи на дослідження даного питання, кожне підприємство має свої особливості і потребує конкретних заходів щодо вдосконалення обліку основних засобів.

Вивчення даної теми свідчить, що облік основних засобів в останній час дещо ускладнився, а ряд проблем негативно впливають на процес управління виробництвом, знижуючи ефективність використання основних засобів. Особливо важливими є проблеми складності оцінки основних засобів, які полягають у виборі вартості, за якою слід їх вимірювати.

Згідно норм П(С)БО 7 «Основні засоби» підприємства можуть використовувати оцінку основних засобів за справедливою вартістю, що визначена як сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату [3].

Традиційним і найбільш методично розробленим способом оцінки в національній обліковій практиці є відображення основних засобів за первісною вартістю, яка складається з фактичних витрат на їх виробництво і придбання.

Проте при оцінці основних засобів в умовах інфляційних процесів застосування первісної вартості може привести до негативних наслідків. Навіть за умов незмінних цін, потенціал основних засобів не залишається незмінним, оскільки скорочується строк їх служби, вони стають морально застарілими. Основні засоби, які придбані в різний час і мають однакові характеристики, матимуть різну вартість.

Основною проблемою, що виникає в процесі оцінки за справедливою вартістю основних засобів, є відсутність методичних основ обґрунтованого визначення вихідної оцінки основних засобів, що є досить важливим.

В ринкових умовах суб'єкти підприємницької діяльності управляють належним їм майном на основі інформації бухгалтерського обліку, тому вмiла організація обліку нерiдко перетворюється на визначальний фактор ефективного використання основних засобів, а ступiнь рацiональностi облікового процесу набуває

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

першочергового значення у контексті забезпечення успішного розвитку підприємства.

Організація обліку основних засобів повинна бути цілісною, єдиною системою взаємопов'язаних, взаємоузгоджених способів і методів обліку, які охоплюють увесь комплекс облікових процедур з виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації, тому основними шляхами її удосконалення визначені наступні [2, с. 105]:

- вибір оптимальної за складом та обсягом облікової інформації, яка забезпечить реалізацію завдань, поставлених перед обліком основних засобів;

- розробка та запровадження удосконалених форм носіїв облікової інформації, найбільш адаптованих до структури, змісту та характеру інформації;

- розробка та запровадження раціональних схем документообігу, що дозволять із найменшими затратами трудових, матеріальних та фінансових ресурсів забезпечити своєчасне виконання поставлених завдань;

- розробка та запровадження раціональної технології вирішення облікових завдань, що забезпечить злагоджене функціонування облікового механізму.

Основні засоби – один з найважливіших чинників будь-якого виробництва. Їх стан і ефективне використання прямо впливають на кінцеві результати господарської діяльності підприємств.

Таким чином необхідно удосконалювати теоретичні і практичні засади організації обліку основних засобів у напрямі розширення її управлінських можливостей, максимально пристосовуючи до практичних потреб суб'єктів підприємницької діяльності, що виникають у процесі прийняття управлінських рішень щодо руху основних засобів та ефективності їх використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Ф.Ф. Бутинець, О.С. Бородкін, А.М. Герасимович, Г.Г. Кірейцев, М.В. Кужельний, Ю.І. Осадчий, Н.Г. Виговська, С.В. Івахненко; Житомир. інж.-технол. ін-т. – 2-ге вид. – Житомир: ПП «Рута», 2012. – 608 с.
2. Бухгалтерський облік у підприємстві [Текст] / В. В. Сопко. – К.: Техніка, 2011. – 266 с.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92 зі змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

О.Г. Озерова, викладач
*(Київський коледж будівництва,
архітектури та дизайну)*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ НОРМАЛЬНОЇ ВИРОБНИЧОЇ ПОТУЖНОСТІ ДЛЯ РОЗПОДІЛУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Основою оцінки ефективності функціонування підприємств будівельної галузі є дані щодо сформованої собівартості виконаних будівельно-монтажних робіт (далі – БМР), яка складається з основних та накладних витрат. Накладні витрати, до складу яких відносять загальновиборничі витрати, потребують розподілу, а отже дане питання є дискусійним, так як до їх складу включають витрати на обслуговування та організацію виробництва. Методику розподілу загальновиборничих витрат регламентують норми П(С)БО 16 «Витрати» [1].

Головною проблемою як теоретичного, так і практичного спрямування є розподіл даних витрат. Так змінні загальновиборничі витрати включаються до складу виробничої собівартості

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

БМР виходячи з фактичної потужності, а постійні потребують розподілу виходячи з нормальної виробничої потужності, в результаті чого розподілені витрати збільшують виробничу собівартість БМР, а нерозподілені – включаються до складу собівартості реалізованих БМР. Згідно з [1] нормальна потужність – очікуваний середній обсяг діяльності, що може бути досягнутий за умов звичайної діяльності підприємства протягом кількох років або операційних циклів з урахуванням запланованого обслуговування виробництва. Затверджену методику переважна більшість підприємств будівельної галузі або не використовує, включаючи накопичені витрати в повному обсязі до складу виробничої собівартості БМР, або викривлює планове значення, шляхом коригування нормальної потужності до рівня фактичної. Проблема криється у складній та витратою місткій методиці розрахунку даного показника, оскільки нормальна виробнича потужність є комплексним поняттям, яке потребує глибокого аналізу діяльності підприємства з врахуванням його галузевих особливостей, специфіки організації роботи, використання обладнання, технології тощо і повинно базуватися на використанні економіко-статистичних розрахунків, поєднанні фахових знань спеціалістів різних галузей. Так, МСФЗ 2 «Запаси» дозволяє використовувати показники фактичної потужності для розподілу загальновиробничих витрат, але коли він приблизно дорівнює нормальній потужності [2]. За умов нестабільності законодавства та тривалого операційного циклу будівельного виробництва розрахувати планові показники діяльності майже неможливо, а фактичні показники відстають від нормативних значень.

Наразі практики розрахунок нормальної виробничої потужності пов'язують з обраною підприємством базою розподілу. Так, підприємства будівельної галузі, переважно використовують в її якості прямі витрати на оплату праці. Отже, визначається середній рівень даних витрат за декілька років і в якості нормальної виробничої потужності обирається обсяг діяльності, при якому фонд оплати праці складає розраховану середню величину [3, с.38].

Слід відзначити, що даний підхід до формування показника, від якого залежить значення фактичної собівартості БМР, фінансовий результат діяльності будівельного підприємства є доволі формальним, оскільки даний тип виробництва є індивідуальним, передбачає використання позамовного методу обліку витрат та калькулювання собівартості, а отже визначити середній обсяг діяльності майже неможливо.

Ще одним проблемним аспектом є формування облікової політики будівельних підприємств в частині теми дослідження. Так, розпорядчі документи щодо організації обліку часто не містять взагалі норми щодо величини нормальної виробничої потужності; методу її визначення (за даними минулих років або за плановими показниками); документальне обґрунтування розрахунку величини нормальної виробничої потужності підприємства тощо.

Отже, розв'язання даних проблем вбачаємо у використанні методики розподілу загальновиробничих витрат підприємствами будівельної сфери виходячи з фактичної виробничої потужності, яка буде визначена потребами ринку, а також врегулюванню методичних аспектів розподілу даних витрат на рівні облікової політики окремих суб'єктів господарювання галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999р. №318, зі змінами та доповненнями: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси», зі змінами і доповненнями: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_021
3. Подмешальська Ю. Актуальні аспекти обліку загальновиробничих витрат [Текст]/ Ю. Подмешальська, А. Дунда// Економіка. – 2014. - №2(128). – С.35-39

Т.М. Омелянчук,
аспірант
*(Київський національний
торговельно-
економічний університет)*

ПЕРВИННИЙ ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

В епоху інноваційних змін первинний облік в ресторанному бізнесі поступово переходить на систему електронного документообігу. Відповідно до чинного законодавства первинний облік на підприємстві ресторанного господарства починається з відображення господарських операцій в первинних документах, які містять відомості про господарську операцію закладу та підтверджує її здійснення [1]. Тобто, первинний облік на підприємстві ресторанного господарства передбачає збір фактів здійснення господарських операцій ресторанного підприємства (сприйняття, вимірювання), формування первинних документів (фіксація фактів господарських операцій ресторанного підприємства), а також обробку первинних документів (нагромадження та обробка даних про господарські операції ресторанного підприємства, що відбулись) [2, с. 67].

На процес інноваційного розвитку первинного обліку на підприємстві ресторанного господарства впливають три етапи [2-4]:

1) розробка первинних документів, що підтверджують господарські операції з придбання сировини та товарів. Інформація про витрати, які понесені ресторанним підприємством на придбання сировини для подальшої обробки в процесі виробництва та товарів для безпосередньої реалізації відображається в таких первинних документах, як накладна, рахунок-фактура, картка складського обліку матеріалів, закупівельний акт та ін.;

2) документування господарських операцій виробництва

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

(процесу приготування). Інформація про витрати сировини підприємства ресторанного господарства на приготування готової продукції (страв, напоїв) міститься в таких первинних документах, як калькуляційна карта, план-меню, вимога до комори на отримання сировини, акт про реалізацію готових виробів кухні, денний забірний лист, замовлення-рахунок, меню на відпуск продукції працівникам закладу, звіт про рух продукції і тари по кухні, звіт про рух продуктів, контрольний розрахунок, журнал обліку столового посуду та приборів, акт на бій, лом та втрату посуду і приборів;

3) документування господарських операцій реалізації (надання послуг, організації споживання). Інформація про витрати, які пов'язані з організацією споживання страв та напоїв, відображена в таких первинних документах, як чек РРО, розрахункова квитанція, акт про передачу товару і тари під час зміни матеріально відповідальної особи, товарний звіт, журнал обліку столового посуду і приборів, акт на бій, лом та втрату посуду і приборів.

В умовах автоматизації на підприємствах ресторанного господарства та впровадженню електронного документообігу, первинний облік здійснюється за допомогою автоматизованих систем, серед яких можна виділити «R-Keeper», «Tillypad», «iikoRMS», «BarBo\$\$», «Трактиръ», «1С ПарусОбщепит», «1С Управление рестораном», «SmartAccounting», «Profit™», «Мини Софт Кафе», «Парус – Ресторан» та ін. [5]. На підставі інформації первинного обліку на підприємстві ресторанного підприємства формується Звіт про фінансовий стан (Баланс) підприємства ресторанного господарства, який і перевіряється аудитором в процесі оцінки фінансового стану суб'єкта аудиту.

Серед особливостей первинного обліку як джерела інформації аудиту фінансового стану підприємств ресторанного господарства варто виділити формування трьох типів первинних документів, які розкривають господарські операції придбання сировини та товарів, виробництва та реалізації продукції ресторанних підприємств відповідно, а також перехід первинного обліку з паперового на електронний документообіг.

Враховуючи можливості інтеграції та синхронізації первинного обліку з інформаційними системами управління діяльністю підприємств ресторанного господарства із застосуванням хмарних технологій, перспективами подальших розвідок є формування системи інформаційного забезпечення аудиту фінансового стану підприємств ресторанного господарства, яке ґрунтується на джерелах інформації, розміщених у хмарних сховищах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Гриценко О. М. Роль документообігу у створенні ефективною системи обліку запасів на підприємствах ресторанного господарства / О. М. Гриценко // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – Вип. 2. – С. 64-71.

3. Десяткіна І. В. Інформаційна модель відображення у звітності витрат обігу та виробництва закладів ресторанного господарства / І. В. Десяткіна // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 2 (56). – Ч. 1. – С. 69-70.

4. Лівшиц Д. М. Первинна документація: складання, заповнення, обробка і зберігання: навч. посіб. / Д. М. Лівшиц. – К.: ЦУЛ, 2012. – 242 с.

5. Хохлов Р. Обзор рынка систем автоматизации сетевых ресторанов [Электронный ресурс] / Р. Хохлов // Ресторатор Chef. – 2011. – Режим доступа: http://restoratorchef.ru/2011/10/Obzor_rynka_sistem_avtomatizacii_setevyh_restoranov/

М.П. Павлюковець, к.е.н.
*(Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки»)*

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ОЦІНКИ АКТИВІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА БАЗІ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ

Галузева стандартизація обліку та оцінки активів сільськогосподарських підприємств неможлива без відповідного наповнення її пропозиціями щодо використання в цьому процесі сучасних інформаційних технологій. На сьогоднішній день існує ряд програмних продуктів для ведення бухгалтерського обліку, і кожна з цих програм має свій формат відображення та збереження облікових даних. Це робить об'єднання, обробку фінансової інформації складним процесом, що віднімає багато часу, як для користувачів, так і для аналітиків і інвесторів.

Окремо слід виділити проблему відсталості програмного забезпечення та неможливості його зв'язку з новітніми технічними приладами, якими обладнані сучасні сільськогосподарські машини та які функціонують на тваринницьких фермах. Зокрема, мова йде про необхідність розробки сучасних програм та комунікацій, які б забезпечували синхронізацію даних через Інтернет. Так, наприклад, сучасні комбайни, які обладнані навігаторами з доступом до Інтернету, можуть накопичувати інформацію про напрацьовані мото-години, кількість зібраного урожаю (яка вимірюється відповідним технічним приладом, вмонтованим у комбайн), кількість витраченого пального (через відповідний датчик на баку комбайна). Дана інформація за допомогою Інтернету синхронізується у відповідну облікову програму без необхідності будь-якого підтвердження (рис.)

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

Рис. Миттєва синхронізація даних первинного обліку в облікові реєстри

За таких умов паперовий первинний документ, як основа обліку, перестане виконувати головну роль у його методології, і саме тому сільськогосподарські підприємства повинні робити акцент на автоматизацію ведення документування та складання фінансової звітності, використовуючи інтернет-технології, оскільки це є логічним, послідовним і, що головне, неминучим кроком у розвитку бухгалтерського обліку.

На ринку програмного забезпечення відсутні продукти, які дозволяли би в автоматизованому режимі здійснювати розрахунок справедливої вартості як біологічних активів, так і основних засобів. Враховуючи таку вимогу практики, на базі відділу методології обліку та аудиту ННЦ «Інститут аграрної економіки» роз-

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

роблено два програмні продукти: комп'ютерна програма «Оцінка справедливої вартості біологічних активів»; комп'ютерна програма «Оцінка справедливої вартості основних засобів». Програми забезпечують можливість автоматизованої оцінки справедливої вартості для цілей бухгалтерського обліку, що дозволяє узагальнювати вихідні технічні та ринкові дані щодо об'єкта оцінки дистанційно за допомогою запропонованого програмою алгоритму. Розроблені програми є складовими облікової політики, що забезпечують віддалену взаємодію облікового апарату, інженерно-технічної та економічної служб підприємства щодо адекватного фіксування технічного стану, аналізу активного ринку та визначення ринкової ціни і подальше відображення даної інформації на рахунках бухгалтерського обліку.

Метою розробки комп'ютерної програми «Оцінка справедливої вартості біологічних активів» було удосконалення організаційного, методичного та документального забезпечення процесу оцінки справедливої вартості біологічних активів. Всі встановлені програмою процедури повністю відповідають вимогам законодавства з бухгалтерського обліку біологічних активів, а саме – нормам П(С)БО 30 «Біологічні активи». Програма призначена для сільськогосподарських підприємств, зокрема з розгалуженою територіальною структурою, наявністю територіально відокремлених структурних підрозділів, агрохолдингів. Новизною та практичною цінністю програми для бухгалтерського обліку є формування в автоматичному режимі системи електронних документів для розрахунку справедливої вартості біологічних активів для цілей бухгалтерського обліку на базі клауд-комп'ютерних технологій.

Передумовою розробки комп'ютерної програми «Оцінка справедливої вартості основних засобів» став процес впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності у несільськогосподарських підприємствах, зокрема акціонерної організаційно-правової форми, пов'язаний у першу чергу із необхідністю переоцінки основних засобів при переході на МСФЗ. У програмі реалізовано спосіб автоматизованої оцінки справедливої вартості основних засобів для цілей бухгалтерського обліку, який дозво-

ляє бухгалтерії підприємства отримувати вихідні технічні та ринкові дані щодо об'єкта оцінки дистанційно за допомогою запропонованого програмою алгоритму.

Застосування розроблених програм, зокрема електронних форм первинного обліку та реєстрів аналітичного обліку, що автоматично формуються в процесі їх застосування, забезпечить підприємство систематизованою, достовірною та актуальною інформацією про справедливу вартість активів сільськогосподарських підприємств. Усі документи формуються та зберігаються в мережі Інтернет з дотриманням усіх вимог щодо конфіденційності та надійності. Кожен зацікавлений користувач, який має відповідні повноваження, в будь-який час, з будь-якого комп'ютера, за наявності Інтернету, може отримати інформацію щодо справедливої вартості основних засобів чи біологічних активів. Такі функції документи набувають виключно завдяки клауд-комп'ютерним технологіям. Їх застосування в розробці нових та удосконалених методів та форм обліку забезпечить наближення системи бухгалтерського обліку до прогресивних інформаційних технологій.

**В.П. Пантелєєв, д.е.н., декан
економіко-статистичного
факультету, проф. кафедри
бухгалтерського обліку
(Національна академія статис-
тики, обліку і аудиту, м. Київ)**

ЗАДОВОЛЕННЯ ВИМОГ КОРИСТУВАЧІВ ТА ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

В Україні як й у інших країнах з ринковою економікою вже визнано, що консолідація у широкому розумінні потрібна при створенні об'єднань, холдингів, в оподаткуванні суб'єктів господарювання, у обліку бюджетних установ тощо. Найбільш динамічно

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

поняття, пов'язані із консолідацією, розвиваються щодо консолідації фінансової звітності групи підприємств. За більш ніж 100 років підготовки консолідованої фінансової звітності (вперше така звітність була подана у 1903 р. та схвально сприйнята учасниками торгів на біржі) було задоволено інформаційні потреби користувачів, зокрема, щодо розкриття результатів діяльності з погляду на досягнення мети діяльності групи та безпеки її функціонування.

Головним джерелом відповіді на запити зацікавлених осіб щодо рівня економічної безпеки групи є консолідована фінансова звітність, яка ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, що складаються за знаними принципами та методами. Доречно зазначити, що саме задоволення потреб агентів ринку мати достовірну інформацію про діяльність групи за допомогою відомих в економіці форм індивідуальної звітності але переформатованих у консолідовану фінансову звітність групи при дотриманні доречних припущень свого часу було покладено у основу складання першої консолідованої фінансової звітності та успішно пройшло перевірку протягом століття. За останні роки з'явилися нові або значно оновлені вимоги до змісту консолідованої звітності; законодавець через Міжнародну федерацію бухгалтерів, Європейську спільноту та законотворчі органи України запровадив сучасні положення з підготовки такої звітності.

Економічним фундаментом для об'єднання підприємств є образ групи як єдиної господарської одиниці. Для управління економікою власники, працівники підприємств групи, суспільство в цілому, бізнес-спільнота цікавляться – яким є ефект діяльності нового господарського об'єднання, тобто групи із материнського та дочірніх підприємств; чи досягнуто цілі об'єднання, чи має таке формування перспективи, чи варто мати справу з підприємствами групи тощо.

Із практики бізнесу відомо, що існує реальна небезпека, що невдале управління дочірніми підприємствами може привести до «проїдання» капіталу материнського підприємства, викличе значний ризик функціонування групи тощо.

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

Ключовими моментами у облікових процедурах консолідації підприємств групи стали: відображення внесків у дочірнє підприємство як інвестиції материнського підприємства, наявність суворого контролю з боку материнського підприємства за діяльністю дочірнього та відображення у звітності неконтрольованої частки.

Ініціатор утворення групи як форми об'єднання підприємств проводить реформування активів, зобов'язань, доходів та витрат материнського та дочірніх підприємств, здійснює необхідні юридичні, організаційні, управлінські заходи (йдеться перш за все про контроль над групою) та їх відповідне відображення у обліку та звітності, застосовуючи єдині для всієї групи правила бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Достовірна інформація консолідованої фінансової звітності потрібна ініціатору для встановлення ступеню досягнення прогнозного ефекту від функціонування єдиної економічної одиниці.

З метою отримання обґрунтованих відповідей на вимоги бізнес-середовища та управління економікою потрібний аналіз консолідованої фінансової звітності, як окремих форм консолідованої звітності, так й всього комплексу звітності за різні періоди та на різних етапах життя групи.

Можна встановити головні невирішені питання: реальне розмежування владних повноважень інвестора та прав захисту інтересів інвесторів, що важливо не тільки при утворенні групи, а особливе важливо на етапі діяльності групи; вирішення питань контролю за реалізацією політики інвестора (контрольні дії, об'єкти контролю, перевірка виконання заходів контролю, встановлення дати втрати контролю тобто дати коли групи перестає існувати а материнська компанія вже не подає консолідовану фінансову звітність), запровадження внутрішньокорпоративного контролю у групі, встановлення подібних/неподібних операцій, ефективне управління корпораціями/об'єднаннями, визначення застосовної концептуальної основи фінансової звітності (основа бухгалтерського обліку) прийнята управлінським персоналом, яка є прийнятною з огляду на характер суб'єкта господарювання та мету фінансової звітності або яка вимагається законодавством

чи нормативними актами на основі єдиної облікової політики, включаючи порядок складання внутрішньої (управлінської) консолідованої звітності групи, узгодження у розрахунках різних видів діяльності підприємств групи, погодження проведення інвентаризації та відображення її результатів у обліку та звітності, переведення звітності членів групи за національними стандартами у єдину консолідовану звітність за міжнародними правилами, визначення формату консолідованій щорічній доповіді про діяльність групи, розкриття інформації про рівень ризику та внутрішній контроль групи тощо. Варто також подолати проблему консолідації та деталізації даних про діяльність групи, оскільки є небезпека при агрегуванні даних материнського та дочірніх підприємств втратити сенс та не зазначити особливо високі або надміру низькі результати діяльності окремих підприємств групи тощо.

Процедури консолідації знаходять відображення у практиці аудиту, контролю, обліку, аналізу; вони стають предметом наукових досліджень та навчальною дисципліною при підготовці фахівців із нової спеціальності «Облік та оподаткування».

**О.І. Підлісна, старший
викладач**
*(Національний університет
ДПС України)*

ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ОФОРМЛЕННЯ ПОТОЧНИХ БІОЛОГІЧНИХ АКТИВІВ

Запровадження в дію з 01.01.2007 року положення стандарту бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» докорінно змінило організацію і методіку ведення обліку тварин на сільськогосподарських підприємствах. Нові методологічні засади бухгалтерського обліку викликали численні труднощі облікової роботи у сільськогосподарських підприємствах країни. Однією з причин

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

цього є недостатнє наукове дослідження та відсутність практичних роз'яснень щодо застосування окремих положень стандарту.

На недостатність теоретико-методологічного підґрунтя вітчизняних П(С)БО неодноразово звертали увагу і Ф.Ф. Бутинець, Ю.А. Кузьмінський, М.М. Коцупатрий, О.О. Канцурова, М.Ф. Огійчук, М.С. Пушкар, П.Я. Хомин, Н.М. Малюга, Л.К. Сук, О.М. Петрук, Н.М. Ткаченко. Разом з тим, залишається ще багато невирішених проблем.

Поточні біологічні активи - біологічні активи, здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, приносити в інший спосіб економічні вигоди протягом періоду, що не перевищує 12 місяців, а також тварини на вирощуванні та відгодівлі.[1]

Одним з основних завдань обліку поточних біологічних активів тваринництва у сільськогосподарських підприємств є своєчасне та правильне документальне оформлення операцій та забезпечення достовірних даних про всі зміни протягом періоду, що не перевищує 12 місяців.

Слід зазначити, що у Плані рахунків бухгалтерського обліку передбачено рахунок 21 «Поточні біологічні активи» призначений для обліку й узагальнення інформації про наявність та рух поточних біологічних активів тваринництва, зокрема тварин, що перебувають на вирощуванні та відгодівлі, птиці, звірів, кролів, сімей бджіл, а також худоби, вибракуюваної з основного стада й реалізованої без ставлення на відгодівлю, тварин, прийнятих від населення для реалізації, та рослинництва, які оцінюються за справедливою вартістю, зокрема зернові, технічні, овочеві та інші культури тощо. За дебетом рахунку 21 відображають надходження тварин з виробництва, від придбання та інше, а за кредитом - вибуття. За дебетом рахунку 21 «Поточні біологічні активи» відображають надходження ПБА в результаті: біологічних перетворень (отримання приплоду молодняку продуктивної та робочої худоби, оприбуткування за справедливою вартістю посівів зернових, технічних, овочевих та ін. культур); вибраковки продуктивної і робочої худоби; отримання як внесок засновника підприємства до його статутного капіталу; безо-

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

платного отримання; оприбуткування ПБА, що раніше не були враховані на балансі; переоцінки на дату балансу.

За кредитом рахунка 21 «Поточні біологічні активи» відображається вибуття ПБА внаслідок: списання з балансу ПБА розливання на початок збирання врожаю, з віднесенням їх вартості на витрати виробництва; переведення поточних біологічних активів до складу довгострокових біологічних активів; недостач і втрат ПБА, виявлених в результаті інвентаризації; передачі на переробку; безоплатної передачі [2].

У складі молодняка тварин і тварин на відгодівлі постійно відбуваються зміни. Кількість тварин збільшується за рахунок одержання приплоду від власного маточного поголів'я, придбання на стороні, вибракування худоби з основного стада і постановки на відгодівлю. Зміни відбуваються також внаслідок переведення тварин з однієї вікової групи в іншу, переміщення з ферми на ферму, збільшення живої маси внаслідок її приросту, а також збільшення вартості тварин внаслідок витрат на їх утримання. З підприємства вибувають тварини в порядку їх продажу. Значну частину молодняка використовують для формування власного основного стада. Частину тварин забивають на м'ясо, можуть траплятись випадки вимушеного забою і загибелі тварин внаслідок хвороб та з інших причин.

Особливістю обліку поточних біологічних активів тваринництва є те, що за дебетом рахунка 21 «Поточні біологічні активи» крім відображення операцій з надходження молодняка тварин та тварин на відгодівлі також ведуть їх кількісні та якісні зміни у вигляді проросту живої маси тварин.

Бухгалтерський облік має відображати всі зазначені зміни в поголів'ї тварин на підставі відповідних документів.

Методичними рекомендаціями щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів передбачено первинні документи та реєстри обліку з наявності та руху за кожною господарською операцією що відбувається на підприємстві.[5] Враховуючи все вище сказане, можна зробити висновок, що для обліку поточних біологічних активів тваринництва застосовують специфічні первинні документи, які розроблені та затверджені для сільськогосподарської галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бухгалтерський облік в сільському господарстві в первинних документах і проводках / за ред. М. Ф. Огійчука та В. М. Пархоменка. –Х.: Фактор, 2008. –480 с.
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом МФУ від 30.11.1999 №291 зі змінами від 27.06.2013
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 № 996 –XIV
4. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене Наказом Мінфіну України від 24.05.1995 р. № 88
5. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів, затверджені Наказом Міністерства аграрної політики України від 21.02.2008 № 73

Т. О. Проноза, студентка

Науковий керівник:

**А. П. Шаповалова, к.е.н.,
доцент**

*(Київський національний торгівельно-економічний
університет)*

ПОДАТОК НА ПРИБУТОК У ФІНАНСОВІЙ ТА ПОДАТКОВІЙ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Одним з основних загальнодержавних податків в сучасній системі оподаткування вітчизняних підприємств є податок на прибуток. Податок на прибуток за своєю економічною сутністю є прямим податком, який сплачують майже 1 331 тис. суб'єктів господарювання [1]. Його розмір прямо залежить від розміру при-

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

бутку платника. Тому його вплив на результати господарської діяльності досить істотний. Варто зазначити, що інформація стосовно податку на прибуток є суттєвою для користувачів облікової інформації та потребує правильного розкриття як у фінансовій, так і у податковій звітності.

Зокрема, у формах річної фінансової звітності підприємства наводиться наступна інформація про податок на прибуток:

- у Балансі (звіті про фінансовий стан) відображаються на звітну дату відстрочені податкові активи, відстрочені податкові зобов'язання, дебіторська та кредиторська заборгованість з податку на прибуток;

- у Звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) відображаються витрати (дохід) з податку на прибуток за звітний період; податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом;

- у Звіті про рух грошових коштів (форма № 3) відображаються витрачання коштів підприємства на оплату зобов'язань з податку на прибуток (вписуваний рядок, якщо інформація є суттєвою для користувачів);

- у Примітках до річної фінансової звітності повинна розкриватися така інформація щодо податку на прибуток: складові елементи витрат (доходу) з податку на прибуток; сума поточного та відстроченого податку на прибуток; пояснення різниці між витратами (доходом) із податку на прибуток та добутком облікового прибутку (збитку) на застосовану ставку податку на прибуток та ін.

Оскільки діюча форма Звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) не дає можливість розкрити податок на прибуток, що має бути нарахований в рамках чинного податкового законодавства, це дає підстави фахівцям запропонувати внести зміни до форми №2.

Отже, у I розділі «Фінансові результати» форми №2, після рядка «Фінансові результати до оподаткування», пропонується ввести додаткові рядки: «Коригування фінансового результату» (р. 2296); «Сума нарахованого та сплаченого податку на майно» (р. 2301); «Податок, що підлягає сплаті до бюджету» (р. 2302).

Фрагмент форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» із запропонованими змінами [2, с. 28]

Стаття	Код ряд- ка	За звіт- ний період	За поперед- ній період
...			
Фінансовий результат до оподаткування: Прибуток	2290		
Збиток	2295	()	()
Коригування фінансового результату (+,-)	2296		
Витрати (дохід) з податку на прибуток ((р.2290+,-р.2296)) x 18%	2300		
Сума нарахованого та сплаченого податку на майно	2301		
Податок, що підлягає сплаті до бюджету (р.2300-2301)	2302		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: Прибуток	2350		
Збиток	2355		

У статті «Коригування фінансового результату» пропонується відображати різниці, які виникають відповідно до положень розділу III «Податок на прибуток підприємств» Податкового кодексу України. Такі нововведення можуть забезпечити для підприємств, які за податковим законодавством повинні проводити коригування фінансового результату на певні різниці, узгодженість фінансового звіту та податкової декларації з податку на прибуток.

В зв'язку із зміною з 2015 р. алгоритму розрахунку податку на прибуток [3] Міністерством фінансів України було підготовлено і оприлюднено проект наказу «Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств»[4]. Нова форма податкової декларації з податку на прибуток підприємств передбачає:

- уніфікацію форм податкової звітності з податку на прибуток підприємств – замість п'яти окремих декларацій – одна;
- скорочення кількості додатків до декларації – із 14 до 9;
- наявність додатку РІ (різниці), в якому згруповані всі різниці, на які збільшується (зменшується) фінансовий результат, передбачені ПКУ з посиланням на відповідні норми;
- можливість надання підприємствами інформації про контрольовані операції в рамках трансфертного ціноутворення за скороченою формою.

Таким чином, структура декларації за 2015 рік значно спростилася, що дозволить скоротити час на її складання. Подальше вдосконалення податкової декларації з податку на прибуток повинне здійснюватися за якісно новим підходом: шляхом визначення її показників на основі даних бухгалтерського обліку. Це потребує і відповідного відображення податкових різниць в облікових регістрах. Доцільним представляється також забезпечення узгодженості Звіту про фінансові результати і податкової декларації з податку на прибуток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Проданчук М. Визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств за правилами бухгалтерського обліку // Податки та оподаткування – 2015. – № 4. – С.26–33
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: Закон України від 28.12.2014 №71-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sfs.gov.ua/>

А.Ю. Сиротська, студентка
Науковий керівник:
І.І. Подік, викладач
*(Київський фінансово-
економічний коледж НУДПС
України)*

СИСТЕМА ОБЛІКУ ДИРЕКТ-КОСТИНГ: НЕДОЛІКИ ТА ПЕРЕВАГИ

На сучасних українських підприємствах витрати у даний час є об'єктом обліку, хоча ринкові умови вимагають обов'язкового розгляду їх як об'єкта управління. Оптимізація рівня виробничих витрат повинна розглядатися як основа їх успішного функціонування, яка буде здатна забезпечити рентабельність та прибутковість виробництва, а також високу конкурентоспроможність продукції, що виробляється. Згідно з методичними рекомендаціями бухгалтерського обліку, розробленими відповідно до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, на українських підприємствах доречно використовувати систему, яка відкриває нові можливості для вдосконалення обліку й аналізу витрат – директ-костинг.

Основна перевага системи директ-костинг в тому, що на основі інформації, одержуваної в ній, можна приймати різні оперативні рішення з управління організацією. У першу чергу це стосується можливостей проводити ефективну політику цін. З системою директ-костинг також пов'язана можливість проведення демпінгової політики, розрахунку і вибору різних комбінацій ціни на товар і обсягів його реалізації.

Ще одне важлива перевага системи - це те, що обмеження собівартості продукції лише змінними витратами дозволяє спростити нормування, планування, облік і контроль різкого зменшення числа статей витрат: собівартість стає більш «осязною», а окремі затрати – краще контрольовані. Але чим більше контрольованих об'єктів, тим сильніше розсіюється увага між ними, тим слабкіше стає контроль[4, с. 132]. Тому виникає низка проблем,

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

які впливають з особливостей, властивих цій системі: виникають труднощі при поділі витрат на постійні та змінні, оскільки число постійних або суто змінних затрат не так вже багато; противники директ-костинг вважають, що постійні витрати також беруть участь у виробництві даного продукту і, отже, повинні бути включені до його собівартості; ведення обліку собівартості за скороченою номенклатурою статей не відповідає вимогам нашого обліку, одним з головних завдань якого до останнього часу було складання точних калькуляцій; необхідно в цінах, що встановлені на організацію забезпечення покриття всіх витрат.; значне спотворення загальної суми прибутку за поточний період, оскільки залишки незавершеного виробництва оцінюються в розрізі лише змінних виробничих витрат; невідповідність розміру дійсної собівартості випущеної продукції з показником «скороченою» собівартості, обчисленої за статтями змінних витрат; невирішеність проблеми розподілу постійних (непрямих) витрат, які також беруть участь у процесі виробництва продукції; складність у визначенні номенклатури елементів калькулювання або розподілу витрат на змінні і постійні [2].

При системі директ-костинг не визначаються повні витрати на виготовлення продукції. Тому ця система не відповідає одній з основних цілей вітчизняного бухгалтерського обліку - складання точних калькуляцій.

На жаль, в Україні застосування системи директ-костинг запроваджується дуже повільно, а якщо точніше, то взагалі майже не використовується, що є не дуже позитивним для обліку, оскільки в умовах застосування «директ-костингу» краще простежується сукупність кожного продукту, що виробляється; більша увага надається і постійним затратам, які суттєво впливають на кінцеві фінансові результати, оскільки ці затрати списуються безпосередньо у зменшення валового прибутку; є можливість більш чітко визначити результати внутрішнього госпрозрахунку і давати оцінку діяльності керівників структурних підрозділів, визначити рівень ефективності їх роботи, раціональності використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів [3]. В умовах

ринкової економіки, коли рентабельність продукції багато в чому залежить від попиту і пропозиції на неї та тієї ціни, що склалася на ринку, при застосуванні методу «директ-косинг» є можливість швидкого вияву валового прибутку, що приносить кожен вид продукції, і який служить джерелом покриття адміністративно-управлінських і збутових витрат та переорієнтації виробництва у разі потреби на випуск більш (або найбільш) рентабельної продукції; в умовах хронічного недовантаження, а також різних коливань в частині завантаження виробничих потужностей, яке характерне для сучасної економіки України використання «директ-костингу» сприяло б вияву того рівня завантаження виробничих потужностей, який би забезпечив беззбиткове виготовлення продукції [1].

Першочергові проблеми, які потрібно вирішити для того, щоб запровадити в дію цю систему, такі:

- перехід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку всіх вітчизняних підприємств;
- удосконалення управлінського обліку на підприємствах України;
- реформування облікової політики підприємств, зокрема правильний і точний розподіл витрат на постійні та змінні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голубовський Л. Аналіз сучасних методів управління витратами / Л. Голубовський // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1(26). – С. 187–192.

2. Писаренко Т.М. Переваги і недоліки системи обліку і калькулювання за змінними витратами // Економічні науки / Луцький національний технічний університет. — 2011. – Випуск 8 (29), Ч. 1.– Серія «Облік і фінанси». – УДК 657.1

3. Дороженко Л.І. Сучасні методи обліку витрат у контексті зарубіжного досвіду / Л.І. Дороженко.

4. Давидович І. Є. Контролінг : навчальний посібник / Давидович І. Є. – Київ : Центр учбової літератури, 2008. – 544 с.

О.Е. Скришевська, студентка
Науковий керівник:
А.П. Шаповалова, к.е.н.,
доцент
*(Київській національній
торговельно-економічній
університет)*

ОБЛІК ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах господарювання підприємств виникає необхідність в поширенні практики соціальної відповідальності в системі їх менеджменту. В економічній літературі у найбільш загальному тлумаченні під соціальною відповідальністю розуміють насамперед «ведення бізнесу в гармонії з суспільством...».[1] Значення соціальної відповідальності для підприємства визначається тим, що «питання соціальної відповідальності бізнесу здатні так само впливати на вартість бізнесу, як й стандарті показники економічного зростання».[2] З іншого боку, соціально відповідальні підприємства повинні враховувати не тільки виконання економічних показників, а й показники соціального розвитку трудових ресурсів. У цьому зв'язку зростає роль системи бухгалтерського обліку підприємства, в якій зокрема формується необхідна інформація щодо відображення заходів соціальної відповідальності підприємств.

Бухгалтерський облік, як такий, що відображає соціальні процеси розглядали в своїх працях такі зарубіжні вчені, як Аррінгтон, Грей, Метьюс, Перера та ін. Серед вітчизняних вчених, які досліджували соціальне значення бухгалтерського обліку слід зазначити Ф.Ф. Бутинця, І.В. Жиглея, С.О. Левицьку, Н.М. Малюгу, Г.Г.Пушкара, Л.В. Чижевську, та ін.

На сучасному етапі потребують подальших досліджень питання облікового відображення всіх аспектів соціальної відпові-

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

дальності, зокрема виплат працівникам як основи забезпечення їх матеріальних і духовних потреб.

Метою дослідження є вивчення обліку виплат працівникам в контексті соціальної відповідальності підприємства в сфері трудових відносин.

Врегулювати прояви соціальної відповідальності у сфері трудових відносин на підприємстві покликаний колективний договір, в якому потрібно зазначати умови т.з. соціального пакета (СП) – сукупності усіх соціальних пільг, гарантій та виплат, що надаються чи мають надаватись працівникам. Отже, колективний договір містить комплекс зобов'язань, які бере на себе роботодавець щодо трудового колективу.

Соціальний пакет можна умовно поділити на базовий та мотиваційний. Базовий СП – це врегульовані законодавством України гарантії відповідно до укладеної між керівником (власником) та працівником трудової угоди. Мотиваційний СП поєднує в собі компенсаційний (компенсація матеріальних благ, що надаються роботодавцем працівнику понад гарантії, передбачені законодавством) та конкурентний (створення мотиваційної системи підтримки намірів працівника реалізувати свій професійний потенціал) пакети.

Мотиваційний СП поєднує в собі конкурентний та компенсаційний пакети:

– компенсаційний пакет: компенсація матеріальних благ, що надаються роботодавцем працівнику понад гарантії, передбачені законодавством;

– конкурентний пакет: створення мотиваційної системи підтримки намірів працівника реалізувати свій професійний потенціал.

Виконання положень колективних договорів є частиною соціальної відповідальності підприємств.[3]

В економічній літературі розглядаються наступні підходи щодо фінансування витрат на проведення заходів з реалізації соціального пакета:

Варіант 1: Фінансування заходів соціальної відповідальності за рахунок віднесення на поточні витрати.

При цьому варіанті визнання витрат, передбачених колективним договором в рамках заходів базової складової соціального пакету, звичайно відображається в обліку записами: Дт 23, 91, 92, 93 - Кт 661. Витрати, передбачені колективним договором в рамках заходів мотиваційної складової соціального пакету відносяться до складу інших операційних витрат і відображаються в обліку: Дт 949 – Кт 663. При цьому варіанті вважаємо за доцільне для обліку витрат щодо мотиваційної складової СП, впровадити окремий аналітичний рахунок 949/СВ «Соціальні витрати».

Варіант 2: Створення спеціального фонду з урахуванням результатів фінансової діяльності підприємства шляхом відрахування з прибутку. Цей варіант передбачає резервування коштів на фінансування мотиваційної складової СП. При цьому пропонується відрахування в Фонд соціальних виплат відображати в обліку записом: Дт 443 Кт477.[4] Використання Фонду на проведення виплат, передбачених колективним договором, при цьому варіанті відображається в обліку записами: Дт477 Кт663, 63.

Отже, за результатами проведеного дослідження сформульовано наступні висновки:

1. Розвиток концепції соціальної відповідальності підприємства призводить до врахування наслідків виконання соціальної функції підприємства в бухгалтерському обліку для забезпечення інформаційних потреб користувачів.

2. Важливого значення, зокрема, набуває облікове відображення всіх виплат працівникам, які входять до складу соціального пакету за умовами колективного договору, з виокремленням аналітичної інформації по базовій та мотиваційній складовим соціального пакета.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. О.М. Головінов. Соціальна відповідальність бізнесу: українські реалії і проблеми: Економічний вісник Донбасу № 2 (36), 2014
2. Жиглей І.В. Еволюція бухгалтерського обліку в контексті розвитку соціальних відносин: Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 1(13) <http://eztuir.ztu.edu.ua/1652/1/7.pdf>
3. Шиманська К.В. Соціальна відповідальність в контексті відносин «працівник-роботодавець»: проблеми облікового відображення: Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 3(12) <http://eztuir.ztu.edu.ua/4585/1/444.pdf>
4. Левицька С. О. Соціальна складова підприємницької діяльності як об'єкт обліку // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: збірник наукових праць, 2014. – Випуск 26. – С. 114–118.

Т.М. Сторожук, к.е.н.,
доцент
(Національний університет
ДПС України)

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КОНСОЛІДАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ЗВІТІВ ОБ'ЄДНАНЬ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасні умови господарювання (ринкові перетворення, приватизація, реструктуризація та інтеграція) спонукають підприємства до утворення різного роду об'єднань, які дозволяють досягати визначеної мети, поставлених завдань, а часто - просто вижити. «Історичні, економічні, політичні та соціальні фактори розвитку суспільства створили передумови появи та подальшого розвитку групи підприємств»[1,с.23]. Група підприємств – це юридичні особи, пов'язані між собою відносинами економічної та (або) організаційної залежності у формі участі в статутному капі-

талі та (або) управлінні. Група – це материнське (холдингове) підприємство та його дочірні підприємства[2].

Як свідчить міжнародна та вітчизняна практика, можна виділити такі найбільш розповсюджені організаційні форми об'єднання підприємств: злиття та поглинання (придбання акцій або чистих активів). Ключовим поняттям для визначення «об'єднання підприємств» є організаційна форма об'єднання. Так, перша можлива форма об'єднання – це власне злиття двох підприємств, коли одне підприємство автоматично приймає на свій баланс усі активи та зобов'язання іншого. Друга форма – це придбання акцій підприємства, що придбається з оплатою грошовими коштами, акціями або іншими цінними паперами. Така форма об'єднання передбачає також домовленість безпосередньо з акціонерами і здійснення виплат їм індивідуально. Третя можлива форма – це придбання частини або всіх активів підприємства, що купується. Ця форма відрізняється від попередньої тим, що права власності на активи обов'язково переходять від продавця до покупця, а кошти виплачуються підприємству, що купується, як юридичній особі, а не безпосередньо її акціонерам.

За характером впливу організаційних форм на структуру об'єднань виділяють юридичне та економічне об'єднання. Юридичне об'єднання – це коли активи та зобов'язання одного підприємства передаються іншому підприємству. При цьому підприємство, активи та зобов'язання якого передаються, ліквідується або активи та зобов'язання обох підприємств передаються новому підприємству, а обидва попередні підприємства ліквіднуються. Економічне об'єднання передбачає, що підприємства після об'єднання залишаються самостійними юридичними одиницями. Придбане підприємство набуває статусу дочірнього підприємства, а підприємство-покупець стає материнським. У результаті економічного об'єднання утворюється група підприємств.

З юридичного погляду, учасники групи є окремими суб'єктами господарювання, які ведуть облік діяльності та складають власну звітність так звану індивідуальну звітність. Разом з тим, між підприємствами встановлюються відносини контролю-

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

підпорядкування за рахунок переважної участі контролюючого підприємства в статутному капіталі та (або) загальних зборах чи інших органах управління дочірнього підприємства. Тому зв'язані підприємства (материнське та дочірні) слід розглядати як єдину економічну одиницю – групу підприємств.

З облікової точки зору, група підприємств є єдиною економічною одиницею. Необхідність інформації для здійснення управління групою та забезпечення інформаційних потреб різноманітних зовнішніх користувачів потребує складання та подання зведеної та консолідованої фінансової звітності. Але багато питань щодо діяльності об'єднань на законодавчому рівні поки що не врегульовані. Крім того, потребує розв'язання ряд методичних проблем щодо відображення у системі бухгалтерського обліку інформації, яка узагальнюється у фінансовій звітності об'єднань. Аналіз наукових джерел засвідчує, що багато питань є невирішеними і майже не дослідженими. За результатами досліджень Р.В. Кузіної [3] за останні п'ять років (2010-2014рр.) в Україні дуже мало було робіт присвячено розгляду ролі корпоративного обліку та корпоративної звітності.

До проблемних питань варто віднести відображення в обліку внутрішньогрупових операцій підприємств групи, внутрішньогосподарських операцій підприємств групи у яких є відокремлені структурні підрозділи, визначення та відображення неконтрольованої частки, визначення та оцінки гудвілу, формування єдиної облікової політики групи, проведення та відображення в обліку консолідаційних коригувань, складання консолідованих фінансових звітів та аналіз їх показників, оцінювання вартості групи підприємств з метою розроблення майбутньої стратегії діяльності групи тощо. Практично немає наукових праць та методичних рекомендацій, які б цілісно подавали систему бухгалтерського обліку діяльності групи підприємств, враховуючи їх специфіку (материнське (холдингове) та дочірні підприємства) як єдиного об'єкта управління, а також особливостей ринкового середовища у вітчизняній економіці. Сучасні умови вимагають комплексного підходу до розв'язання проблем, пов'язаних зі ство-

ренням та функціонуванням груп підприємств в Україні, веденням обліку, підготовкою даних для складання та безпосередньо складання зведеної і консолідованої звітності, контроль та аналіз її показників з метою прийняття управлінських рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Костюченко В.М. Методологія й організація обліку і аналізу діяльності юридичної особи та її дочірніх підприємств як єдиної економічної одиниці: Автореферат дис. на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спец. 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – Київ, 2008.- 32с.

2. НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність»:[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>.

3. Кузіна Р.В. Стан наукових досліджень щодо питань корпоративного обліку: основні положення, невирішені питання та перспективи [Електронний ресурс] / Р. В. Кузіна // Економіка: реалії часу : науковий журнал. – 2015. – № 1 (17). – С. 277–282. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n1.htm>

Т.І. Тесленко, к.е.н., доцент
*(Національний університет
ДПС України)*

ОЦІНКА АКТИВІВ І ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА СПРАВЕДЛИВОЮ ВАРТІСТЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У сучасних умовах розвитку економіки використання оцінки активів і зобов'язань за історичною вартістю прийшло в протиріччя з їх реальною оцінкою і фінансовими потоками суб'єктів господарювання: знецінення активів в умовах високої інфляції, часта зміна умов договорів купівлі-продажу та інші чинники привели до того, що з часом вартість активів та сума зобов'язань

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

перестала відображати їх реальну вартість, і, як наслідок, це призводить до зниження достовірності показників звітності.

Міжнародними стандартами передбачаються різні варіанти оцінки активів і зобов'язань, а саме: історична вартість (фактична вартість придбання, первісна вартість); поточна або відновлювальна вартість; можлива вартість продажу або ціна реалізації; дисконтована або приведена вартість; поточна ринкова вартість; справедлива або «чесна» вартість. На сьогодні спостерігається тенденція витіснення історичної вартості оцінкою за справедливою вартістю.

В середині ХХ століття спочатку в економічній літературі, а потім і в прийнятих МСФЗ, був введений метод оцінки за поточною ринковою вартістю. Наприкінці ХХ століття спочатку в США, а потім і в інших країнах з'явилися пропозиції модернізувати цей метод і оцінювати активи і зобов'язання за справедливою вартістю. У окремих МСФЗ була викладена доцільність такого методу оцінки. Після проведених дискусій спеціальний комітет МСФЗ прийняв в 2011 році МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості» [2].

У МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості» [2] систематизовано і уніфіковано принципи оцінки справедливої вартості, що впливає на гармонізацію і стандартизацію фінансової звітності на міжнародному рівні. Цей стандарт офіційно переведений на українську мову та введений в дію на території України, починаючи з 2013 р. У зазначеному нормативному документі міститься термінологічне визначення справедливої вартості, а саме - це ринкова оцінка, а не оцінка з урахуванням специфіки суб'єкта господарювання. Для деяких активів та зобов'язань може бути ринкова інформація або ринкові операції, інформація про які є відкритою. Для інших активів та зобов'язань може не бути ринкової інформації або ринкових операцій, інформація про які є відкритою. Проте мета оцінки справедливої вартості в обох випадках однакова – визначити ціну, за якою відбувалася б звичайна операція продажу актива чи передачі зобов'язання між учасниками ринку на дату оцінки за нинішніх ринкових умов (тобто, вихідну ціну на

дату оцінки з точки зору учасника ринку, який утримує актив або має зобов'язання) [2].

Справедлива вартість – це ціна, яка була б отримана за продаж актива або сплачена за передачу зобов'язання у звичайній операції на основному (або найсприятливішому) ринку на дату оцінки за поточних ринкових умов (тобто вихідна ціна), незалежно від того, чи спостерігається така ціна безпосередньо, чи оцінена за допомогою іншого методу оцінювання [2].

МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості» [2] не вводить нових вимірювань справедливої вартості та нових вимог щодо застосування справедливої вартості, не визначає, коли підприємство повинно оцінювати складові активів, зобов'язань і власні інструменти капіталу за справедливою вартістю, але усуває неузгодженості, що існують в інших стандартах, а також гармонізує форму розкриття інформації про справедливу вартість. Слід зазначити, що в самих міжнародних стандартах і інтерпретаціях МСФЗ термін «справедлива вартість» активно використовується, зокрема згадка справедливої вартості є в 29 стандартах і 6 інтерпретаціях.

У вітчизняному бухгалтерському обліку термін «справедлива вартість» наводиться у П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» [4], де справедлива вартість – сума, за якою може бути здійснений обмін активу, або оплата зобов'язання в результаті операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами. Крім того, термін «справедлива вартість» зустрічається ще в декількох Положеннях (Стандартах) бухгалтерського обліку.

Згідно закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [3] бухгалтерський облік - це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про господарську діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Отже, головною метою ведення бухгалтерського обліку є надання відповідним користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати дія-

льності, рух грошових коштів, що в сукупності формує ринкову вартість підприємства.

Одержання такої інформації, на нашу думку, можливо лише при застосуванні оцінки активів та зобов'язань за справедливою вартістю при складанні фінансової звітності, що надасть можливість відображати ринкову вартість елементів фінансової звітності. На відміну від історичної собівартості оцінка за справедливою вартістю буде сприяти достовірності показників, наведених у фінансовій звітності, і, як слідство, підвищить ефективність прийняття управлінських рішень. Але практичне застосування оцінки активів і зобов'язань за справедливою вартістю у вітчизняній обліковій практиці в умовах сьогодення потребує розробку механізму її запровадження та методів оцінювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Комиссарова И.П. Проблемы оценки активов и обязательств в российском бухгалтерском учете / И.П. Комиссарова: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ztu.edu.ua/ua/science/conference/files/world.../Komissarov a+.doc>
2. МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості»: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_068
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999.
4. П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств», затв. наказом Міністерства фінансів України № 163 від 07.07.1999.
5. Свіцельська В.В. Справедлива вартість у контексті МСФЗ 13 «Оцінка за справедливою вартістю» / В.В. Свіцельська // Вісник ЖДТУ. – 2015. – № 1 (71). – С.56–61

**Н.М. Ткаченко, д.е.н.,
професор**
(*Національний університет
харчових технологій*)

СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ ЗА МСФЗ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Становлення та розвиток ринкових відносин вимагають критичного переосмислення методів економічної інформації, як облікової так і звітної. У сучасних умовах зовнішнім користувачам потрібна інформація з бухгалтерської звітності підприємства про поточний і перспективний рівень платоспроможності та ліквідності підприємства, про рівень забезпечення підприємства власними ресурсами і кредиторську заборгованість, про структуру капіталу, фінансові показники діяльності підприємства та ін. [6, с. 3]

Міжнародні стандарти фінансової звітності виступають ефективним інструментом підвищення прозорості і зрозумілості звітної інформації, яка дозволяє розкрити діяльність суб'єктів господарювання, створює достовірну базу для визнання доходів і витрат, оцінки активів і зобов'язань.

Питання впровадження міжнародних стандартів в облікову систему України у своїх працях досліджували науковці і практики: С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, Н.І. Гордієнко, Ж. Бадалова, Л.В. Нікітіна, Л.С. Сас та ін.

Реформування бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів спонукає до створення нової інформаційної бази. І хоча в П(с)БО й відсутні суттєві протиріччя міжнародним стандартам, проте вони мають деякі розбіжності та не повністю охоплюють усі вимоги МСФЗ щодо подання та розкриття інформації у фінансовій звітності [1, с. 27]. Це пояснює необхідність її трансформації.

Використання фінансових звітів, складених за міжнародними стандартами, мають ряд переваг:

1. Ймовірність залучення закордонного фінансування;

2. Підвищення корпоративного іміджу та зростання популярності компанії в конкурентному середовищі та серед покупців;

3. Порівнянність галузевої фінансової інформації, підготовленої у різних країнах;

4. Сприяння підвищенню довіри і зрозумілості серед іноземних користувачів.

До основних труднощів, з якими стикаються господарюючі суб'єкти, що складають і подають фінансову звітність за міжнародними стандартами, можна віднести:

1. Збільшення витрат. Це пов'язано з необхідністю наймання фахівців зі складання звітності відповідно до МСФЗ або навчання персоналу підприємства, а також отримання послуг спеціалістів консалтингових і аудиторських компаній;

2. Зниження повноти і чіткості поданої інформації, яка, на нашу думку, зумовлена тим, що міжнародні стандарти наводять перелік лише основних статей, які необхідно розкривати у фінансовій звітності.

Отже, для успішного застосування міжнародних стандартів українські підприємства потребують законодавчої, кадрової та фінансової підтримки з боку держави. Тому, з метою підвищення прозорості інформації яка відображається у фінансовій звітності доцільно, на нашу думку, розробити відповідні рекомендації, у яких конкретизувалися б варіанти висвітлення статей, наведених у фінансовій звітності.

Крім того, введення в дію нових НП(С)БО прискорило б адаптацію національної нормативно-законодавчої бази до міжнародних стандартів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бадалова Ж. Трансформація фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за міжнародними стандартами / Ж. Бадалова // МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація: матеріали відкритої міжнар. інт.-конф., Харків, – 1 квартал 2015 / ред. кол.: О.В. Харламова – Х.: Агентство з МСФЗ, 2015. С. 27 – 28.

2. Гордієнко Н.І. Досвід і проблеми складання фінансової звітності підприємствами за МСФЗ / Н.І. Гордієнко // МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація: матеріали відкритої міжнар. інт.-конф., Харків, – 1 квартал 2015 / ред. кол.: О.В. Харламова – Х.: Агентство з МСФЗ, 2015. С. 13 – 14.

3. Кононова І.В. Адаптація національних стандартів до міжнародних стандартів фінансової звітності / І.В. Кононова, К.О. Шелест // Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського «Глобальні та національні проблеми економіки». – 2015.– № 5. – С. 1054 – 1056.

4. Нікітіна Л.В. Застосування МСФЗ в країнах світу / Л.В. Нікітіна // МСФЗ: дослідження, наука, практика, імплементація: матеріали відкритої міжнар. інт.-конф., Харків, – 1 квартал 2015 / ред. кол.: О.В. Харламова – Х.: Агентство з МСФЗ, 2015. С. 5 – 6.

5. Сас Л.С. Упровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в облікову систему України / Сас Л.С. // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – Івано-Франківськ, 2012. – Вип. 8, т. 2. – С. 197–202.

6. Ткаченко Н.М. Оновлена фінансова звітність в Україні: навч.-практич. посіб. / Ткаченко Н.М. – К.: Алерта, 2015. – 66 с.

**О.О. Філіппова, студентка
Науковий керівник:
Н.В. Гуріна, к.е.н., доцент
(Національний університет
ДПС України)**

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТЕРМІНА «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ІНЖИНІРИНГ»

Кінець ХХ – початок ХХІ ст. характеризується поширенням таких понять, як фінансовий інжиніринг, грошовий інжиніринг, бухгалтерський інжиніринг, контрольний інжиніринг, інжиніринговий та аналітичні механізми.

Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку підприємницької діяльності

Термін «бухгалтерський інжиніринг» започатковано в дослідженнях вчених: Воронової О.Ю., Жука В.М., Канцурова О.О., Садовської І.Б., Ткача І.М. В працях вчених проведено узагальнення пропозицій до використання нових інструментів в обліку, проте науковці не дають визначення категорії «бухгалтерського інжинірингу». Разом з тим, результати досліджень «фінансового», «аналітичного», «інформаційного» інжинірингу важливі для установлення наукової гіпотези про важливість інституціонального розвитку управлінського обліку шляхом міжпредметних запозичень з метою формування інноваційної інжинірингової парадигми.

У «Глумачному словнику української мови» [1] інжиніринг (англ. engineering, від лат. ingenium - винахідливість; вигадка; знання) розглядається як діяльність із надання інженерно-технічних та консультативних послуг щодо створення об'єктів промисловості, виробничої та соціальної інфраструктур. Ці послуги містять комплекс робіт, який включає передпроектні, техніко-економічні дослідження та обґрунтування, лабораторні або експериментальні удосконалення, розробка детальних структур проекту, технологічне супроводження в процесі освоєння технології чи обладнання, консультування в процесі реалізації проекту тощо [2, с.8].

Зокрема, інжиніринг - це область людської інтелектуальної діяльності, дисципліна, професія, завданням якої є застосування досягнень науки, техніки, використання законів і природних ресурсів для вирішення конкретних проблем, цілей і завдань людства [3, с.20].

Згідно пп. 14.1.85 Податкового кодексу України [4], інжиніринг – надання послуг (виконання робіт) із складення технічних завдань, проектних пропозицій, проведення наукових досліджень і техніко-економічних обстежень, виконання інженерно-розвідувальних робіт з будівництва об'єктів, розроблення технічної документації, проектування та конструкторського опрацювання об'єктів техніки і технології, надання консультації та авторського нагляду під час монтажних та пусконаладжувальних робіт, а також надання консультацій, пов'язаних із такими послугами (роботами).

Інжиніринг є технологією, яка носить комерційний характер і є об'єктом купівлі-продажу. Бухгалтерський інжиніринг пов'язаний з

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

підготовкою і забезпеченням суто бухгалтерських облікових процесів: спостереження, вимірювання, оцінки, документального відображення, а також процесів управлінського обліку, тобто, збору додаткової нечислової і нефінансової інформації та її тлумачення, інтерпретації, узагальнення для реалізації з розрахунку на проміжного і кінцевого інформаційного споживача. Самі послуги бухгалтерського і управлінського обліку як безпосереднє виробництво інформаційного облікового продукту, не входять до складу інжинірингу.

Бухгалтерський інжиніринг передбачає надання на підставі укладеного договору однією стороною (консультантом) другій стороні (замовнику) комплексу чи окремих видів інжинірингових послуг, пов'язаних з проектуванням та розробкою нових технологічних процесів бухгалтерського і управлінського обліку на підприємстві замовника, з вдосконаленням наявних облікових процесів до впровадження інноваційної облікової системи. Надання на основі договору на інжиніринг повного обсягу послуг, необхідних для впровадження інноваційної облікової системи, називається комплексним інжинірингом. Він нараховує три окремих види інжинірингових послуг:

- 1) консультативний інжиніринг;
- 2) технологічний інжиніринг;
- 3) загальний інжиніринг [5, с.296].

Отже, бухгалтерський інжиніринг - це процес застосування в моделюванні та системі бухгалтерського обліку, як правило, запозичених з інших наук специфічних інструментів, що організовується окремими службами підприємств та сторонніми організаціями для посилення значущості бухгалтерського обліку та результатів його звітності в управлінні ресурсами та економіці підприємства, галузі і держави [6, с. 54].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Тлумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uktdic.appspot.com/>

**Секція 1. Актуальні питання бухгалтерського обліку
підприємницької діяльності**

2. Траченко Л.А. Інжинірингові послуги як об'єкт товарознавства: експертне оцінювання якості : монографія / Траченко Л.А. – Одеса: Атлант, 2014. – 212 с.

3. Синиця М.І. Використання соціальних технологій в державному управлінні / М.І. Синиця // Науковий вісник Академії муніципального управління : зб. наук.пр. – 2011. – № 3. – С. 18–23. – Серія «Управління»:

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

5. Садовська І.Б. Інжинірингова парадигма теорії управлінського обліку / І.Б. Садовська // Збірник наукових праць / редкол.: відп. ред. д.е.н., професор Герасимчук З.В. / Луцький національний технічний університет – Луцьк, 2015. – Випуск 12 (45). – Ч. 1. – С. 292–301.

6. Жук В.М. Бухгалтерський інжиніринг / В.М. Жук // Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці: збірник тез та доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (21 лютого 2013 р.; м. Київ) / відпов. за вип. Б.В. Мельничук. – К.: ТОВ «Всеукраїнський інститут права і оцінки», 2013. – 534, [51–54] с.

СЕКЦІЯ 2

УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

Д.В. Гаврюшенко, студентка
Науковий керівник:
О.К. Єрмоленко, викладач
вищої категорії
*(Державний вищий навчальний
заклад «Харківський коледж
текстилю та дизайну»)*

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

В Україні триває процес реформування бухгалтерського відповідно до міжнародних стандартів. Модернізація системи обліку і звітності в приватному секторі суттєво випереджає аналогічні процеси у державному секторі. Так, у приватному секторі розроблено 34 національні (положення) стандарти бухгалтерського обліку та низку інших інструктивних матеріалів, які дозволяють наближувати облік діяльності суб'єктів господарювання до вимог міжнародного законодавства.

В бюджетній сфері процеси реформування бухгалтерського обліку і фінансової звітності відбуваються значно повільнішими темпами. Облікова система в державному секторі не відповідає сучасним потребам щодо прозорості інформації про державні фінанси для зовнішніх користувачів, не забезпечує в достатній мірі процеси прийняття рішень у системі державного управління та місцевого самоврядування, не є придатною для оцінювання ефективності діяльності в бюджетній сфері.

В Україні основні напрямки та положення реформування обліку в бюджетній сфері відповідно до сучасних вимог законодавчо

Секція 2. Удосконалення бухгалтерського обліку в державному секторі

закріплені Постановою Кабінету Міністрів України “Про затвердження стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки « від 16 січня 2007 року № 34 [2]. При цьому варто зазначити, що реалізації зазначених заходів відбувається дуже повільно або й взагалі існує лише на папері.

Відповідно до даного документу можна визначити такі основні напрями модернізації обліку: удосконалення системи бухгалтерського обліку; удосконалення системи фінансової звітності та звітності про виконання бюджетів; створення уніфікованої організаційної та інформаційної облікової системи.

Не менш важливу роль в процесі реформування організаційної системи бухгалтерського обліку в державному секторі займає створення інституту державних бухгалтерів, що сприятиме чіткому розподілу повноважень і відповідальності між учасникам бюджетного процесу, а також посилення державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів.

У реформуванні бухгалтерського обліку важливим методичним підходом є використання управлінського обліку, який забезпечить адаптацію обліку до сучасних умов господарювання установ і посилення контролю за ефективністю використання бюджетних коштів. Належна організація управлінського обліку в бюджетних установах дозволить отримувати інформацію про доходи і видатки за центрами виникнення і відповідальності, а також калькулювати собівартість нематеріальних послуг бюджетної сфери.

Формування ефективної системи бухгалтерського обліку в бюджетних установах як основного елемента управління неможливе без належного рівня організації облікової політики. При визначенні сфери дії облікової політики потрібно враховувати такі чинники: рівень бюджету, з якого здійснюється фінансове забезпечення відповідної бюджетної установи (державний, місцевий); рівень бюджетної установи як розпорядника коштів; галузева належність бюджетної установи; рівень фінансового і матеріального забезпечення бюджетної установи; кількість працюючих; вид діяльності; ступінь автоматизації облікового процесу.

Таким чином, облікова політика як елемент управління установою, дає змогу керівництву приймати більш раціональні

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

рішення, аналізувати роботу бюджетної установи, здійснювати і контролювати цільове використання засобів відповідно до затвердженого кошторису.

Суттєвого удосконалення потребує і меморіально-ордерна форма обліку, яка застосовується в бюджетних установах. Використання меморіально-ордерної форми через свою трудомісткість веде до додаткових вибірок інформації та її перегрупування при складанні звітності.

В сучасних умовах господарювання удосконалення технології збору та опрацювання економічної інформації можливе за умови автоматизації облікових процесів. Використання ручної та частково автоматизованої форми не дозволяє бюджетній установі своєчасно та оперативно отримувати необхідну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень. Підвищення оперативності облікових даних та посилення контролю за цільовим витрачанням бюджетних коштів можливе лише за комплексної автоматизації облікових процесів. При комп'ютеризації бухгалтерського обліку суттєвий акцент необхідно робити також на уніфікації програмного забезпечення, що використовується суб'єктами державного сектору управління, з метою забезпечення зв'язку між інформаційними базами даних Міністерства фінансів України, Державним казначейством України та інформаційними системами суб'єктів обліку державного сектора.

Реформа бухгалтерського обліку неможлива без серйозних коректив у законодавстві, насамперед, у податковому й цивільному, тобто реформування системи обліку повинне здійснюватися в комплексі з відповідними змінами в суміжних галузях законодавства.

Отже, для модернізації системи обліку в державному секторі є необхідним формування єдиної нормативно-правової бази, адаптованої до міжнародних норм та вимог, удосконалення методології обліку та складання звітності, запровадження інформаційних технологій. Вище зазначені напрями удосконалення обліку в бюджетних установах дозволять забезпечити реальність планових показників бюджету та їх виконання, визначити основні напрями бюджетного фінансування, забезпечити ефективне використання фінансових ресурсів та збереження коштів загального та спеціального фондів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Марценяк Н.О. Реформування бухгалтерського обліку бюджетних установ:
проблеми та перспективи / Н.О. Марценяк // Науковий вісник БДФА. - 2013. - № 4.- С. 346-351.
2. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.2007 р. №34 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
3. Сушко Н. Реформування бухгалтерського обліку в державному секторі триває / Н. Сушко // Бухгалтерський облік і аудит. - 2012. - № 8-9. – С. 22- 27.
4. Сушко Н. Перспективи запровадження національних положень (стандартів)
бухгалтерського обліку в держсекторі / Н. Сушко //Баланс-бюджет. - 2012. - №4.- С. 2-4.

**В.Р. Гришук,
Г.В. Умерова, студенти
Науковий керівник:
О.М. Андрієнко,
ст. викладач
(Національний університет
ДПС України)**

ДОПОМОГА З ТИМЧАСОВОЇ ВТРАТИ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ: КОМЕРЦІЙНА РЕФОРМА

Становлення та розвиток в Україні соціально орієнтованої ринкової держави неможливі без створення системи фінансових, правових, організаційних та інших важелів ринкового механізму, які сприятимуть соціальній стабільності в суспільстві, створенню умов для зростання добробуту, забезпечення належної якості життя населення. Соціальне страхування поступово стає пріори-

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

тетною формою реалізації прав громадян на соціальний захист. Один із важливих його видів –загальнообов’язкове державне соціальне страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, передбачає матеріальне забезпечення громадян у зв’язку з втратою заробітної плати внаслідок тимчасової втрати працездатності, вагітності та пологів, часткову компенсацію витрат, пов’язаних зі смертю застрахованої особи або членів її сім’ї, а також надання соціальних послуг за рахунок бюджету Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності[1].

Верховною Радою України 04липня 2015 року внесені зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2001 р. № 1266, відповідно до яких діятиме наступне:

1. Розрахунковим періодом – є 12 календарних місяців перебування в трудових відносинах перед настанням страхового випадку;

2. Оплачуються усі календарні дні, які потрапили у період втрати працездатності;

3. Для розрахунку використовуємо календарні, а не робочі дні. При цьому з кількості календарних днів, на які потрібно ділити заробіток, відкидають календарні дні, що припали на період так званих поважних причин:

- тимчасової непрацездатності;
- відпустки у зв’язку із вагітністю і пологами;
- відпустки по догляду за дитиною до трьох років;
- відпустки без збереження заробітної плати [2].

Останні нововведення в обчисленні лікарняних змушують задуматися – а чи направлена політика наших чиновників на покращення соціального життя працюючого населення, чи все ж таки вона тримає курс на зниження витрат підприємства?

Зрештою, Україна отримала таку ситуацію (після змін з 04.07.2015 року), що хворий працівник отримує від свого роботодавця все менше коштів для свого лікування, а підприємству це тільки «на руку». Для прикладу, візьмемо працівника, який хворів із 1 вересня 2015 року різну кількість днів (5дн., 10дн., 15дн.,

**Секція 2. Удосконалення бухгалтерського обліку
в державному секторі**

20дн., 25дн., 30дн.), його заробітна плата за 6 попередніх місяців 24 000 грн., а за 12 місяців –50 000 грн.. Кількість робочих днів за 6 попередніх місяців становить 123 дні, а також врахуємо всі нещодавні зміни (таблиця 1).

Таблиця 1

Розрахунок лікарняного після 4 липня 2015 року

Показник для розрахунку	Значення, грн	Період хвороби, дні	Матеріальна допомога по ЛН, грн
Заробітна плата за 12 місяців	50000	5	684,93
Кількість календарних днів	365	10	1369,86
Середньоденна допомога	136,99	15	2054,79
		20	2739,73
		25	3424,66
		30	4109,59

Якщо ж даний приклад розглянути відповідно до законодавства, яке діяло до 04.07.2015 року, то отримаємо наступне (таблиця 2).

Таблиця 2

Розрахунок лікарняного до 4 липня 2016 року

Показник для розрахунку	Значення, грн	Період хвороби, дні	З них, що підлягають оплаті	Матеріальна допомога по ЛН
Заробітна плата за 6 місяців	24000	5	4	780,49
Кількість робочих днів	123	10	8	1560,98
Середньоденна допомога	195,12	15	11	2146,34
		20	14	2731,71
		25	19	3707,32
		30	22	4292,68

Порівнявши, значення обох таблиць, з'ясувалося, що все таки при старій системі розрахунку хворіти було «легше» (таблиця 3).

Таблиця 3

Ефект від змін розрахунку лікарняних, грн.

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

Період непрацездатності	Матеріальна допомога по листку непрацездатності, грн		Ефект	
	Після змін	До змін	гривень	%
дні				
5	684,93	780,49	-95,56	-12,24
10	1369,86	1560,98	-191,11	-12,24
15	2054,79	2146,34	-91,55	-4,27
20	2739,73	2731,71	8,02	0,29
25	3424,66	3707,32	-282,66	-7,62
30	4109,59	4292,68	-183,09	-4,27

З розрахованої таблиці видно, що реформа Верховної Ради України скоротила працівникам допомогу з тимчасової втрати працездатності. І лише при умові якщо людина буде хворіти 20 днів, то вона отримає допомогу на 8,02 грн. більше, а ніж при старій системі.

Отже, необхідність подальшого реформування соціального страхування з тимчасової втрати працездатності в Україні зумовлена тим, що держава повинна виконувати свою соціальну функцію та забезпечувати підтримку населення в разі настання страхових випадків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: закон України № 1105 від 26.11.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>

2. Про обчислення середньої заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням: постанова КМУ №1266 від 26 вересня 2001 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/1266-2001-п>

Л.І Жидєєва, к.е.н,
доцент,
О.М. Андрієнко,
ст. викладач
(Національний університет
ДПС України)

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА: ПРОБЛЕМИ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Одним із проблемних питань щодо організації та методики бухгалтерського обліку бюджетних установ, що обговорюється на всіх рівнях, є облікова політика, а саме: розробка наказу, його зміст (методична і організаційна складова) і наявність додатків. Особливо це пов'язано із затвердженням наказу Міністерства фінансів України від 23.01.2015 року № 11 зі змінами, внесеними наказом Мінфіну від 25.09.2015 року за № 840 «Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору».

Так, відповідно до Закону України № 996 [1] зазначено, що «облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності», а також передбачено, що Закон «...визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні» і «...поширюється на всіх юридичних осіб, створених відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, які зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати фінансову звітність згідно з законодавством [1]».

Законом України № 996 [1] передбачається, що і бюджетні установи повинні вести бухгалтерський облік і складати фінансову звітність відповідно до цього закону.

Разом з тим, бюджетні установи повинні дотримуватись як загального законодавства, так і бюджетного законодавства, відповідно до ч 2 ст.4 Бюджетного кодексу.

Так, НПСБОДС 101 «Подання фінансової звітності [2]» визначено, що «облікова політика – сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються суб'єктом державного сектору для складання та подання фінансової звітності», що майже повністю копіює визначення подане в Законі України [1].

Але, як зазначає О. Чечуліна [4] «У більшості випадків при реалізації норм законодавства головні бухгалтери бюджетних установ продовжують традиційно ототожнювати облікову політику як із організацією, так і з веденням бухгалтерського обліку». Вона також зазначає, що «...головні бухгалтери бюджетних установ будували облікову політику, об'єднуючи облікові та організаційні питання. При цьому питанням організації традиційно приділялось більше уваги, оскільки інші (облікові питання) у більшості випадків були визначено загальнодержавними та внутрішньогалузевими регламентами».

Між тим, Законом України № 996 [1] передбачено, що суб'єкт господарювання самостійно «обирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з додержанням єдиних засад, встановлених цим Законом, та з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних».

Розроблені Методичні рекомендації [3] застосовуються суб'єктами державного сектору при визначенні облікової політики і складанні відповідного розпорядчого документа. Методичні рекомендації передбачають, що «у розпорядчому документі про облікову політику визначаються принципи, методи і процедури, які використовуються суб'єктом державного сектору для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено *більш ніж один їх варіант*, а також строки корисного використання груп основних засобів та нематеріальних активів. Одноваріантні методи оцінки, обліку і процедур до такого розпорядчого документа включати недоцільно» [3].

З нашої точки зору, у наказі про облікову політику доцільно включати не тільки методичні аспекти, що мають більш ніж один варіант, а й інші методичні, організаційні та технічні аспекти щодо формування облікової політики, що дасть можливість не тільки методично грамотно вести облік, їх раціональної організації, а також здійснювати контроль за роботою бухгалтерської служби.

Методичні рекомендації передбачають, що «суб'єкт державного сектору самостійно на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі визначає за погодженням з головним розпорядником бюджетних коштів облікову політику, а також зміни до неї» [3]. З однієї сторони це заставляє усі бюджетні установи розробляти наказ про облікову політику, разом з тим, можуть виникати розбіжності між бюджетними установами та головними розпорядниками бюджетних коштів щодо бачення методичних чи організаційних аспектів облікової політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні Закон України № 996 – ХІУ від 16.07.1999 р (редакція 30.09.2015 р)
2. НПСБОДС 101 «Подання фінансової звітності» наказ Мін фінансів від 28.12.2009 № 1541
3. Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору - наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 року № 11 зі змінами, внесеними наказом Мінфіну від 25.09.2015 року за № 840
4. О. Чечуліна Облікова політики: розробка та практичне застосування // Баланс-Бюджет Облік і оподаткування № 24 (540), 15.06.2015 р. – с. 20-24.

**М.І. Кітченко, старший
викладач**
*(Національний університет
ДПС України)*

ВПРОВАДЖЕННЯ НП(С)БОДС: СТАН ТА ШЛЯХИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ НА ПРАКТИЦІ

Орієнтування економіки України на соціальні проблеми, спонукала до суттєвого розвитку об'ємного та різноманітного бюджетного сектору. Наразі бюджетні установи нашої країни є безпосередніми виконавцями державних функцій, повноцінними суб'єктами господарювання як на макроекономічному, так і на мікроекономічному рівнях, учасниками процесу виконання бюджету як в частині його видаткової, так і дохідної складових [1]. Тому успішність розв'язання багатьох загальнодержавних завдань, певною мірою залежить від якості системи управління бюджетною сферою, загалом, та механізму фінансового управління кожною організацією, установою, програмою, проектом, зокрема. Адже саме через особливості функціонування бюджетних установ виникає необхідність дослідження нових методологічних і організаційних підходів до ведення бухгалтерського обліку. Специфіка діяльності бюджетних установ висуває особливі вимоги до формування інформації щодо наповнення та використання бюджетів, з метою досягнення облікових та контрольних цілей та завдань, цільового використання бюджетних і позабюджетних коштів. Ринкові умови господарювання також вимагають використання нових принципів, форм і методів управління у бюджетній сфері, що у свою чергу підвищує вимоги до об'єктивності економічної інформації, головним джерелом якої є бухгалтерський облік [2].

Дослідженням особливостей обліку в державному секторі займалися ряд вітчизняних та зарубіжних науковців: Атамас П., Джога Р., Єфименко Т., Жидєєва Л., Максимова В., Левицька С., Литвиненко Л., Марценяк Н., Свірко С., Сушко Н., Шунь О. [3].

Реформу системи бухгалтерського обліку і звітності в державному секторі з урахуванням вимог міжнародних стандартів було розпочато в Україні у 2007 році. На основі МСБОДС розроблено та затверджено 19 національних стандартів. Однак частина національних стандартів об'єднує в собі вимоги та положення декількох міжнародних стандартів: НП(С)БОДС 101 «Подання фінансової звітності», НП(С)БОДС 102 «Консолідована фінансова звітність», НП(С)БОДС 124 «Доходи», НП(С)БОДС 127 «Зменшення корисності активів» [4].

Результати проведених досліджень свідчать, що у міжнародних стандартах, на відміну від національних, наведено значно більше прикладів для пояснення термінів чи положень. Водночас міжнародні стандарти не розглядають облік нематеріальних активів, який регулює НП(С)БОДС 122 «Нематеріальні активи».

Склад фінансової звітності за міжнародними та національними стандартами не відрізняється, однак перелік статей, за якими необхідно розкривати інформацію про активи, власний капітал та зобов'язання за національними стандартами, є ширший. За міжнародними стандартами для державного сектору не передбачено подання проміжної звітності.

Облік витрат розкритий ширше у НП(С)БОДС 135 «Витрати» в розрізі обмінних та необмінних операцій, водночас в ньому не розглядаються витрати на позики, які регулюють міжнародні стандарти. Існує невідповідність у визначенні терміна «витрати» [4].

Необхідною умовою для змін в державному секторі є впровадження комплексної системи управління бюджетним обліком та звітністю, що побудована за методом нарахування. Принцип нарахування ґрунтується на відображенні витрат і доходів у міру їх виникнення, а не в міру фактичного отримання або виплати грошових коштів. Це дозволить контролювати не лише правильність використання бюджетних коштів, а й результативність їх використання кожного року і загалом при завершенні програми, а також надасть можливість об'єктивно оцінити активи та зобов'язання органів державної влади.

Можна підсумувати, що зазначені вище шляхи удосконалення бухгалтерського обліку в державному секторі забезпечать достовірність планових показників бюджету, а також точність їх виконання, виділить концентрацію бюджетних коштів для найважливіших соціально-економічних програм, забезпечить тільки ефективне використання фінансових ресурсів, змінить на краще практику витрачання коштів загального та спеціального фондів бюджету, покращить контроль за використання державних ресурсів.

Загалом національні стандарти бухгалтерського обліку для державного сектору відповідають основі міжнародних стандартів, однак деякі істотні відмінності між ними існують, і проблеми застосування теж. Розкриття і аналіз всіх відмінностей та їх вдосконалення потребують подальших наукових досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку в державному секторі 1-26 [Електронний ресурс] – Доступний з <http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/>
2. Національні стандарти бухгалтерського обліку в державному секторі 101–135. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/>.
3. Литвиненко Л. Модернізація системи бухгалтерського обліку в державному секторі як складова програми економічних реформ // Казна України. – 2011. – № 3. – С. 16–18.
4. Ловінська Л.Г. Тенденції реформування системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності державного сектору України / Л.Г. Ловінська, Н.І. Сушко // Фінанси України: журнал. – 2012. – № 7. – С. 74–83.

**К.Б. Кулик,
Я.С. Білохвост, студентки
Науковий керівник:
О.М. Андрієнко,
ст. викладач
(Національний університет
ДПС України)**

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВИЙ МЕТОД ЯК НАПРЯМ УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ

Бюджетна політика є одним із найважливіших інструментів державного регулювання соціально-економічного розвитку країни. Одним із цілей її реалізації є ефективне використання бюджетних коштів. В умовах обмеженості бюджетних ресурсів головним постає визначення пріоритетів їх розподілу, виявленням джерел фінансування витрат та контроль за цільовим використанням коштів. Одним із дієвих способів досягнення цих завдань є застосування програмно-цільового методу формування бюджету.

Протягом останніх років в Україні реалізується стратегія розвитку системи управління державними фінансами, одним із напрямів якої є запровадження програмно-цільового методу бюджетування на всіх рівнях бюджетного процесу. Даний метод має відповідні переваги порівняно зі звичайним по статевим методом формуванням бюджету, тому дослідження даної теми є актуальним і сьогодні.

Дослідженням проблематики запровадження програмно-цільового методу присвячені наукові роботи таких вчених, як: Сергієнко Н.В., В.І. Варцаба, Ю.П. Траньович та інші.

Бюджетним кодексом передбачено, що «Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі – це метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу» [1].

Застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі дозволяє забезпечити прозорість та самостійність в процесі формування та використання бюджетів та має низку переваг порівняно зі звичайним витрачанням бюджетних коштів. Програмно-цільовий метод направлений на визначення кінцевого результату витрачання бюджетних коштів та постійний моніторинг ефективності бюджетних програм.

У таблиці 1 наведена порівняльна характеристика традиційного та програмно-цільового методів формування бюджетів [2].

Таблиця 1

Порівняння та особливості програмно-цільового та традиційного методів формування бюджету

Постатейний (традиційний) метод	Програмно-цільовий метод
Планування бюджету здійснюється на короткострокову перспективу – на один рік	Планування бюджету здійснюється на середньострокову перспективу, тобто на 3-5 років
Бюджет складається у розрізі бюджетних функцій та КЕКВ	Бюджет складається у розрізі бюджетних програм та КЕКВ
Відсутнє належне обґрунтування видатків бюджету при його підготовці, аналізі та ухваленні відповідних рішень	Властиве детальне обґрунтування видатків бюджету при його підготовці, аналізі та ухваленні відповідних рішень
Бюджет спрямований лише на утримання бюджетних установ, їх мережі	Бюджет спрямований на досягнення найбільш ефективних результатів від здійснення бюджетних видатків
Складність розуміння конкретного напрямку фінансування	Посилення прозорості витрачання бюджетних коштів
Відсутність стимулів до скорочення витрат та економії бюджетних коштів	Орієнтованість на раціональність використання та економію бюджетних коштів
Недостатня орієнтованість на досягнення конкретних результатів діяльності, оскільки фінансується факт існування об'єкта фінансування	Наявність змагальності, тобто спрямованості державних ресурсів до тієї сфери, де вони можуть бути використані з максимальною віддачею
Відповідальність пов'язана лише зі своєчасним, повним і цільовим витрачанням бюджетних коштів	Відповідальність за виконання програм, оскільки за кожною бюджетною програмою передбачено закріплення конкретного відповідального виконавця

За порівнянням, проведеним у таблиці 1, видно значні переваги програмно-цільового методу. Разом з тим, необхідно зазначити, що виникає ряд складностей щодо контролю за щорічним використанням бюджетних коштів.

Застосування комплексу методів при використанні програмно-цільового бюджетування супроводжується низкою переваг [3]:

- досягнення стратегічних цілей розвитку відповідно до затверджених стратегій, програм;

- забезпечення передбачуваності і прогнозованості бюджету;

- забезпечення чіткого взаємозв'язку між бюджетними видатками та результатом діяльності органів управління;

- підвищення ефективності використання бюджетних коштів;

- збільшення прозорості бюджетного процесу;

- створення умов для здійснення постійного контролю за витрачанням бюджетних коштів;

- підвищення відповідальності органів управління перед суспільством.

Окрім перерахованих переваг програмно-цільового методу слід зазначити й певні недоліки його використання [3,4]:

- наявність великої кількості неефективних та неузгоджених між собою програм, неналежне їх фінансування та відсутність дійових заходів щодо контролю за їх виконанням;

- значна кількість результативних показників, тобто нечіткість визначення мети, завдань та заходів у межах програм зумовлює їх не реалістичність та недосяжність та є наслідком нечіткості та недоцільності;

- велика кількість детальної інформації, на основі якої не робиться жодних висновків;

- проблема визначення ефективності деяких програм, яка зумовлена неможливістю кількісної оцінки та виміру результативних показників.

Отже, незважаючи на вищезгадані недоліки використання програмно-цільового методу фінансування є необхідним для реформування державної фінансової системи України, особли-

во в умовах обмежених фінансових ресурсів. Застосування програмно-цільового методу як на державному так і на місцевому рівнях призведе до підвищення ефективності та продуктивності витрачання бюджетних коштів. При цьому важливим завданням є подальше удосконалення теорії, методології та практичного виконання бюджетних програм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2456-17>.
2. Сергієнко Н.В. Програмно-цільовий метод і проблематика його впровадження в бюджетний процес місцевих бюджетів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2013-2/doc/2/09.pdf>.
3. Офіційний сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua/>
4. Програмно-цільовий метод як інструмент вдосконалення бюджетного планування / В. І. Варцаба, Ю. П. Траньович // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – Вип. 3. – С. 100–102. – Сер.: Економіка.

А.С. Микитюк, студентка
Науковий керівник:
І.І. Подік, викладач
*(Київський фінансово-
економічний коледж
Національного університету
ДПС України)*

КОМПЛЕКСНЕ ВИКОРИСТАННЯ АВ-КОСТИНГУ, EVA- ТА DEA-АНАЛІЗУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

Необхідність реформування обліку в державному секторі вже ні в кого не викликає питань. По-перше, загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу включає адаптацію законодавства в сегменті обліку, в тому числі і для суб'єктів державного сектору. А по-друге, це дійсна реальність, оскільки сучасна нормативна база обліку бюджетних установ не відповідає дійсним практичним вимогам у сегменті забезпечення якісною та достовірною інформацією для прийняття рішень у системі державного управління та місцевого самоврядування та для оцінювання ефективності цієї системи [1].

Для того, щоб покращити стан сучасного обліку у державному секторі найдоцільніше впровадити новий метод обліку, а саме стратегічний облік. Стратегічний облік – це (за Б. Райаном) певне поєднання управлінського обліку з системами фінансової звітності, зорієнтоване на прийняття стратегічних рішень. У стратегічному обліку використовуються дані оперативного-технічного бухгалтерського та статистичного обліку. Коли облік перетвориться на стратегічний, тобто надає не лише фактичні, а й прогностичні, очікувані результати, стратегічне управління матиме те інформаційне підґрунтя, яке дасть змогу проводити зміни на підприємстві в найбільш раціональному режимі з використанням надійних інформаційних матеріалів. В Україні активно впроваджується тенденція на ведення саме стратегічного обліку як в державному так і в приватному секторі.

В умовах використання стратегічного управління зростають вимоги до організації стратегічного обліку, який має бути цілеспрямованим, систематичним, цілісним, всебічним, оперативним та оптимальним. Урахування цих вимог можливо при створенні підсистеми цільового та координаційного типу. З огляду на поширення на державних підприємствах такого інструменту стратегічного обліку, як АВ-костинг, як показало дослідження діючої практики промислових підприємств, крім позитивних аспектів використання, цей інструмент стратегічного обліку має багато недоліків, які негативним чином впливають на процес продукування інформації для прийняття управлінських рішень. З метою усунення негативного впливу зазначених вище аспектів, науковими співробітниками Департаменту промислового інжинірингу Пітсбургського університету було розроблено модель ABC + EVA [3].

У свою чергу, визначення обґрунтованості прийняття рішення про впровадження цієї моделі на підприємстві здійснювалося за допомогою коефіцієнта відношення вартості капіталу до операційних витрат ($CapitaltoOperatingRatio$). Якщо цей коефіцієнт дорівнює 0,1 або вищий за нього, на підприємстві приймається рішення щодо впровадження моделі ABC + EVA[2].

Розглянутий вище підхід, на нашу думку, розрахований на інформаційні потреби керівництва тих суб'єктів господарювання, які мають традиційні організаційно-правові форми. Модель ABC + EVA не продукує інформацію про ефективність роботи досліджуваного державного підприємства щодо інших підприємств, а отже, не дозволяє його керівництву приймати обґрунтовані стратегічні рішення. З метою усунення цього недоліку рекомендується доповнити розглянуту вище модель DEA-аналізом, який являє собою вимірювання ефективності функціонування системи однорідних економічних об'єктів, він матиме такий вигляд:

- аналіз фінансової інформації про діяльність організації;
- ідентифікація основних видів діяльності, що здійснюються на державному підприємстві; визначення повних операційних витрат для кожного з виділених видів діяльності;

- вибір оптимальних носіїв витрат (кост-драйверів) для кожного з виділених видів діяльності та визначення їх кількісної величини;
- розрахунок конкретної ставки носія витрат для кожного виду діяльності;
- визначення витрат капіталу за кожним видом робіт та груп і продуктів;
- здійснення кластерного аналізу з метою упорядкування об'єктів (промислових підприємств холдингу) у відносно однорідні групи, за якими у подальшому буде застосовуватися DEА-аналіз;

Таким чином, ґрунтуючись на результатах дослідження поглядів науковців на проблему досягнення комплексного ефекту від інтегрованого використання інструментів стратегічного обліку, ми пропонуємо застосувати модель ABC + EVA + DEА, з використання якої дозволить не тільки відносити вартість капіталу на об'єкти розподілу витрат, але і розраховувати кількісні показники ефективності роботи на промислових підприємствах холдингу в порівнянні один з одним. Такий підхід суттєво сприятиме обґрунтованості стратегічних рішень керівництва в частині розробки напрямів подальшого розвитку як окремого підприємства. Розроблення та впровадження цих методів, що використовуватиметься суб'єктами державного сектору, з метою забезпечення обміну інформацією між Мінфіном, органами Казначейства і суб'єктами державного сектору, та комплексного управління з використанням баз даних та інформаційних систем, потребує значного часу як для самого розроблення, так і для практичної апробації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зозуля В. EVA–ABC: Одним выстрелом – двух зайцев [Электронный ресурс] / В. Зозуля // Рынок капитала. – 2014. – № 4. – Режим доступа: [http:// www. management. com.ua / finance/index.php](http://www.management.com.ua/finance/index.php).
2. Roztockі N. LaScola Needy K. Integrating activity based costing and economic value added in manufacturing [Electronic

resource] / N. Roztockı, K. LaScola Needy. – Access mode: <http://www.logistics.tuc.gr/contents/Lessons/kostol/EMJ99.PDF>.

3. The Role of ABC In Key Account Management, Armstrong Laing Group. April 2015 [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.armstronglaing.com/content/abmresources/abmresource.asp>.

С.С. Сердюк, студентка
Науковий керівник:
Л.І. Жидєєва, к.е.н., доцент
*(Національний університет
ДПС України)*

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ПРАЦІВНИКІВ БЮДЖЕТНОЇ СФЕРИ

Характерними особливостями реформування заробітної плати в умовах ринкової економіки є суттєве змінення відносин між державою та працівником. Зарплата продовжує займати не основне місце в структурі доходів українців, а мінімальний її рівень не дає змоги говорити про те, що вона дає можливість забезпечити навіть мінімальні потреби. Разом з тим, аналіз останніх досліджень свідчить, що наявна недосконалість механізмів оцінки та стимулювання праці, пов'язаних з відсутністю зв'язку між кваліфікаційним рівнем працівника і його оплатою праці, поширення бідності серед працівників бюджетної сфери, інших негативних наслідків. Актуальні проблеми оплати праці в бюджетній сфері досліджують Д.Богиня, М.Волгін, М.Гриценко, Ю.Кокін, А.Колот, Е.Лібанова, В.Новіков, Г.Осовий, Л.Ржаніцина, В.Торлопов, Л.Червінська та інші.

На сьогодні однією із основних проблем організації оплати праці є низький рівень заробітної плати працівника. Так, за даними Державного комітету статистики України, найвища оплата праці, за показником середньої заробітної плати за листопад 2015 року, в авіації – 18191 грн., найнижча у працівників пошти –

2150 грн. Працівники сфери освіти та охорони здоров'я в середньому отримують відчутно менше – 3038 грн та 2722 грн. відповідно, а залучені до державної служби та оборони мають вищу оплату, ніж середній показник по країні – 4219 грн. На даний час мінімальна заробітна плата в Україні становить – 1378 грн., середня заробітна плата по країні становить 4096 грн. (станом на листопад 2015 року), а прожитковий мінімум – 1330 грн [4].

Мінімальний розмір оплати праці встановлюється Законом України «Про Державний бюджет України» на обраний рік [1]. Загалом, розмір мінімальної заробітної плати не можна вважати економічно обґрунтованим, адже її законодавчо визначений рівень є недостатнім для забезпечення розширеного відтворення робочої сили, оскільки вона не враховує сімейної (витрати на утримання й виховання дітей) і податкової складових (податку на доходи фізичних осіб та військовий збір). Керівникам бюджетних установ надано право встановлювати своїм працівникам виплати стимулюючого характеру в межах затвердженого фонду оплати праці, який є обсягом коштів, отриманих у вигляді фінансування із бюджету, що з кожним роком скорочується у зв'язку з економічною нестабільністю в країні.

Погіршення матеріального становища працівників бюджетної сфери обумовлене ще й такими факторами, як: постійні інфляційні процеси в Україні та недосконалість процедури індексації заробітної плати.

Індексація заробітної плати відбувається лише в межах прожиткового мінімуму [2].

Нещодавно, уряд затвердив постанову «Про упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індексації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів» [3], яка набуває чинності із дня її опублікування та застосовується із 1 грудня 2015 року. Нею, зокрема, передбачається:

- у разі підвищення тарифних ставок (окладів) значення індексу споживчих цін у місяці, у якому здійснюється підвищення, приймається за 1 або 100%. Індекс споживчих цін для проведення

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

подальшої індексації обчислюється з місяця, наступного за місяцем підвищення зазначених грошових доходів населення;

- сума індексації в місяці підвищення тарифних ставок (окладів) не нараховується, якщо розмір підвищення грошового доходу перевищує суму індексації, яка склалась у місяці підвищення доходу;

- якщо розмір підвищення грошового доходу не перевищує суму індексації, що склалась у місяці підвищення доходу, сума індексації в такому місяці визначається з урахуванням розміру підвищення доходу й розраховується як різниця між сумою індексації та розміром підвищення доходу;

- у разі зростання зарплати за рахунок інших її складових без підвищення тарифних ставок (окладів) сума індексації не зменшується на розмір підвищення заробітної плати. У разі якщо відбувається підвищення тарифної ставки (окладу) – у місяці підвищення враховуються всі складові зарплати, які не мають разового характеру;

- до чергового підвищення тарифних ставок (окладів) до визначеної суми індексації додається сума індексації, яка складається внаслідок перевищення величини індексу споживчих цін порогу індексації;

- у межах передбачених коштів державного бюджету, місцевих бюджетів та власних коштів вжити заходів для підвищення з 1 грудня 2015 р. розмірів посадових окладів (тарифних ставок, ставок заробітної плати), перегляду розмірів надбавок, доплат, премій, спрямувавши на зазначені цілі всі виплати, пов'язані з сумою індексації, яка склалась у грудні 2015 р., з тим, щоб розмір підвищення всіх складових заробітної плати у сумарному виразі для кожного працівника у грудні 2015 р. перевищив суму індексації, яку йому повинні були виплатити у грудні 2015 року [3].

Це означає наступне: посадові оклади збільшуються, але заробітна плата, з урахуванням доплат і надбавок, залишиться у грудні незмінною, оскільки ніякого перегляду видатків державного бюджету для реалізації цієї постанови не передбачено. Од-

Секція 2. Удосконалення бухгалтерського обліку в державному секторі

ним із негативних наслідків зазначеного документу є фактичне «обнуління» індексації працівникам бюджетних установ. Постанова однозначно погіршить матеріальне становище працівників з січня 2016 року. В умовах необхідності підвищення посадових окладів її реалізація без адекватного збільшення фонду оплати праці призведе до виникнення заборгованості по заробітній платі, масових звільнень працюючих, або, як альтернатива - переведення їх в режим неповного робочого часу та надання вимушених відпусток без збереження заробітної плати.

З 1 січня 2016 року збільшено поріг індексації доходів зі 101% до 103% [2].

Запропоновані зміни обумовлюються тим фактом, що є великі обсяги сум індексації, які складаються внаслідок довготривалого не підвищення доходу, відбувається викривлення структури доходу працівника, коли сума індексації перевищує розмір мінімальної зарплати чи є різною залежно від початку нарахування індексації (різні періоди працевлаштування, підвищення заробітної плати). До того ж в умовах обмежених фінансових ресурсів немає можливості забезпечувати в повному обсязі виплату сум індексації, яка зростає великими обсягами. Але необхідно більш раціонально удосконалювати механізм проведення індексації доходів громадян, щоб в роботі бухгалтерів не залишалось питань, відповіді на які ніхто не в змозі надати.

Але, незважаючи на занижений рівень прожиткового мінімуму та рівень інфляції, що склався, рівень заробітної плати, необхідно вжити всіх необхідних заходів щодо ефективного використання фонду оплати праці та відповідної грошової винагороди працівників бюджетних установ:

- 1) держава має здійснювати, перш за все, активне втручання в процес купівельної спроможності заробітної плати;
- 2) забезпечення стабільного зростання заробітної плати ;
- 3) удосконалення законодавства з оплати праці працівників бюджетної сфери в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 №108/95-ВР
2. Про індексацію грошових доходів населення: Закон України від 03.07.1991 № 1282-ХІІ
3. Про упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індексації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів: постанова Кабінету Міністрів України від 09.12.2015 № 1013
4. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

**Є.Ю. Шара, к.е.н., доцент,
В.С. Олійник, аспірант**
*(Національний університет
ДПС України)*

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧИХ УСТАНОВ У ЧАСТИНІ ВИДАТКІВ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ

В умовах обмеженості фінансових ресурсів, які виділяються з державного бюджету, процес фінансового планування виступає певним ключовим елементом у системі фінансового забезпечення потреб у видатках на оплату праці вільнонайманих працівників, грошове забезпечення осіб рядового та начальницького складу кримінально-виконавчих установ, а також цілеспрямоване та ефективне використання грошових коштів.

Ключовим завданням фінансового планування видатків на оплату праці є правильне визначення потреби в грошових коштах для забезпечення фінансування видатків на посадові оклади, обов'язкові надбавки, стимулюючі доплати та премії працівникам кримінально-виконавчих установ.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» встановлені видатки на утримання органів і установ Державної пенітенціарної служби України по загальному фонду державного бюджету в сумі 2 млрд 774 млн грн, що забезпечує розрахункову потребу у видатках на 43,2%, яка відповідно до бюджетного запиту на 2015 рік складає 6 млрд 423 млн грн [2]

Обмеженість фінансових ресурсів Державної пенітенціарної служби України звужує можливості розвитку не тільки окремої кримінально-виконавчої установи, а й всієї діяльності країни. Тому, пошук фінансових ресурсів, для забезпечення виконання поставлених функцій, є важливим і ключовим завданням пенітенціарної системи України.

Враховуючи те, що розмір заробітної плати вільнонайманих працівників можливо збільшити за рахунок фінансування видатків зі спеціального фонду кримінально-виконавчої установи, то для осіб рядового та начальницького складу такої можливості немає.

З метою стимулювання персоналу кримінально-виконавчих установ України пропонуємо на законодавчому рівні закріпити положення, яке буде регулювати та забезпечувати фінансування видатків на оплату праці осіб рядового та начальницького складу зі спеціального фонду кримінально-виконавчої установи, що частково забезпечить належний рівень оплати даної категорії працівників.

У 2012 році наказом Міністерства юстиції № 1438/5 «Про затвердження схем посадових окладів осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України» були внесені зміни до схем посадових окладів осіб рядового і начальницького складу установ виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби України в частині планового наповнення установи та переліку посад, але не розмірів посадових окладів [2].

Дослідивши розміри посадових окладів осіб рядового та начальницького складу кримінально-виконавчих установ, слід зазначити, що навіть посадовий оклад начальника кримінально-виконавчої установи при плановому наповненні більше 1500 засуджених нижчий за рівень мінімальної заробітної плати, що

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

відповідно до Закону України від 17 вересня 2015 року № 704-VII «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» становить 1378 грн [3].

Таким чином, розмір грошового забезпечення осіб рядового та начальницького складу кримінально-виконавчих установ суперечить Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України», де вказано, що «умови грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу мають забезпечувати належні матеріальні умови для комплектування Державної кримінально-виконавчої служби України висококваліфікованим персоналом, диференційовано враховувати характер і умови служби чи роботи, стимулювати досягнення високих результатів у службовій та професійній діяльності і компенсувати персоналу фізичні та інтелектуальні затрати» [4]. В сучасних економічних умовах в Україні при такому рівні оплати праці неможливо забезпечити нормальне функціонування осіб рядового та начальницького складу та їх якісне відтворення.

Для прикладу порівнюємо розмір заробітної плати осіб рядового та начальницького складу кримінально-виконавчих установ в інших країнах світу (табл. 1).

Таблиця 1

Розмір заробітної плати осіб рядового та начальницького складу кримінально-виконавчих установ у країнах світу

Країна	Розмір заробітної плати, євро
Франція	На першому році служби зарплата складає близько 1 тис. євро. Керівники установ та досвідчені працівники можуть отримувати до 3 тис. євро. Для персоналу передбачено соціальні пільги: вихід на пенсію на 3 роки раніше, кредити на придбання житла за низькими процентами, надання житла. На даний час дефіциту кадрів в системі немає [5].
Грузія	Начальник тюрми отримує зарплату 1230 євро. Наглядач – від 218 євро. Якщо наглядачем стає офіцер, його зарплата зростає до 336 євро. Працівники цінують роботу. Крім стабільної зарплати вони забезпечені медичним страхуванням, а головне – статусом. [6].
Данія (Vestre Faengsel)	3000 євро [7].

Секція 2. Удосконалення бухгалтерського обліку в державному секторі

<i>Австрійська Республіка</i>	Середня заробітна плата середнього начальницького складу становить 2200 євро, молодшого начальницького складу – 1800 євро, соціальних гарантій немає [8].
<i>Швейцарія</i>	Заробітна плата молодшого інспектора по охороні і нагляду в середньому складає 4 600 євро у місяць. Заробітна плата персоналу нараховується в однаковому обсязі щомісячно залежно від посади, проте при позитивних досягненнях начальник в'язниці може заохотити додатковою премією [9].
<i>Норвегія</i>	У перші роки служби співробітники отримують заробітну плату приблизно 42000 євро на рік без урахування податків, які у певних випадках можуть сягати до 40 % загальної суми. Начальники тюрем, начальники регіональних управлінь, які мають вислугу років більше 25 років, можуть отримувати близько 63000 євро на рік [10]
<i>Німеччина</i>	2500 євро [11]
<i>США</i>	3543 євро [12].
<i>Росія</i>	500-550 євро [13]
<i>Україна</i>	Молодший інспектор - 60 євро, начальник кримінально-виконавчої установи – 200 євро [14]

Таким чином, грошове забезпечення осіб рядового та начальницького складу кримінально-виконавчих установ України істотно нижче, ніж в інших країнах світу.

Отже, дослідження фінансового забезпечення кримінально-виконавчих установ свідчить про негативні тенденції як у фінансуванні видатків на оплату праці персоналу, так і пенітенціарної системи в цілому.

З метою удосконалення фінансового стану кримінально-виконавчих установ в частині видатків на оплату праці держава має забезпечити фінансування цих видатків із загального фонду Державного бюджету України відповідно до розрахункової потреби в бюджетних запитах Державної пенітенціарної служби України.

Враховуючи, підвищення мінімальної заробітної плати та зростання індексу споживчих цін, на законодавчому рівні доцільно врегулювати розміри посадових окладів осіб рядового та

начальницького складу кримінально-виконавчих установ та підвищити до рівня, що забезпечив би виконання п.2 статті 23 «Соціальний захист персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України» Закону України «Про державну кримінально-виконавчу службу України. [4]

Вважаємо за необхідне на законодавчому рівні закріпити положення, яке буде регулювати та забезпечувати фінансування видатків на оплату праці особам рядового та начальницького складу зі спеціального фонду установ, що дозволить збільшити їх розмір грошового забезпечення та гарантувати гідний рівень оплати праці.

Лише за умов належного фінансового забезпечення кваліфіковані кадри будуть спроможні вирішувати серйозні завдання та відповідним чином виконувати покладені на них обов'язки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стан фінансового забезпечення Державної кримінально-виконавчої служби України 2010-2015 рр. / статистичні дані Державної пенітенціарної служби України

2. Про затвердження Схем посадових окладів осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України: наказ Мін'юст України від 28.09.2012 № 1438/5

3. Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік»: закон України від 17.09.2015 р. № 704-VII

4. Про Державну кримінально-виконавчу службу: закон України від 23.06.2005 № 2713-IV

5. Про навчальний візит делегації ДПтС України для ознайомлення з діяльністю пенітенціарної системи Французької Республіки: Державна пенітенціарна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/publish/printable_article/694152

6. Алленова О. Бюро тюремных услуг / О. Алленова // Власть. – 2010. – № 25. – С. 36

7. Марисюк К. Б. Ще один взірець для реформування вітчизняних пенітенціарних установ / К. Б. Марисюк // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. – 2014. – № 807. – С. 134-136. – Бібліографія: 5 назв.

8. Вивчаємо досвід з виконання покарань у виді довічного позбавлення – українські пенітенціарії здійснили службове відрядження до Австрійської Республіки: Державна пенітенціарна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kvs.gov.ua/>

9. Досвід пенітенціаріїв Швейцарії. Що можна впровадити в Україні для збалансування національної кримінально-виконавчої політики?: Державна пенітенціарна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kvs.gov.ua/>

10. Здійснено службове відрядження до Норвегії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kvs.gov.ua

11. Отчет о посещениях пенитенциарных заведений Германии в рамках проекта Фонда имени Фридриха Эберта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bureau.kz/analiz/>

12. U.S. Bureau of Labor Statistics [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bls.gov/home.htm>

13. Об окладах месячного денежного содержания сотрудников уголовно-исполнительной систем: постановление правительства РФ от 7 июня 2014 года № 525 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://docs.cntd.ru/document/420200541>

14. Оплата праці та соціально-трудоу відносини: статистична інформація Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

СЕКЦІЯ 3

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО КОНТРОЛЮ, АНАЛІЗУ ТА УПРАВЛІННЯ

**Т.Ю. Бондаренко, к.е.н.,
доцент**
*(Криворізький економічний
інститут)*

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Основне значення для вироблення наукової методології економічного контролю має діалектичний закон єдності і боротьби протилежностей. У процесі ревізій і перевірок розкриваються суперечності між економічними інтересами окремих керівників центрів відповідальності та їхніх працівників, з одного боку, і інтересами власників з другого, виявляються диспропорції і незбалансованість окремих показників розвитку економіки підприємств, окреслюються заходи для ліквідації таких диспропорцій.

Класифікація власних методичних прийомів контролю наводиться лише окремими науковцями. Зокрема, М.Т. Білуха пропонує розділити їх на п'ять груп: органолептичні, розрахунково-аналітичні, документальні, узагальнення й реалізація спостережень, вибіркові спостереження. Матеріали його досліджень обрані за основу наведеного далі дослідження сукупності методичних прийомів[1].

Залежно від виду контрольної дії використовуються відповідні методичні прийоми та способи контролю. При цьому, у більшості випадків вони є спільними як при реалізації функцій внутрішньо-економічного, так і бюджетно-аналітичного контролю загально-виробничих витрат.

Реалізація функцій внутрішньогосподарського контролю досягається використанням таких методичних прийомів, що

Секція 3. Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління

згруповані автором у наступні групи: самоконтроль, фактичні, перевірки документів, перевірки комп'ютерних інформаційних систем, аналітичні, узагальнення результатів контролю.

Самоконтроль витрат досягається використанням контрольних функцій бухгалтерського обліку, який використовує для цього багатий арсенал методичних прийомів: подвійний запис, суцільне документування операцій. Високий рівень самоконтролю витрат досягається завдяки налагодженій системі бухгалтерського обліку, яка унеможливорює виникнення помилок та фактів незафіксованих операцій.

До методичних прийомів перевірки документів відносяться: формальна, арифметична, нормативно-правова перевірка документів, логічне осмислення процесів, операцій і дій; спосіб «зворотного рахунку»; зустрічна перевірка документів; сигнальне документування; письмові пояснення; юридична оцінка відображених у документах господарських операцій тощо. Крім того, перелічені прийоми документального контролю відомі і широко висвітлені в роботах багатьох відомих економістів [2, 3].

До методичних прийомів перевірки комп'ютерних інформаційних систем, що генерують інформацію, варто зарахувати такі: система підтвердження повноважень, перевірка захищеності баз даних від несанкціонованого доступу, перевірка якісних ознак введених документів.

До аналітичних методичних прийомів, автором рекомендовано зарахувати такі: аналіз роботи обладнання, аналіз законодавчої бази, нормування витрат, кореляційно-регресійний аналіз, лінійне програмування, прогнозування, економічне моделювання, статистичні розрахунки, економічний аналіз, аналіз відхилень, експертна оцінка величини відхилень, соціальні опитування.

Отже, практичне використання методів контролю визначається цілою низкою факторів методологічного, методичного, організаційного, технічного, економічного, технологічного і соціального характеру, які слід враховувати як при підготовці і розробці методики організації внутрішньогосподарського контролю, так і при її здійсненні в умовах конкретного підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білуха М.Т. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит / М.Т. Білуха, М.Г. Дмитренко, Т.В. Микитенко. – 2-е вид., переробл. і доповн – К.: Укр. акад. оригін. ідей, 2006. – 886 с.

2. Бурцев В.В. Внутренний контроль: основные понятия и организация проведения / В.В. Бурцев // Менеджмент в России и за рубежом. – 2002. – №4. – С. 10–20.

3. Калюга Є.В. Фінансово-господарський контроль у системі управління / Є.В. Калюга. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2002. – 360 с.

*Д.П. Волков, к.е.н., доцент
(Криворізький економічний
інститут)*

РОЗВИТОК АНАЛІЗУ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Інтенсивний розвиток ринкових відносин, зміни в інституціональній структурі економіки України створили нове середовище для здійснення комерційних процесів сучасних підприємств, які діють як у виробничій, так і у невиробничій сферах.

У вітчизняній та зарубіжній літературі існують різні визначення комерції. Так, на думку Б.А. Райзберга, З.С. Варналій, А.П. Кисельова, Удовицької Є.А., комерційне підприємництво – це діяльність, пов'язана з обміном, розподілом та споживанням товарів і послуг, визначальну роль у ньому відіграють товарно-грошові та торговельно-обмінні операції, які здійснюються у вигляді угоди з купівлі-продажу або перепродажу товарів і послуг [1, с. 318].

Основними методологічними основами комерційної діяльності в сучасних умовах є концепція маркетингу і системний підхід [2, с. 271; 3, с. 12].

Господарсько-торговельна діяльність може здійснюватися суб'єктами господарювання в таких формах: матеріально-технічне постачання і збут; електропостачання; заготівля; оптова

Секція 3. Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління

торгівля; роздрібна торгівля і громадське харчування; продаж і передача в оренду засобів виробництва; комерційне посередництво у здійсненні торговельної діяльності та інша допоміжна діяльність по забезпеченню реалізації товарів (послуг).

Існує думка, згідно з якою маркетинг ототожнюють з комерційною діяльністю. Так, Ю.В. Пакус і О.В. Місько визначають маркетинг як управління комерційною діяльністю підприємства орієнтованого на ринок [3, с. 319]. Але маркетинг поняття більш широке, ніж комерційна діяльність. Якщо комерційна діяльність розглядає тільки питання купівлі-продажу товарів і послуг, то маркетинг охоплює і виробничі функції.

Аналіз комерційної діяльності – складова частина системи маркетингових досліджень, що представляє систематичний збір, реєстрацію, обробку і аналіз даних по питаннях, що стосуються ринку товарів, робіт, послуг для прийняття ефективних маркетингових рішень. Такий аналіз слугує для вивчення ринкового середовища, в якому функціонує організація, включаючи ринки сировини та збуту.

Основа аналізу комерційної діяльності – економіко-математичні та прогнозні методи.

До основних напрямів аналізу комерційної діяльності, що відображають її результати відносять: аналіз обсягу реалізованої продукції, аналіз отриманого прибутку, визначення резервів економії ресурсів, витрат, стратегічне прогнозування можливої кон'юнктури ринку на наступні періоди [4, с. 113].

До завдань, що постають на сучасному етапі розвитку аналізу комерційної діяльності підприємства слід віднести необхідність створення єдиної обґрунтованої системи оцінних показників ефективності господарювання підприємств і їхніх підрозділів з урахуванням використання його ресурсів: матеріальних, трудових та фінансових, здійснення узагальнюючої оцінки їх ефективності.

Основним результативним показником є обсяг товарообігу, розрахований як у поточних, так і в зіставних цінах. Його збільшення або зменшення свідчать про ступінь задоволення попиту

на товари, нарощування темпів реалізації. Характеризуючи цей показник, необхідно розглядати його у взаємозв'язку із прибутком від реалізації товарів, оскільки тільки у цьому випадку управління комерційною діяльністю можна назвати ефективним.

Найважливішим показником ефективності роботи торговельного підприємства є прибуток, у якому відображаються результати усієї діяльності підприємства – обсяг реалізованих товарів, їх склад та асортиментна структура, продуктивність праці, рівень витрат, наявність невиробничих витрат тощо. Від розміру отриманого прибутку залежать поповнення фондів, матеріальне заохочення працівників, сплата податків та ін. Наявність прибутку свідчить про те, що витрати підприємства повністю покриваються доходами від реалізації товарів і послуг. При цьому розрізняють прибуток від реалізації товарів, прибуток від звичайної діяльності до оподаткування і чистий прибуток. Зауважимо, що для комерційної діяльності найважливіше значення має саме прибуток від реалізації товарів (продукції, послуг), оскільки він відображає результати діяльності підприємства, отримані безпосередньо від здійснення торговельної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванова А. Т. Комерційна діяльність підприємницьких структур / А. Т. Іванова, В. П. Праткова. // Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук праць. – 2006. – №185. – С. 316–320.

2. Осипова Л. В. Основы коммерческой деятельности: Учебник для вузов / Л.В. Осипова, И. М. Синяева. – Москва: Юнити-Дана, 2000. – 623 с.

3. Переверзева С.О. Механізм регулювання комерційної діяльності авіакомпаній України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.07.04 «Економіка транспорту і зв'язку» / Переверзева С. О. – Київ, 2003. – 17 с.

4. Фролова Л.В. Механізм логістичного управління торговельним підприємством: монографія / Л.В. Фролова. - Донецьк: ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2005. - 322 с.

Н.В. Гуріна, к.е.н., доцент
(Національний університет
ДПС України)

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІТИЧНОЇ РОБОТИ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Ефективне ведення бухгалтерського обліку можливе за умови тісного зв'язку з методами економічного аналізу, оскільки саме аналіз господарської діяльності дає можливість приймати обґрунтовані рішення та ефективно здійснювати керівництво підприємством.

У попередніх дослідженнях науковцями обґрунтовано необхідність застосування системного підходу щодо формування та використання джерел даних, що обумовлено набором відповідних характеристик та їх інформаційних зв'язків, які забезпечують оптимальне управління діяльністю підприємства. При побудові інформаційного забезпечення потрібно дотримуватись певних принципів та вимог. Це полегшить формування достовірної і об'єктивної інформаційної системи підприємства та дозволить забезпечити необхідною інформацією користувачів

Дослідження наукових праць [2, 3, 4] дозволили сформулювати основні вимоги до джерел обліково-аналітичної інформації:

– порівнянність (надання можливості порівняння показників обліку з прогностичними показниками за різні облікові періоди та в розрізі різних суб'єктів однієї галузі);

– об'єктивність, достовірність (забезпечення достовірною інформацією, яка об'єктивно відображає досліджувані явища та процеси);

– повнота (надання інформації, необхідної не тільки для констатації досягнутого рівня, але й з метою виявлення причин, які вплинули на результати виконання прогностичних завдань, що відіграє важливу роль при прийнятті управлінських рішень);

– доступність (можливість вивчення інформації щодо фінансово-господарської діяльності підприємства зовнішніми та внутрішніми користувачами) [1].

Ефективного функціонування інформаційної бази можливо досягнути у випадку постановки чіткого завдання перед кожним структурним підрозділом щодо збирання інформації, яка характеризує сферу його діяльності та за умови уникнення використання інформації, отриманої з неперевірених джерел. Це попередить викривлення результатів проведеної аналітичної роботи [1, С. 92–98].

Шляхом аналізу наукових праць встановлено існування двох підходів до трактування сутності та змісту інформаційного забезпечення аналітичної роботи. Перший розглядає його як сукупність форм документів, другий – як процес забезпечення інформацією. З метою розробки системного підходу до формування та використання інформації запропонована класифікація її джерел на внутрішні та зовнішні.

До внутрішніх слід віднести: облікові (первинні документи, реєстри обліку, звітність (фінансова, статистична, податкова, управлінська); планові (стратегічні, поточні, оперативні плани та бізнес-плани) і господарсько-правові (договори, судові рішення, рішення зборів колективу (акціонерів), технічна документація).

Зовнішні джерела інформації включають в себе: нормативно-законодавчі джерела (Закони України; накази, постанови; П(С)БО, МСФЗ; інструкції) й інші дані (інформація Державної служби статистики, спеціалізованих періодичних видань, офіційних електронних ресурсів).

Отже, інформаційна база, побудована з дотриманням зазначених характеристик та вимог, дозволить забезпечити ефективну обробку даних, зменшить ймовірність використання недостовірної інформації та сприятиме задоволенню інформаційних запитів користувачів усіх рівнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гуріна Н.В. Організаційні аспекти аналізу витрат і доходів підприємств / Н.В. Гуріна // Науково-виробничий журнал «Облік і фінанси» / «Accounting and Finance». – 2013. – № 3 (61). – С. 92–98.
2. Костирко Р.О. Організація контрольно-аналітичної системи, орієнтованої на формування протиризикового механізму управління економічним потенціалом підприємства [Електронний ресурс] // – Режим доступу: http://archive.nbuuv.gov.ua/portal/soc_gum/vdnuet/econ/2011_3/Kostirko.pdf.
3. Палий В.Ф. Управленческий учет издержек и доходов (с элементами финансового учета) / В.Ф. Палий. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 279 с.,
4. Хорнгрен Ч.Т. Бухгалтерский учёт: управленческий аспект / Ч. Т. Хорнгрен, Фостер Дж. ; [пер. с англ. под ред. Я. В. Соколова]. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 416 с.

І.О. Замота, студентка

Науковий керівник:

**О.К. Єрмоленко, викладач
вищої категорії**

(Державний вищий навчальний заклад «Харківський коледж текстилю та дизайну»)

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ І АНАЛІЗУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

Формування ринкової економіки обумовлює розвиток контролю та аналізу як на макрорівні, так і на мікрорівні – на рівні окремих підприємств і їх внутрішніх структурних підрозділів, оскільки ці низові ланки при будь-якій формі власності складають основу ринкової економіки.

Предметом аналізу є реальні витрати господарської діяльності. Предмет аналізу визначається цілями його проведення, які залежать від запиту користувачів аналітичної інформації. Виділяються дві групи користувачів: внутрішні та зовнішні. Внутрішні користувачі (керівники і спеціалісти різних ієрархічних рівнів господарюючого суб'єкта) становлять цілі діагностики й оцінювання стану та перспектив діяльності, а також результатів та ефективності їх управлінських дій.

Зовнішніх користувачів можна поділити на дві групи:

– тих, що безпосередньо зацікавлені у результативності роботи господарюючого суб'єкта (власники, акціонери, кредитори, партнери);

– тих, що захищають інтереси першої групи (контролюючі органи, аудитори, профспілкові організації, мас-медіа тощо).

Мета зовнішнього економічного аналізу - оцінити місце підприємства у ринковому середовищі для визначення стратегії і тактики економічних відносин, пошуку партнерів і клієнтів, забезпечення конкурентних позицій тощо.

Внутрішній економічний аналіз спрямований на комплексне дослідження економічного розвитку господарюючого суб'єкта, структурних підрозділів для забезпечення найповнішого використання потенціалу і регламентації діяльності всіх функціональних підсистем.

Метою контролю обліку витрат підприємства є встановлення достовірності первинних даних щодо накопичення та списання витрат, повноти і своєчасності відображення первинних даних в зведених документах та облікових регістрах, правильність ведення обліку витрат та його відповідності прийнятій обліковій політиці, достовірності інформації щодо витрат підприємства, наведеної у звітності господарюючого суб'єкта.

Основою економічного аналізу є система економічної інформації, яка є базою прийняття оптимальних управлінських рішень.

Інформаційне забезпечення господарського механізму ускладнюється відповідно до зростання суспільного виробництва в умовах ринкових відносин та прискорення науково-технічного

Секція 3. Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління

прогресу. Передусім збільшуються обсяги економічної інформації про діяльність підприємств, яка містить дані для дослідження контролем. Зростання обсягів інформації ускладнює організацію і методику проведення аналізу і контролю фінансово-господарської діяльності. Виходячи із завдань інформаційного забезпечення витрат підприємства в основу його класифікації покладено професійну інформаційну комунікацію, пізнавальність інформації та зміст інформаційного забезпечення.

Джерела інформації економічного аналізу та контролю підділяються на облікові та поза облікові.

Проте головним джерелом інформації при контролі і аналізі витрат є бухгалтерський облік. Використання даних бухгалтерського обліку додає аналітичним висновкам документальну обґрунтованість.

Джерелами інформації бухгалтерського обліку для контролю і аналізу є:

1. Наказ про облікову політику підприємства.
2. Первинні документи з обліку витрат підприємства
3. Облікові регістри, що використовуються для відображення господарських операцій з обліку витрат підприємства
4. Звітність

Таким чином, бухгалтеру підприємства потрібно враховувати, що застосування бланків застарілих та довільних форм не допускається! При цьому обов'язково повинні бути дотримані вимоги положення про документи та документообіг в бухгалтерському обліку, загальногалузевих керівних вказівок по наданню юридичної сили документам на магнітних, паперових носіях, що створюються засобами обчислювальної техніки, загальногалузевих керівних методичних матеріалів зі створення та залучення автоматизованого бухгалтерського обліку, установ та інших нормативних документів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аудит і ревізія підприємницької діяльності. Навчальний посібник для студентів вузів спеціальності 7.050.106. «Облік і аудит» / Ф.Ф. Бутинець та ін., за ред. проф Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2001.
2. Аудит: практическое пособие /А. Кузьминский, Н. Кужельный, Е. Петрик и др. ; под ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2001.
3. Білоусов А. Внутрішній аудит: перспективи розвитку і методика організації на підприємствах України// Бухгалтерський облік і аудит. – 2001. – № 2.
4. Білуха М.Т. Курс аудиту : підручник / Білуха М.Т. – К.: Вища шк - Знання, 1998.
5. Контроль і ревізія : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» / Бутинець Ф.Ф., Виговська Н.Г., Малюга Н.М., Петренко Н.І. – Житомир: ПП «Рута», 2002.
6. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050.106 «Облік і аудит» / Бутинець Ф.Ф., Івахненко С.В., Давидюк Т.В., Шахрайчук Т.В. – Житомир: ПП «Рута», 2002.
7. Бутинець Ф.Ф.: Контроль і ревізія: підручник для студентів спеціальності «Контроль і ревізія» вищ. навч. закладів./ за ред. проф Бутинця Ф.Ф. – 3-тє вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2002.
8. Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності в Україні, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 03.04.1993 №250 (зі змінами та доповненнями).

Д.Ю. Камардіна, студентка

Науковий керівник:

Т.М. Сторожук, к.е.н., доцент

(Національний університет

ДПС України)

ВПЛИВ ЗМІН БАЛАНСУ НА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ПІДПРИЄМСТВА

В Україні все більше-і-більше з'являються нові види підприємницької діяльності та форми співробітництва, тому необхідність удосконалення змісту фінансової звітності, зокрема, балансу, є важливим етапом сучасності. Бухгалтерський баланс є центральною формою звітності та одним з основних джерел інформації, необхідної для прийняття ефективних рішень зацікавленими користувачами. Зрозуміти сутність балансу, його сучасне значення і передбачити напрями подальших змін можна завдяки детальному вивченню історичних аспектів розвитку даної категорії. В цьому і полягає актуальність досліджуваної теми.

Особливості відображення даних бухгалтерського обліку у фінансовій звітності, дослідження вимог, що пред'являються до її показників, були предметом дослідження таких відомих вітчизняних науковців, як Бутинець Ф. Ф., Гуцайлюк З. В., Задорожний З. В., Кіндрацька Л. М., Кірейцев Г. Г., Крупка Я. Д., Кужельний М. В., Сопко В. В., Мних Є. В., Хомин П. Я., Швець В. Г. та інших [1].

В Україні триває процес реформування системи бухгалтерського обліку, що викликало перехід підприємств України до міжнародних стандартів фінансової звітності, відповідно до чого, втратили чинність згідно з наказом Мінфіну П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 2 «Баланс», П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати», П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів» і П(С)БО 5 «Звіт про власний капітал». Ці стандарти вже не відповідали умовам розвитку сучасних ринкових відносин в країні, були неодноразово змінені та потребували неодмінно

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

нових змін і були замінені НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»[3]. Крім того, відповідно до потреб часу було прийнято також НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність» (Н(С)БО 2) (рис.1) (запропоновано автором).

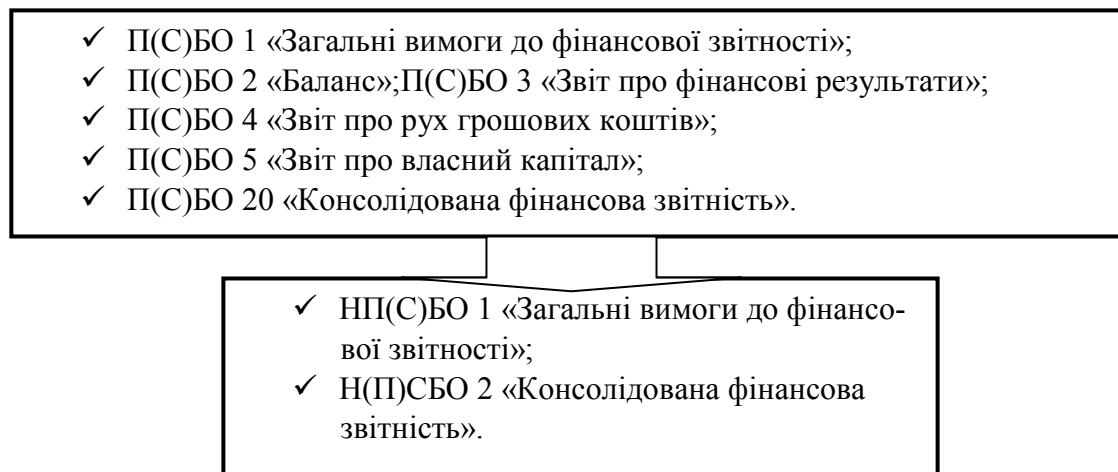

Рис. 1. Зміни в законодавчій базі України стосовно фінансової звітності підприємств

Після введення Н(П)СБО 1 Баланс отримав другу назву – Звіт про фінансовий стан. Зміни торкнулися й кількості та назв розділів форми: актив і пасив Балансу скоротилися [3].

Зараз в активі балансу колишній третій розділ «Витрати майбутніх періодів» відображається окремою статтею другого розділу «Оборотні активи». У той же час слід зазначити, що подання інформації про витрати майбутніх періодів після грошових коштів порушує принцип розміщення активів за рівнем зростання їх ліквідності. Другий та третій розділ пасиву тепер об'єднано в один під назвою «Довгострокові зобов'язання та забезпечення». Об'єднання інформації про зобов'язання та гарантії з довгостроковими зобов'язаннями слід розцінювати як позитивний момент для інформаційного забезпечення фінансового аналізу. Раніше, деякі науковці другий розділ пасиву балансу «Забезпечення витрат і платежів» відносили до власного капіталу. Нинішня структура пасиву балансу відносить їх до складових залученого капіталу, що є повністю виправданим. Зміни торкнулися й доходів майбутніх періодів, які те-

пер відображаються не окремим розділом пасиву, а приєднані до статей третього розділу «Поточні зобов'язання та забезпечення».

Нині кількість статей в Балансі зменшилась через їх укрупнення. Позитивним моментом, який спростив процедуру читання балансу, а також оцінку стану майна підприємства, вважаємо відображення вартості необоротних активів безпосередньо за залишковою вартістю. У той же час, недоцільним вважаємо укрупнення статті «Запаси» та включення до її складу інформації про виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію, а також товари. Йдеться про те, що для потреб розрахунку показників ліквідності підприємства необхідна інформація в розрізі окремих елементів запасів[2].

Отже, «модернізація» форм фінансової звітності та перехід підприємств України до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку призвели до необхідності удосконалення підходу щодо розрахунку показників ліквідності підприємства, які впливають на оцінку ймовірності банкрутства та забезпечення ефективності системи фінансово-економічної безпеки підприємств. Але це є великим кроком приближення вітчизняних підприємств до Європейського середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сидоренко Р. В. Вимоги до фінансової звітності в сучасних умовах господарювання /Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка», випуск 24 – 2013 р.,с. 128 -131.

3. Тимоць М. В. Вплив нових форм фінансової звітності на оцінку фінансового стану підприємства // Економіка : науково-інформаційний вісник.– 2014. – № 9. – 258–262 с.

4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджено наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

О.П. Колісник, к.е.н., доцент
*(Національний університет
ДПС України)*

АУДИТ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Процес оподаткування господарюючих суб'єктів безпосередньо пов'язаний з необхідністю формування облікових даних для визначення оподаткованої бази, обліку нарахованих та сплачених податків, організації контролю за правильністю нарахування та своєчасністю сплати податків підприємством. При цьому функції контролю за нарахуванням та сплатою податків виконують органи як внутрішнього, так і зовнішнього контролю в особі незалежних аудиторів. Здійснення податкового аудиту на підприємстві незалежними аудиторами сприяє зниженню підприємницького та податкового ризиків, уникненню помилок, пов'язаних з податковими розрахунками, оптимізації оподаткування, забезпеченню впевненості користувачів у достовірності податкової звітності. Саме тому аудит оподаткування є однією з аудиторських послуг, яка користується значним попитом у замовників, що таким чином прагнуть оптимізувати розміри сплачуваних податків та убезпечити себе від значних фінансових втрат, що потенційно виникають внаслідок порушення податкового законодавства.

Аудит оподаткування є однією із форм податкового контролю, який визначається як система заходів, що вживають контролюючі органи з метою контролю нарахування та сплати податків, зборів та платежів. Одночасно податковий аудит можна трактувати як незалежну аудиторську перевірку правильності та повноти нарахування і своєчасності сплати податків, стану їх бухгалтерського та податкового обліку, підтвердження достовірності податкової звітності, контроль дотримання податкової політики та дисципліни, а також експертиза податкових ризиків і виявлення резервів зниження податкового тиску на бізнес.

Секція 3. Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління

Питання аудиту оподаткування господарюючих суб'єктів досліджувалися у працях вітчизняних вчених, зокрема Давидова Г. М., Жидєєвої Л. І., Кулаковської Л. П., Пічі Ю. В., Петрик О. А., Проскури К. П. та ін., проте підходи авторів до визначення цього поняття залишаються різними. Відсутність єдиного підходу щодо аудиту оподаткування обумовлена тим, що його можуть здійснювати як незалежні аудиторів (аудиторські фірми) так і представники фіскальної служби. Задля уникнення дублювання контролю податкових аспектів діяльності суб'єктів господарювання укладено Генеральну угоду про співробітництво та взаємодію між Аудиторською палатою України та Державною податковою службою України, що регламентує основні засади удосконалення адміністрування податків на основі співпраці та взаємодії сторін. Таким чином, результати аудиторської перевірки податкового обліку та звітності аудиторськими фірмами, які відповідають встановленим критеріям, мають звільняти суб'єктів господарювання від перевірок фіскальної служби. Звіти незалежних аудиторів за наслідками перевірки достовірності податкової звітності враховуватимуть органи фіскальної служби України в податковій практиці як акти перевірки правильності дотримання податкового законодавства платником податків, що надасть змогу знизити кількість перевірок державними органами контролю і, відповідно, скоротить витрати державного бюджету на утримання великої кількості державних інспекторів. Тим більше, що управління податкового аудиту податкових інспекцій підлягають трансформації в «Офіс аудиту», який забезпечить мінімізацію витрат на проведення податкового аудиту та допоможе уникнути дублювання контрольних заходів.

Започаткування пілотного проекту «Офіс аудиту» на базі столичного управління ДФС у м. Києві, надасть можливість об'єднати на міському рівні функції підрозділів, задіяних в сфері контрольної-перевірочної роботи, в першу чергу районних податкових інспекцій. У зв'язку з цим, завданням нової структури буде якісний аналіз фінансово-господарської діяльності платників, а перевірка суб'єкта господарювання лише інструментом для запобігання ухиленню від оподаткування.

Проте, ефективність роботи управління податкового аудиту ДПІ підтверджується навіть до започаткування вище зазначених структурних змін. Здійснюється контроль за забезпеченням рівномірного виконання завдань щодо наповнення дохідної частини бюджетів усіх рівнів та стабільного збільшення надходжень.

Основні заходи, які здійснюються управлінням податкового аудиту:

- щоденне здійснення аналізу даних платників та вжиття заходів відповідно до наказів ДФС України (анулювання реєстрації платників ПДВ, які віднесені до «ризикових підприємств»), а за результатами відпрацювання надання пропозицій щодо виключення відпрацьованих підприємств з категорії групи ризику;

- проведення контролю за повнотою та своєчасністю сплати нарахованих сум податків та зборів та контроль по упередженню податкового боргу;

- проведення аналізу діяльності фінансово-промислових груп, підприємств-монополістів та тих, що займають вагомую частку у високорентабельних сферах економіки, суб'єктів господарювання, які сформувавши податковий кредит за рахунок операцій з «сумнівними» контрагентами;

- проведення документальних перевірок суб'єктів господарювання, стосовно яких прийнято рішення про припинення (закриття) їх діяльності та за рішеннями судових органів, постановам слідчих;

- проведення перевірки підприємств-імпортерів. Питання щодо виплати доходів нерезидентам обов'язково досліджується в ході проведення документальної перевірки.

Таким чином, податковий аудит є діяльністю, яка спрямована на спостереження за відповідальністю процесу організації платниками податків обліку об'єктів оподаткування, методики обчислення й сплати податків згідно чинних нормативних актів, виявлення відхилень, допущених під час виконання норм податкового законодавства та визначення впливу наслідків порушень на податкові зобов'язання.

Д.М. Кульбака, О.С. Фесенко,
Л.Г. Манукова, студенти
Науковий керівник:
Т.М. Сторожук, к.е.н., доцент
(Національний університет
ДПС України)

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО КОНТРОЛЮ, АНАЛІЗУ ТА УПРАВЛІННЯ

В умовах мінливого зовнішнього середовища, невизначеності поведінки учасників ринку, істотно зростає потреба в інформації та її відповідності вимогам часу. Для продукування такої інформації необхідно створення такої облікової системи, яка б могла задовольняти постійно зростаючі інформаційні запити. Крім того, поліпшення інформаційного забезпечення є однією з найважливіших умов удосконалення управління підприємством. Інформація є основою, базою для управління.

Основним джерелом економічної інформації є дані бухгалтерського обліку. З цього приводу ряд спеціалістів зазначають, що інформація, одержана каналами бухгалтерського обліку, складає 80 відсотків економічної інформації. Професор М. С. Пушкар підкреслює, що «бухгалтерський облік є частиною загальної інформаційної системи, яка перетворює первинні дані, зафіксовані в документах, на продукт для управління. Таким продуктом є готова до споживання інформація, яка має всі властивості товару» [2, с. 43].

Тема бухгалтерського обліку як інформаційного джерела для аналізу, обліку і контролю висвітлювалась в працях Білобжецького І.А., Білухи М.Т., Бутинця Ф.Ф., Валуєва Б.І., Дорош Н.І., Сухаревої Л.О., Чумаченка М.Г., Шпіга О.А., які зробили значний внесок в дослідження даної теми.

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1, с. 3] метою ведення бухгалтерського

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства для прийняття управлінських рішень.

Підкреслюючи значення бухгалтерського обліку в управлінні господарською діяльністю, німецький вчений-економіст І.Ф. Шерр ще наприкінці ХІХ ст. писав, що «Бухгалтерський облік – непогрішний суддя минулого, необхідний керівник сучасного й надійний консультант майбутнього кожного підприємства»[3, с. 58].

Діяльність будь-якого підприємства базується на постійному підвищенні рівня використання всіх ресурсів, а також потенціалу підприємства для досягнення визначених керівництвом цілей та завдань. Виходячи із вимог керівництва щодо реалізації поставлених завдань, виділяють функції бухгалтерського обліку - контрольну та інформаційну.

Контрольна функція полягає у необхідності здійснення методами бухгалтерського обліку контролю за збереженням та ефективним використанням ресурсів, виконанням планових завдань, дотриманням чинного законодавства й умов угод і контрактів.

Інформаційна функція бухгалтерського обліку полягає у забезпеченні керівництва як структурних підрозділів, так і підприємства в цілому інформацією, необхідною для здійснення контролю, планування і прийняття оперативних управлінських рішень.

Управління діяльністю підприємства складається з таких етапів:

- розробка доцільних дій, впроваджених у відповідних програмах;
- контроль за виконанням цих програм за допомогою інформаційного забезпечення, сформованого у системі обліку;
- розробка системи подальших дій, спрямованих на ліквідацію негативних відхилень від запланованих господарських процесів.

Бухгалтерський облік забезпечує інформацією, що дає можливість характеризувати поточну ситуацію, здійснювати контроль за всіма параметрами господарювання, визначати найбільш доцільні напрями розвитку підприємства і створення обґрунтованої системи управління. Використання аналізу є лише одним із

Секція 3. Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління

питань, яке вирішує облікова інформаційна система. Тому аналіз впливу того чи іншого управлінського рішення на господарську діяльність потребує детального опрацювання інформації.

Одним із шляхів формування облікової інформації для потреб управління є використання даних бухгалтерської звітності, зокрема бухгалтерського балансу. На основі даних статей балансу формується таблиця аналітичної інформації необхідної для прийняття управлінських рішень [3, с. 35].

Бухгалтерський облік передбачає безперервне документально обґрунтоване відображення використання ресурсів підприємства і процесів господарської діяльності з метою контролю та активного впливу на них через систему управління. Завдяки цьому він є надійною і найбільш достовірною інформаційною базою для управління діяльністю підприємства та сприяє прийняттю оперативних управлінських рішень.

Досліджуючи місце і значення бухгалтерського обліку в системі господарського механізму, необхідно підкреслити його зв'язок з усіма елементами управління – плануванням, контролем, аналізом та ін. Саме облік є інформаційною базою, що забезпечує функціонування цих елементів, зв'язуючою ланкою між усіма елементами та засобом для виконання завдань. Бухгалтерський облік також надає інформацію про ефективність управління загалом. Оскільки бухгалтерський облік є постачальником інформації про минуле, сучасний стан та напрями майбутнього розвитку підприємства, то формує основу інформаційного забезпечення управління підприємством.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV (із змінами та доповненнями)

1. Пушкар М. С. Фінансовий облік: підручник / М. С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2010. – 628 с.

2. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. – Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2008. – 624 с.

О.Д. Михасик, ст. викладач
(Національний університет
ДПС України)

НАРОЩУВАННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК ШЛЯХ ПОДОЛАННЯ КРИЗИ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день в Україні склалася непроста ситуація, яка пов'язана із знеціненням грошової одиниці, що тягне за собою занепад економіки та втрату робочих мість населення. Головною перешкодою для зростання економіки в Україні є відсутність інвестицій. Разом з тим, виникають проблеми щодо залученням іноземних інвестицій у зв'язку із нестабільністю курсу.

Дослідженням питання впливу валюти на економіку країни займалися такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як: Щербина В.С., Вінник О.М., Мілаш В.С., Луць В.В., Матюшенко І.Ю., Діденко Л.В., Шик Л.М.

Валютний курс – це установлений Національним банком України курс грошової одиниці України до грошової одиниці іншої країни.[1] Тобто, це вираз ціни грошової одиниці однієї країни в грошових одиницях іншої.

Таким чином, кожна грошова одиниця, як і будь-який товар, має свою визначену ціну.

Визначальним чинником стабільності грошової одиниці України є баланс експорту та імпорту. Експорт дозволяє залучати долари в Україну, а імпорт – використовувати долари. Тобто перевищення імпорту над експортом формує «нездоровий» попит на долари, в результаті чого втрачає ціну українська гривня. Таким чином, ціну грошової одиниці України формують пропозиція та попит на долари.

Щоб виправити ситуацію, а саме: забезпечити зростання в ціні і подальшій стабілізації грошової одиниці, Україна залучає іноземні кредити [4]. На жаль, такий шлях може лише на деякий час підтримати економіку, але не підняти її. Необхідно зазначити, що кредити не являють собою вкладення коштів в успіш-

Секція 3. Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління

ний проект, оскільки зацікавленість в результатах відсутня. У будь-якому випадку кредитор отримає відсотки за надання такого кредиту. Інша справа – інвестиції, де прибутки залежать від успішності проекту. Тобто інвестор зацікавлений в результатах вкладання коштів. Таким чином, інвестиція – предмет для довгострокового співробітництва, де залучають нові технології та нові практики корпоративного управління.

Окрім іноземних інвестицій, підвищенню економіки сприяє розвиток експорту товарів, робіт і послуг. Проте на шляху цьому стоїть ряд перешкод, а саме неузгодженість законодавства, податковий тягар та ін.

З метою нарощування експортного потенціалу, було прийнято ряд змін у законодавстві, а саме:

Постанова Правління НБУ від 08.12.2015 № 870 «Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 16 вересня 2013 року № 365», відповідно до якої банк має право зараховувати на поточний рахунок в іноземній валюті фізичної особи ті валютні кошти, які надходять з іншого власного рахунку цієї фізичної особи або вносяться готівкою власником цього рахунку.[2]

До переліку дозволених зарахувань також належить і валюта, яка отримана клієнтом – фізичною особою внаслідок погашення іменних ощадних (депозитних) сертифікатів, номінованих в іноземній валюті, та процентів за ними.

Постанова від 27.11.2015 № 833 «Про затвердження змін до Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах» [3].

Прийняття Постанови №833 створює передумови для спрощення ведення бізнесу в Україні та сприяє використанню громадянами України послуг міжнародних систем інтернет-розрахунків [3].

Так цим документом у відповідність до нових вимог законодавства України приведено норми Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 №492. [3]

Отже, забезпечення експортною виручкою України можливо здійснити за рахунок нарощування і реалізації експортного потенціалу. Валютні надходження дозволять стабілізувати грошову одиницю України, що в результаті дозволить залучати іноземні інвестицію в країну з метою підвищення економіки держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів», затв. наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. № 193 та зареєстровано в Мін'юсті України 18.08.2000 р. № 515/4736 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

2. Про затвердження змін до Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах: постанова правління НБУ від 27.11.2015 № 833 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.dtkk.ua/ua/finance/currency-and-securities/36576>

3. Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 16 вересня 2013 року № 365: постанова Правління НБУ від 08.12.2015 р. № 870 - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.dtkk.ua/ua/finance/currency-and-securities/36576>

4. Тутов С. Іноземні інвестиції: міф чи панацея / С. Тутов // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.racurs.ua/1034-inozemni-investyciyi-mif-chy-panaceya>

В.М. Попко, студентка

Науковий керівник:

О.Д. Михасик, ст. викладач
*(Національний університет
ДПС України)*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Поточні зобов'язання формують фундамент бухгалтерського обліку на підприємстві. Це приводить до необхідності удосконалення теорії та методології бухгалтерського обліку поточних зобов'язань та дослідження питання обліку і контролю поточних зобов'язань в умовах застосування комп'ютерних технологій.

Питання комп'ютеризації та автоматизації бухгалтерського обліку поточних зобов'язань досліджували у своїх працях такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як: Береза А.М., Білуха М., Бутинець Ф.Ф., Гужва В.М., Т.В.Давидюк Т.В., Завгородний В.П., Кузьмінський Ю.А., Мельниченко СВ., Плескач В.А., Рогушина Ю.В.

Управління грошовими потоками, контроль за фактичним станом розрахунків, особливо під час фінансової кризи, можливі на основі достовірної, якісної та адекватної інформації про заборгованість, яка формується в системі бухгалтерського обліку, а сприяє цьому спеціальне програмне забезпечення.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття в фінансовій звітності визначені П(С)БО 11 «Зобов'язання» [2] та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1].

Для поточних зобов'язань доцільно узагальнити такі завдання організації обліку: забезпечення процесу обліку зобов'язань кваліфікованими обліковцями та засобами механізації обліку; установлення наказом по підприємству переліку відповідальних осіб; визначення порядку синтетичного та аналітичного обліку; вибір, упровадження методів, способів, прийомів збору й

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

обробки інформації; своєчасна перевірка розрахунків та попередження прострочки кредиторської заборгованості; розробка графіків платежів; розробка картотек реквізитів, систематизація інформації про кредиторів [3].

Вирішенню таких завдань сприяє автоматизація обліку, яка дозволяє отримувати в найбільш короткі строки інформацію про: відповідність залишків у синтетичних та аналітичних регістрах бухгалтерського обліку короткострокових кредитів; реальність операцій з короткостроковими кредитами та позиками, відображених в бухгалтерському обліку; правильність цільового використання коштів, розрахунки та сплату відсотків за користування кредитом; достовірність відображення кредиторської заборгованості в балансі, дотримання строків позивної давності; достовірність актів звірки на підтвердження кредиторської заборгованості; доцільність придбання матеріалів та цінностей, реальності розрахунків; правильність здійснення розрахунків з податковими органами та органами соціального страхування; дотримання правильності ведення бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці [4].

На сьогодні найбільш знаними та використовуваними в бухгалтерському обліку є близько 30 комп'ютерних програм.

Програма «Інфо-бухгалтер» допомагає автоматизувати облік основних засобів та нематеріальних активів, податковий облік, облік касових операцій, розрахунок заробітної плати та внесків до пенсійного фонду. [5].

«Офіс 2000 PRO 2.3» використовується для ведення бухгалтерського обліку на малих і середніх підприємствах. До складу професійної версії входить: модуль «Бухгалтерія 2000», набір інструментарію для ведення маркетингової діяльності й організації довідкової інформації, організації документообігу. [4].

Програма «Турбобухгалтер» – можливості програми повністю забезпечують ведення обліку поточних зобов'язань: набір стандартних проводок; робота як від проведень, так і від первинного документа; контроль кореспонденції рахунків; швидке і ефективно відновлення бухобліку [6].

Але однією з найвідоміших та найбільш використовуваних на українському ринку залишається програма «1С: Бухгалтерія», а саме її найновіша версія «1С: Бухгалтерія 8.0». Дана програма забезпечує рішення всіх задач, що стоять перед бухгалтерською службою підприємства. Дозволяє налагодити розгалужену систему аналітичних рахунків для обліку поточних зобов'язань, вводити господарські операції щодо отримання та погашення різних видів заборгованостей з постачальниками, замовниками, соціальними фондами за шаблонами та за допомогою документів, а також формувати різноманітні форми внутрішньої для управлінського персоналу. Вагомою перевагою цієї програми є можливість ведення обліку декількох організацій в єдиній інформаційній базі, а також настройки типових операцій – засоби групового введення часто використовуваних бухгалтерських проводок [4].

Отже, для поліпшення обліку поточних зобов'язань необхідно якісно та вчасно виконувати завдання по організації їх обліку, а також запроваджувати сучасні інформаційні системи, що сприяють полегшенню роботи бухгалтерії, зменшенню кількості помилок та прискоренню процесу відслідковування зобов'язань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Міністерством фінансів України від 07.02.2013 р. №73; за редакцією 18.03.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: затв. Міністерством фінансів України від 31.01.2000 р. № 20 // Все про бухгалтерський облік. – 2009. – № 10(1527). – 51 с.

3. Панфілова О.А. Основні завдання організації обліку поточних зобов'язань підприємства / О.А Панфілова // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream>

4. Травінська С.І. Облік і контроль поточних зобов'язань в умовах застосування комп'ютерних технологій / С.І Травінська // Економічна наука. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.libr.dp.ua/uploads/files>

5. Офіційний сайт «Інфо-бухгалтер» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.infoib.info/>

6. Офіційний сайт «Турбобухгалтер» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dic.ru/turbobuh>

А.Є. Скоробагач,
ст. викладач
*(Національний університет
ДПС України)*

ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ ДЛЯ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Одним з перших кроків на шляху до встановлення реально-го і дієвого механізму управління діяльністю підприємства в сучасних умовах стає отримання оперативної, точної та достовірної інформації, у першу чергу щодо руху грошових коштів. Головним джерелом такої інформації є звіт про рух грошових коштів.

Необхідність складання даної форми звітності обумовлена тим, що її показники дозволяють більш об'єктивно оцінити ліквідність підприємства та проаналізувати необхідність залучення додаткових фінансових ресурсів.

В зв'язку з тим, що на сьогоднішній день немає чітко визначених завдань звіту про рух грошових коштів, доцільно було б ознайомитись з думками різних науковців з цього приводу.

С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, М.В. Кужельний сходяться на тому, що на підставі отриманої інформації про джерела та напрями грошових потоків підприємства з'являється можливість: оцінювати, прогнозувати та порівнювати грошові потоки підприємства;

Секція 3. Бухгалтерський облік як інформаційне джерело контролю, аналізу та управління

вивчати спроможність підприємства погашати зобов'язання та виплачувати дивіденди; аналізувати грошові та негрошові аспекти операцій підприємства; виявляти причини невідповідності прибутку грошовим надходженням та видаткам [2].

Лахтіонова Л.А. зазначає, що використання звіту про рух грошових коштів дає можливість оцінити майбутні надходження грошових коштів, проаналізувати здатність підприємства погасити свою короткострокову заборгованість, оцінити необхідність залучення додаткових фінансових ресурсів. Використання такого звіту дає змогу точніше оцінювати перспективну платоспроможність і тим самим знижувати фінансовий ризик [3].

С.І. Терещенко вважає, що основна мета звіту полягає у наданні вичерпної інформації про: актуальну й потенційну спроможність підприємства вчасно і в повному обсязі виконувати свої зобов'язання перед кредиторами та акціонерами; можливі розбіжності між результатом фінансово-господарської діяльності компанії за звітний рік та її грошовими засобами; вплив потоків інвестиційних і фінансових ресурсів на фінансовий стан компанії» [7].

Л. Вейкрута зазначає, що інформація звіту про рух грошових коштів має велике значення для оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства [1].

В.П. Масловський та В.Н. Сурай вважають, що звіт про рух грошових коштів є основним документом для аналізу грошових потоків. Він дозволяє контролювати поточну платоспроможність підприємства, приймати оперативні рішення по управлінню та пояснювати відмінності між фінансовим результатом та змінами потоку грошових коштів [4, с. 74].

Т.І. Мельникова, В.Л. Бикадоров, П.Д. Алексєєв зазначають, що основною метою звіту про рух грошових коштів є забезпечення користувачів фінансової звітності інформацією про надходження та виплату грошових коштів підприємства за період. Така інформація дає можливість оцінити короткострокову та довгострокову платоспроможність підприємства, його здатність виплачувати кредити та дивіденди, його потребу у додатковому фінансуванні, виявити

причини відмінностей у показниках чистого прибутку та чистого збільшення грошових коштів тощо. Вважається, що ця форма найбільш корисна та інформативна для фінансового аналізу [5, с. 41].

«... Не дивлячись на те, що Звіт про рух грошових коштів входить у склад фінансової звітності і надається зовнішнім користувачам, він має велике значення для керівництва підприємства», відзначає М.Ю. Шапошников. І наголошує на тому, що для фінансового директора цей звіт є ефективним методом оцінки росту підприємства і на його основі здійснюється планування майбутніх фінансових потреб [6, с. 206–207].

Виходячи із вищенаведеного можна зробити висновок, що звіт про рух грошових коштів містить інформацію, яка є важливою для кожного керівника, а саме про наявність грошових коштів, якими володіє підприємство, оскільки загальновідомо, що наявність грошей важливіше прибутку. Але звіт лише констатує інформацію про надходження та витрачання грошових коштів, а інформацією володіє той, хто вміє її аналізувати. Тому, важливим моментом звіту про рух грошових коштів є його аналітичні можливості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вейкрута Л. Аналіз рівномірності, синхронності, та збалансованості грошових потоків підприємства / Л. Вейкрута // Вісник Львівського університету. – 2008. – Випуск 40. – С. 65–69.
2. Голов С. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Екаунтинг, 2000. – 348 с; Кужельний М.В. Контроль фінансової звітності та правильності її складання: навч.-метод. посібник / М.В. Кужельний, Є.В. Калюга, О.В. Калюга. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2001.
3. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: монографія / Л.А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2001. – 387 с.
4. Масловский В.П. Стратегия и тактика финансового менеджмента: учеб. пособие / В.П. Масловский, В.Н. Сурай. – Красноярск, 2000. – 134 с.
5. Мельникова Т.И. Введение в финансовый менеджмент: курс лекций. Ч.1 / Т.И. Мельникова. – Новосибирск: СибАГС, 2001. – 140 с.

6. Проблеми та перспективи розвитку економіки України в умовах ринкової трансформації: Зб.: Економічний вісник Національної гірничої академії України. – № 2, т.1. – Дніпропетровськ: РИК НГА України, 2001. – 217 с.

7. Терещенко С.І. Показник Cash Flow як критерій оцінки фінансового стану компанії / С.І. Терещенко // Фінанси України. – 2000. – № 5. – С. 36.

Є.С. Шубенко, викладач
*(Криворізький економічний
інститут ДВНЗ «Криворізький
національний університет»)*

ВИБІР ПРОЦЕДУРИ ОЦІНКИ МАЙНОВИХ ПРАВ В УМОВАХ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ТОВАРИСТВ НЕАКЦІОНЕРНОГО ТИПУ

Вартість об'єктів власності, як і ефективність їх використання, завжди залишається в центрі уваги власників. В умовах реорганізації товариств особливої актуальності набувають питання оцінки майна та майнових прав, які впливають на визначення обсягів корпоративних прав засновників.

Реорганізація товариств неакціонерного типу є тією корпоративною процедурою, яка найчастіше застосовується. Але чинне цивільне законодавство, регулюючи тільки в загальному вигляді питання реорганізації господарських товариств, не містить чіткого сценарію процедури проведення оцінки їх майна (майнових прав). Це дозволяє стверджувати, що порядок оцінки майна та майнових прав учасників розглядається на зборах учасників та прийняте рішення учасників закріплюється у договорі про злиття (приєднання) господарських товариств та плані поділу (виділу), перетворення. На практиці виникають проблеми в частині застосування тих чи інших положень Цивільного кодексу та Закону про господарські товариства відповідно до конкретних ситуацій.

**Вибір процедури оцінки часток (паїв) в умовах реорганізації
товариств неакціонерного типу**

Мета проведення оцінки часток (паїв)	Можливі варіанти (роз'яснення)	Вибір процедури оцінки часток(паїв)			
		Ринкова	Балансова	Номінальна	за згодою сторін
1.Задоволення права вимоги засновників повернення частки (паю) товариством, які прийняли участь у загальних зборах та голосували проти прийняття загальними зборами рішення про реорганізацію товариства	1.1. У разі виходу із вилученням частки - учасник має право одержати частину вартості майна товариства пропорційно до розміру своєї частки: а) якщо статут у частині розрахунку вартості не містить нюансів		X		
	б) якщо учасник вимагає через суд експертної оцінки майна	X			
	в) коли учасник ПТ – юридична особа, повністю заснована на державній власності;	X			
	г) якщо учасник, котрий володіє часткою у ПТ з державною часткою майна (комунальною часткою майна)	X			
	1.2. У разі відступлення частки – суму, обумовлену між сторонами угоди купівлі-продажу, міни чи моральне задоволення при даруванні				X
2.Проведення конвертації часток (паїв)	2.1. Частки (паї) підприємницького товариства, яке припиняється шляхом злиття, поділу, виділу, перетворення або з якого здійснюється виділ акціонерного товариства, конвертуються в прості акції акціонерного (их) товариства (товариств)- правонаступника (ів)	X			
	2.2. Частки (паї) конвертуються в частки (паї) інших ПТ, які створюються шляхом злиття, поділу, виділу чи перетворення або до яких здійснюється приєднання	X	X*		

Примітки:

*– за умови, якщо підприємницькі товариства, що беруть участь у злитті та приєднанні, застосовують однакову облікову політику

Ринкова оцінка часток як різновиду корпоративних прав дещо відрізняється від оцінки акцій. Так, на вибір процедури оцінки часток (паїв) в умовах реорганізації товариств неакціонерного типу впливає мета її проведення (таблиця 1).

В товариствах неакціонерного типу, в умовах їх реорганізації виникає необхідність визначення виду оцінки часток (паїв) у разі права вимоги засновників повернення частки товариством, які прийняли участь у загальних зборах та голосували проти прийняття загальними зборами рішення про злиття, приєднання, поділ, перетворення, виділ товариства. Учасник, який виходить із підприємницького товариства, має право одержати вартість частини майна, пропорційну його частці у статутному капіталі товариства. Порядок виходу учасників з товариства може мати два варіанти: вихід учасника із вилученням частки; відступлення частки [1].

Правовим наслідком виходу учасника з товариства є виникнення обов'язку здійснити розрахунок з учасником на його вимогу. У разі виходу учасник має право одержати частину вартості майна товариства пропорційно до розміру своєї частки, а при відчуженні – суму, обумовлену між сторонами угоди (більшою чи меншою за номінальну вартість частки), у випадку договору купівлі-продажу, або інше майно при міні, чи моральне задоволення при даруванні [3, с.26].

Однак перевага в порядку й способі визначення вартості частини майна товариства може міститися у статуті товариства [1]. Якщо в статуті цього нюансу не врегульовано, то на практиці використовують показники балансу, складеного на дату виходу учасника [4]. Для розрахунку беруть чисті активи. Учасник також має право вимагати від товариства проведення розрахунку, виходячи з дійсної (ринкової) вартості майна. Тобто в цьому разі учасник має право вимагати через суд експертної оцінки дійсної (ринкової) вартості майна.

Отже, на вибір процедури оцінки майнових прав (ринкова, балансова, номінальна, за згодою сторін) в умовах реорганізації товариств неакціонерного типу впливають мета її проведення.

Необхідність в оцінці виникає у разі задоволення права вимоги засновників повернення частки (паю) товариством, проведення конвертації часток (паїв), анулювання часток (паїв) товариств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цивільний кодекс України: затверджено Верховною Радою України № 435-IV від 16.01.2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-15>.
2. Про господарські товариства: Закон України № 1576-XII від 19.09.1991 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1576-12>.
3. Операції з корправами. Частина I // Все про бухгалтерський облік. – 2014. – №26 (2143). – 47 с.
4. Про практику розгляду судами корпоративних спорів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-08>.

СЕКЦІЯ 4

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ: ПРОБЛЕМИ І НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ

І.А. Гудим, студентка
Науковий керівник:
А.Є. Скоробагач,
ст. викладач
(Національний університет
ДПС України)

ПРОФЕСІЙНИЙ БУХГАЛТЕР В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Будь-який вид підприємницької діяльності потребує грамотних фахівців з бухгалтерського обліку. Професія бухгалтера – одна з найдавніших і одна з найпоширеніших серед економічних професій. Бухгалтери відіграють життєво важливу роль в наданні доказової і правильної інформації, необхідної для прийняття рішень щодо постачання засобів виробництва, найму кадрів і використання ресурсів, від чого залежить ефективність діяльності підприємства.

Професія бухгалтера є однією з тих, яка зазнала значного впливу глобалізації. З перших років незалежності України та розвитку ринкової економіки вона отримала новий зміст та широкий попит. На ринку професійних послуг України з'явилися представники закордонних професійних організацій (АССА, АІСРА, СІ-МА та інших) та були створені перші професійні організації аудиторів і бухгалтерів (САУ, ФПБАУ та інші). У лексиконі професіоналів та науковців, представників державних регуляторів з'явилися терміни «аудитор», «сертифікація» та «професійний бухгалтер». Проте належне визнання та відображення у чинному законодавстві отримала лише професія аудитора [2].

Певний час термін «професійний бухгалтер» був синонімом терміну «аудитор». Проте згодом було визнано, що бухгалтери, які відповідали ознакам наявності високого рівня знань, навичок та етики, професійного досвіду та які були членами професійних бухгалтерських організацій, що брали на себе відповідальність за постійне підвищення кваліфікації та етичну поведінку під час виконання їх членами професійних обов'язків, почали успішно реалізовувати свою компетентність не лише в аудиті, а й працюючи фінансовими директорами, головними бухгалтерами тощо. МФБ констатувала цей факт в словнику Кодексу професійної етики, адресуючи його особам, які працюють у бізнесі, державному секторі, освіті та в інших документах.

Сьогодні термін «професійний бухгалтер» наводиться у Міжнародних стандартах аудиту, Міжнародних стандартах освіти, Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку в державному секторі:

згідно з Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку в державному секторі Професійний бухгалтер (Professional accountant) – це особи, які є суб'єктами професійної бухгалтерської практики (зокрема, самостійні професійні бухгалтери-практики, товариства чи корпоративні об'єднання), зайняті у промисловості, торгівлі, державному секторі чи в освіті і є членами організації – члена МФБ;

відповідно до Кодексу етики професійних бухгалтерів та Міжнародних стандартів аудиту термін «професійний бухгалтер» необхідно застосовувати до осіб, які працюють у сферах, пов'язаних з бухгалтерським обліком, аудитом, фінансами та оподаткуванням, та мають відповідну підтверджену кваліфікацію;

у міжнародних стандартах освіти наводиться визначення професійного бухгалтера як особи, яка є членом організації-члена Міжнародної організації бухгалтерів [3].

На думку Міжнародної федерації бухгалтерів, термін «професійний бухгалтер» стосується усіх, для кого написані Міжнародні стандарти та хто повинен їх застосовувати. МФБ розглядає універсальне тлумачення цього терміну як гарантію успішного

Секція 4. Підготовка фахівців з обліку, аналізу та аудиту: проблеми і напрямки удосконалення

використання усіх розроблених стандартів незалежно від національних, законодавчих та галузевих особливостей.

Але незважаючи на численні дослідження професійної діяльності бухгалтерів, вітчизняними науковцями так і не сформульовано однозначного загальноприйнятого визначення терміну «професійний бухгалтер». Відсутнє і чітке розуміння статусу професійного бухгалтера у вітчизняному законодавстві, в тому числі і в основному нормативному документі, який стосується ведення бухгалтерського обліку, а саме у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

У проекті концепції національної системи підвищення кваліфікації професійних бухгалтерів в Україні професійний бухгалтер розглядається як особа, яка має вищу спеціальну економічну освіту, не менше ніж один рік практичного досвіду роботи на посаді бухгалтера або викладача (науковця) з обліку та аудиту та є членом однієї із професійних громадських організацій бухгалтерів України [6].

С. М. Дячук запропонувала своє пояснення даної категорії. На думку автора, професійний бухгалтер – особа (суб'єкт професійної бухгалтерської діяльності), яка отримала право надавати професійні послуги клієнтові завдяки наявності сертифікату міжнародного зразка (за кваліфікаційною програмою, визнаною в усьому світі) і яка є членом однієї із професійних громадських організацій бухгалтерів [1].

І.А. Белоусовою було запропоновано визначення професійного бухгалтера як бухгалтера, який підтвердив свою кваліфікаційну придатність на заняття бухгалтерською діяльністю на території України та є членом громадської організації, яка відповідає вимогам Міжнародної федерації бухгалтерів. Проте дана пропозиція не була затверджена.

Найбільш повним визначення професійного бухгалтера, на нашу думку, є визначення професора Ф. Ф. Бутинця, який зазначає, що сучасний бухгалтер – це: насамперед, менеджер, який здійснює керівництво колективом; висококваліфікований спеціаліст в питаннях правового, податкового та іншого законодавства;

фінансист, який вміє грамотно розпоряджатися грошовими коштами підприємства [4].

Виходячи з вищенаведеного, вважаємо, що в Україні назріла необхідність закріпити на законодавчому рівні визначення нових термінів, зокрема: бухгалтер, бухгалтерські послуги, державний бухгалтер, професійний бухгалтер. Це значно розширить понятійний апарат бухгалтерського обліку та поліпшить його якість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дячук С. М. Теоретичні засади розвитку професії бухгалтера / С. М. Дячук // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 4. – С. 103–109.
2. Зубілевич С.Я. Міжнародні стандарти освіти професійних бухгалтерів: «перезавантаження» [Електронний ресурс] / Зубілевич С. Я. – Режим доступу : <https://www.google.com.ua/search?q>.
3. Кодекс етики професійних бухгалтерів [Електронний ресурс]: Міжнародна федерація бухгалтерів, затверджений рішенням АПУ від 30.11.2006 № 168/7. – Режим доступу : <http://www.studfiles.ru/preview/4451643/>.
4. Моя професія бухгалтер, фінансист [Текст]: навч. посібник / за ред. д.е.н. проф. Ф. Ф. Бутинця, І. А. Панченко. – Житомир: ЖТДУ, 2005. – 156 с.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996–XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>.
6. Чоботар О.І. Бухгалтерська професія: значення для підприємства, держави і суспільства [Електронний ресурс] / Чоботар О.І. . – Режим доступу : <https://www.google.com.ua/search?q=бухгалтерська+професія&ie>.

Л.І. Жидєєва, к.е.н., доцент
(Національний університет
ДПС України)

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З «ОБЛІКУ ТА АУДИТУ»

Успіх функціонування підприємства залежить від взаємодії всіх його підрозділів, а особливо від того наскільки керівництво та менеджери володіють інформацією, наданою бухгалтерами щодо наявності ресурсів, можливостей підприємства та наскільки ця інформація своєчасна і якісна.

Практика сучасного життя суб'єктів господарювання висуває досить високі вимоги до професійних навиків, знань і умінь бухгалтера. Сьогодні бухгалтер є активним учасником процесу управління. Він повинен не тільки вільно володіти практичними навиками з оперативного, фінансового та управлінського обліку, знаннями законодавчо-нормативної документації щодо бухгалтерського обліку в цілому, контролю, господарського, трудового та податкового законодавства, володіти навиками аналітичної роботи, здійснювати контроль за якістю ведення бухгалтерського обліку, добре знати новітні системи інформаційного забезпечення, але й уміти накопичувати інформацію, проводити її аналіз і проводити підготовку інформації для прийняття управлінських рішень, а в багатьох випадках приймати її самостійно в межах своєї компетенції.

При цьому праця бухгалтера носить і творчий характер, а саме:

- відносно організації, методики та способів ведення бухгалтерського обліку, що потребує бухгалтерського судження;
- підготовкою для задоволення певних внутрішніх і зовнішніх споживачів різноманітною за характеристиками та складом інформацією;
- підготовкою та складанням внутрішньої звітності для потреб менеджменту тощо.

Нажаль, в Україні процес творчого обліку в основному зводиться до маніпулювання показниками як бухгалтерського обліку, так і звітності. При цьому учасниками впливу виступають не тільки працівники бухгалтерської служби, а і менеджери головної ланки управління, фінансові аналітики та працівники структур контролю.

З метою мінімізації кадрових ризиків у системі бухгалтерського обліку необхідно подолати основні проблеми, а саме:

- підвищити рівень підготовки та кваліфікації бухгалтерів так, як велика кількість неврегульованих законодавством питань у сфері бухгалтерського обліку потребує від бухгалтерів обширних знань та логіки мислення, що не завжди відповідає рівню їх кваліфікації, а в результаті породжує недостовірність показників звітності та має відповідно низький рівень продуктивності праці;

- крім того, між працівниками бухгалтерської служби та керівництвом виникають конфліктні ситуації при великому обсязі робіт та низькою оплатою, що в свою чергу негативно впливає на економічний ризик породжує маніпуляції, зловживання тощо.

Разом з тим, система управління підприємством потребує від бухгалтера не тільки надання оперативної інформації, а й забезпечення керівництва інформацією про стратегічний розвиток за окремими об'єктами та напрямками діяльності.

Як зазначав Г.Г. Кірейцев «Основне завдання розвитку методології національної системи бухгалтерського обліку в сучасних умовах глобалізації економіки та реформування вищої професійної бухгалтерської освіти полягає у підвищенню наукового рівня обліку, орієнтація на науково-пізнавальної, соціальної, інформаційної, контрольної, регулюючої та прогностичної його функцій, не нехтуючи необхідність подальшого розвитку функцій правового захисту суб'єктів господарювання та мотивації»[1].

Формування професійних навиків на теоретичному та практичному рівні бухгалтера починається підчас здобуття ними освіти у вищих навчальних закладах і залежить від предметів, що включені до програм освітньо-професійного спрямування їх підготовки. За освітньо-професійним рівнем «магістр» до переліку

Секція 4. Підготовка фахівців з обліку, аналізу та аудиту: проблеми і напрямки удосконалення

нормативних дисциплін професійної підготовки включено дисципліну «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством». на основі варіативної частини освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» спеціальності 8.03050901 «Облік і аудит», затвердженої в 2013 року. Метою викладання навчальної дисципліни є формування знань з підготовки облікової інформації, як основи для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством. що передбачає вивчення Але запропоновані теми, в більшості випадків, не досліджують формування бухгалтерської інформації про стан майна, грошових коштів, дебіторської, кредиторської заборгованості та можливості управління активами та пасивами підприємства. Разом з тим, частину тем (Облікова політика в ціноутворенні, Інструментарій бухгалтерського обліку та звітності в управлінні підприємством) доцільно було б включити до дисципліни «Облікова політика».

Разом з тим, доцільно включити до переліку освітньо-професійної програми підготовки магістрів за спеціальністю «облік і аудит» дисципліну «Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємств», оскільки бухгалтерська інформація виступає не тільки внутрішнім ресурсом забезпечення економічної безпеки, а необхідною для прийняття адекватних рішень у сфері забезпечення економічної безпеки при управлінні підприємством і при цьому значно зростають вимоги до професійної характеристики бухгалтера.

А тому вважаємо за доцільне переглянути змістовне наповнення освітньо-професійної програми підготовки фахівців з «обліку та аудиту» на предмет посилення вимог до змісту їх професійної підготовки в частині формування теоретичних знань і практичних навиків із зазначених дисциплін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кирейцев Г.Г. Глобализация экономики и унификация методологии бухгалтерского учета : научн.доклад / Кирейцев Г.Г. – Изд. 2-е. – Житомир : ЖГТУ, 2008. – 76 с.

Д.О. Левіна, студентка
Науковий керівник:
Т.І. Тесленко, к.е.н., доцент
(Національний університет
ДПС України)

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ

За останні роки така спеціальність, як «Облік та аудит» є найбільш затребуваною не тільки в нашій державі але і в усіх провідних країнах світу. Практично всі національні університети готують фахівців цієї галузі. Як ми бачимо потреба в спеціалістах обліку та аудиту кількістю фахівців задовольняється, але виникає проблема в том, що студенти, які закінчили курс з підготовки цієї спеціальності є малокваліфіковані, тому одразу не можуть знайти високооплачувану роботу. Більшість підприємств та організацій прагнуть утримувати невеликий штат працівників, у кількості одного-двох спеціалістів, але високої кваліфікації. Тому зараз постає питання в тому, якими шляхами та методами потрібно вдосконалювати навички бухгалтерів-початківців.

Для того щоб визначити шляхи вдосконалення перш за все потрібно визначити проблеми, які заважають випускати університетам провідних фахівців. По-перше, це наявність заочної форми навчання, яка була ще введена за роки Радянського Союзу. На той час заочна форма навчання була доцільною, тому що було багато фахівців-практиків, які вже тривалий час працювали на підприємствах, закінчивши спеціальні технікуми, і за таких обставин вони були вимушені йти на заочну форму навчання щоб отримати відповідний диплом.

По-друге, студенти все менше і менше перестають користуватися своїм власним кропітким трудом і намагаються, завдяки сучасним технологіям, корупції, купляти дипломні, курсові, контрольні роботи. Деякі ВНЗ потребують отримувати дипломні

Секція 4. Підготовка фахівців з обліку, аналізу та аудиту: проблеми і напрямки удосконалення

роботи не в паперовому, а в електронному вигляді, що створює ще більш сприятливі умови для того, щоб розповсюджувати джерела.

По-третє, не в усіх ВНЗ проводиться державний іспит. Деякі університети визначили, що державні іспити дублюються дипломними роботами. Отже, немає єдиної структури державного іспиту із спеціальності.

По-четверте, і як основна проблема, полягає в тому, що нині, в ХХІ столітті, практично всі фірми використовують комп'ютерні програми, які значно полегшують роботу бухгалтера. В університетах, в свою чергу, студенти вивчають в основному таку бухгалтерську програму, як «1-С Бухгалтерія», бо вона є основною, але є багато інших програм, які мають більш ширші можливості та аналітичний блок, але, у свою чергу, – набагато складнішими, тому ВНЗ не беруть на себе відповідальності викладати спектр цих програм[1, с. 65].

По-п'яте, відсутність дієвих зв'язків ВНЗ з підприємствами та фірмами на яких студенти під час навчання могли проходити практику для того щоб в подальшому якісно застосувати свої теоретичні знання.

Якщо ми говоримо про бухгалтера, як висококваліфікованого спеціаліст ми маємо на увазі людину, яка є в першу чергу відповідальною, має економічний склад ума,глибоко осмислює рішення,аргументовано відстоює свою точку зору, є ерудованим в галузі світової та вітчизняної економіки.

Для покращення якості підготовки фахівців з бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту у вищих навчальних закладах доцільно:

По-перше, відмінити заочну форму навчання у цій галузі, оскільки денна форма є більш доцільною в наш час. В свою чергу викладач повинен прикласти всі зусилля, для того, щоб в доступній формі донести до студента відповідну інформацію,а саме: постійно удосконалювати робочий процес, намагаючись всебічно розкрити здібності та розвиток творчого мислення у студентів. Це можна зробити завдяки лекціям які мають проблемний та

дискусійний характер і які активізують інтелектуальну та емоційну діяльність студентів.

По-друге, активна робота антикорупційного комітента, яка б слідувала за діями викладачів та студентів, які намагаються недобросовісно виконувати свою роботу.

По-третє, для того щоб бухгалтер-початківець відповідав європейським стандартам ВНЗ повинні виділити певну кількість часів на вивчення Кодексу етики Міжнародної федерації бухгалтерів. Це допоможе студентам визначити задачі професії бухгалтера, які полягають у тому, щоб працювати відповідно до найвищих стандартів професіоналізму для того, щоб досягти вищого рівня ефективності [2, 148].

По-четверте, проведення державного іспиту у всіх вищих навчальних закладах не дивлячись на форму навчання (заочну, денну, скорочену, другу вищу, післядипломну, дистанційну).

По-п'яте, якомога більше приділяти увагу вивченню комп'ютерних бухгалтерських програм таких як: «1С Бухгалтерія», «Парус - Бухгалтерія», «Инфін-Бухгалтерія», «Медок», «Excel».

Отже, основна задача ВНЗ які готують майбутніх бухгалтерів-спеціалістів є поєднання попереднього досвіду та активного впровадження інноваційних технологій навчання, а також забезпечити кожного студента практикою на підприємстві під час навчання. У результаті впровадження таких дій студентам забезпечується професійна підготовка, а статус такої професії як бухгалтер завжди буде залишатись універсальною та перспективною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чернелевський Л.М. Підготовка фахівців вищої кваліфікації з обліку та аудиту / Чернелевський Л.М. // Бухгалтерський облік і аудит: науково-практичний журнал / ТОВ «Екаунтинг». – Київ, 2011. – № 2. – С. 64–65.
2. Саюн А.О. Проблеми підготовки фахівців з обліку, аналізу та аудиту / Саюн А.О. // Фінансовий простір. – 2013. – № 1 (9).

Р.Е. Островерха, к.е.н.,
доцент
(Національний університет
ДПС України)

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ АПАРАТУ БУХГАЛТЕРІЇ ТА ЇЇ РОЛЬ У ЗРОСТАННІ ЕФЕКТИВНОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Вирішення проблеми інформаційного забезпечення менеджменту – стратегічне завдання розвитку та вдосконалення бухгалтерського обліку. Ефективність обліку у значній мірі визначається організацією роботи апарату бухгалтерії: “без роботи бухгалтерів немає високоякісної інформації, а без неї, звичайно ж, не буде жодного поступу уперед на шляху до подолання світової фінансової кризи» [1, с.3]. Причому від уміння бухгалтера працювати, застосовувати у роботі норми законодавства залежить не лише доля підприємства, але й динаміка економічного розвитку на мікрорівні: “від професійної діяльності бухгалтера на локальному рівні залежить ефективне та законне функціонування підприємств, на глобальному – міжнародних фінансових ринків у цілому» [2, с.27]. Роль і значення роботи бухгалтерів в обліковому процесі визначають необхідність пошуку шляхів з її вдосконалення.

Концептуальні засади оптимізації роботи апарату бухгалтерії визначає її сутність як складного багаторівневого системного утворення: системний підхід до вибору та формування кожного елемента, забезпечення їх взаємозалежності та взаємозв’язку, гармонізація з бухгалтерським обліком та особливостями діяльності суб’єктів господарювання; застосування системи принципів.

Чижевська Л.В. вважає, що ефективність та раціональність професійної діяльності бухгалтерів визначають органічна та повна взаємодія та гармонізація певної системи елементів (професійні знання, професійні навички, професійні компетенції, професійні цінності) [2, с.12]. На думку В.М. Жука професійна дієздатність бухгалтерів “включає в себе такі важливі компоненти, як:

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

формування професійної свідомості бухгалтерів; розвиток професійних бухгалтерських організацій; розвиток системи професійного навчання; формування та дотримання норм професійної етики та ін.»[3, с.123]. Гармонізація формальних, інституціональних засад(спеціальних знань) та неформальних елементів роботи бухгалтера (стимулювання роботи за переконанням, формування професійної свідомості) забезпечить формування висококваліфікованого фахівця, спроможного вирішити поставлені завдання: “науково підготовлений бухгалтер – ... це художник, повністю вільний в своїй творчій діяльності» [4 с. 52]. Отже, основою якісної роботи бухгалтера є високий рівень його професіоналізму, що забезпечується як спеціальною освітою, так і систематичним підвищенням кваліфікації, набуттям нових знань не лише в галузі бухгалтерського обліку, але й в інших сферах.

На функціонування апарату бухгалтерії, як і на будь-який вид діяльності людини, впливає низка чинників, тому рекомендації з наукової організації роботи апарату бухгалтерії слід розробляти із використанням принципів ергономіки, інженерної та соціальної психології[5, с.51]. Їх застосування дозволить встановити які чинники і як впливають на роботу апарату бухгалтерії та стимулювати і розвивати ті з них, що сприяють зростанню продуктивності та якості праці. З іншого боку, вчасне виявлення та усунення чинників, що ускладнюють роботу бухгалтерів, негативно відображаються на її результатах, дозволить зменшити їх негативний вплив та згубні наслідки.

Невід’ємною умовою зростання якості роботи апарату бухгалтерії є застосування елементів наукової організації праці, зокрема, наступних:

- створення ефективної структури апарату бухгалтерії, адекватної структурі виробництва та управління підприємством;
- раціональний поділ праці між бухгалтерами відповідно до рівня їх кваліфікації, що забезпечить якісне виконання усього обсягу облікової роботи;
- запровадження графіків руху документів та графіків облікових робіт з метою забезпечення їх вчасного виконання;

Секція 4. Підготовка фахівців з обліку, аналізу та аудиту: проблеми і напрямки удосконалення

- суворе регламентування функцій, обов'язків та завдань як кожного структурного підрозділу, так і кожного виконавця шляхом розробки та запровадження положення про бухгалтерію, посадових інструкцій бухгалтерів;

- впровадження у практику сучасних методів і способів облікової роботи, зокрема, комп'ютерної техніки, що вивільнить бухгалтера від механічної «рутинної» роботи та дозволить більше приділяти часу та уваги творчій роботі, зокрема, аналізу показників, розробці висновків, рекомендацій та пропозицій, спрямованих на зростання ефективності діяльності бізнес-структур;

- вдосконалення організації робочих місць бухгалтерів шляхом оснащення комп'ютерною та організаційною технікою;

- раціональний підбір працівників за критеріями: досвід роботи, рівень освіти та кваліфікації, ставлення до виконання посадових обов'язків, тощо;
- створення сприятливих умов праці у бухгалтерії;
- систематичне підвищення рівня кваліфікації бухгалтерів на спеціальних курсах, спеціалізованих семінарах, шляхом регулярного вивчення спеціальної літератури з метою зростання рівня професіоналізму і компетентності;
- розвиток творчих здібностей, здорової конкуренції у колективі та суспільної активності працівників, створення у колективі почуття відповідальності за результати роботи, взаємної поваги та вимогливості.

Отже, лише раціональна організація роботи апарату бухгалтерії, побудована із використанням принципів наукової організації праці, спроможна вирішити проблему інформаційного забезпечення бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Новини від Міжнародної федерації бухгалтерів [Текст] // Школа професійного бухгалтера. – 2009. – № 12 (107). – С. 3.

2. Чижевська Л.В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку: автореф. дис. на

Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні

здоб. наук. ступ. д.е.н. за спец. 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит / Чижевська Л.В. – Київ, 2007. – 38 с.

3. Жук В.М. Інституціональні засади розвитку професії бухгалтера / В.М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 2. – С.122–127.

4. Белов В.Д. Бухгалтерия как наука / В.Д. Белов // Счетоводство. – 1893. – № 4. – С. 50–53.

5. Шмигель А.Д. Организация бухгалтерского учета в промышленности / А.Д. Шмигель. – К.: Изд. объедин. «Вища школа», 1978. – 208 с.

Ю.А. Столітня, викладач
*(Криворізький коксохімічний
технікум Національної мета-
лургійної академії України)*

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ

Одним з невід’ємних елементів ринкової економіки в Україні є розвинута і ефективно організована бухгалтерська справа. Надзвичайно стабільно високий попит на відповідних фахівців викликаний постійною необхідністю ведення ефективного управлінського та фінансового обліку на підприємствах та організаціях різних форм власності та різних галузей економіки, формування повної інформації про господарські процеси та результати діяльності суб’єкта господарювання, важливої для оперативного управління та використання її постачальниками, покупцями, фінансовими, податковими, банківськими і статистичними установами.

Відповідно до особливостей сучасного стану економічного розвитку нашого суспільства, фахівець з обліку і аудиту повинен мати високий рівень професійної підготовки, широкий світогляд та економічне мислення, загальну ерудицію та вміння ділового

Секція 4. Підготовка фахівців з обліку, аналізу та аудиту: проблеми і напрямки удосконалення

спілкування. У зв'язку з цим облік, облікова інформація, що базується на минулих, традиційних концепціях і теоріях, не може задовольняти сучасні вимоги управління, контролю, прогнозування діяльності підприємств.

Система бухгалтерського обліку має певні теоретичні та методологічні обмеження, які відверто стримують її подальший розвиток. Значним у процесі реформування бухгалтерського обліку в Україні є гармонійне поєднання фінансової звітності вітчизняних підприємств з міжнародними стандартами.

Освіта належить до найважливіших напрямків державної політики України. Забезпечення підготовки відповідних фахівців має враховувати нові, більш глибокі завдання, які виникають перед системою обліку та звітності на підприємстві. Вища бухгалтерська освіта потребує постійного вдосконалення. Кількість міжнародних операцій стрімко зростає, а ринок освітніх послуг у сфері підготовки фахівців з обліку, аналізу та аудиту вийшов за межі національних кордонів.

Головними напрямками підвищення якості професійної підготовки фахівців з обліку, економічного аналізу та аудиту відповідно до сучасних вимог можна назвати:

- встановлення логічної послідовності викладання дисциплін за фахом;
- збільшення кількості часу, відведеного на практичну підготовку студентів;
- застосування сучасних інформаційних технологій в процесі навчання;
- створення та постійне оновлення електронних навчально-методичних комплексів та забезпечення вільного доступу до цих матеріалів;
- проведення тренінгів, семінарів із залученням провідних спеціалістів у відповідній сфері;
- вивчення сучасних програмних продуктів;
- ознайомлення з реальними даними про діяльність підприємств з можливістю виконання відповідних розрахунків та проведення аналізу;

- забезпечення проходження виробничої практики та стажування на вітчизняних підприємствах;
- формування і відпрацювання навичок науково-дослідницької роботи;
- розвиток професійної компетентності.

Ринкові умови висувають високі вимоги до рівня професійних знань фахівців з обліку, аналізу та аудиту, підготовка яких має здійснюватися таким чином, щоб бути на крок попереду, прогнозуючи можливі зміни у кон'юнктурі ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: [монографія] / Голов С. Ф. . – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 522 с.
2. Лень В.С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: навч. пос. / Лень В.С., Гливенко В.В. – 3-тє вид. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 608 с.
3. Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України (ФПБАУ) // Школа професійного бухгалтера. – 2012. – № 4(76).

**О.Є. Чернявська, керівник
навчального центру
(ТОВ Корпорація «Галактика»)**

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ «ГАЛАКТИКА ERP» У ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ

Корпорація «Галактика» – одна з найбільших розробників комплексних рішень у сфері автоматизації управління виробничо-господарською і фінансовою діяльністю підприємств та успішно здійснює свою діяльність більше ніж 20 років на території Білорусі, України, Росії, Казахстану. Центральний офіс Корпорації «Галактика» було відкрито в Україні 1996 році. Своім

Секція 4. Підготовка фахівців з обліку, аналізу та аудиту: проблеми і напрямки удосконалення

замовникам компанія пропонує повний спектр рішень «Галактики», адаптованих до потреб користувачів та вимог законодавства України. Компанія розробляє і постачає найкращі управлінські та інформаційні технології для динамічного розвитку бізнесу підприємств і ефективного функціонування організації, забезпечення продуктивної та комфортної роботи їх керівництва та співробітників. Основними цінностями компанії є: взаємовигідні, прозорі та довгострокові відносини з партнерами та клієнтами, надійний партнер, індивідуальний підхід до кожного клієнта, постійний розвиток.

Галактика – система ERP, складова частина комплексу бізнес-рішень корпорації Галактика. Розробки «Галактики» забезпечують підприємствам і корпораціям сучасні та технологічні методи управління, підтримку та допомогу в супроводу автоматизованих систем управління. «Галактика ERP» - система управління підприємством, що здійснює всі основні операційні та виконує завдання управління і надає менеджерам різного рівня точну і своєчасну інформацію для прийняття поточних, тактичних і стратегічних управлінських рішень.

Комплексними рішеннями корпорації «Галактика» є «Галактика ERP» – система управління для великих і середніх підприємств і «Галактика ВУЗ» - комплексне управлінське рішення для навчальних закладів.

Спеціалізованими рішеннями корпорації «Галактика» є системи: «Галактика BI» – система для бізнес-аналізу та прийняття управлінських рішень; «Галактика EAM» - сучасна спеціалізована система управління виробничими активами; «Галактика АММ» - сучасна спеціалізована система для ефективного управління виробничими процесами.

Система «Галактика ERP» – це повномасштабна управлінська інформаційна система і за своїми функціональними можливостями та повнотою реалізації процесів планування є унікальною і не має аналогів серед вітчизняних ІТ-розробок. Разом з тим відмінністю від західних систем є відсутність надлишкового функціоналу.

Система управління підприємством «Галактика ERP» складається з різних програмних модулів, які можна підбирати індивідуально, залежно від потреб і технічних можливостей підприємства. Кожен модуль відповідає за автоматизацію конкретних профільних завдань. Завдяки цьому замовники можуть придбати тільки дійсно необхідний їм функціонал, не переплачуючи за ті компоненти системи, якими підприємство не збирається користуватися.

Система управління підприємством «Галактика ERP» автоматизує:

- складський облік, управління логістикою (управління поставанням і збутом, станом і рухом та обліком запасів на складі, управління договорами, розрахунки з постачальниками та покупцями);

- бухгалтерський і податковий облік (автоматизація аналітичного та синтетичного бухгалтерського обліку, автоматизація фінансової звітності, автоматизація податкового обліку в розрізі податків та складання і подання податкової звітності);

- планування і управління виробництвом (автоматизація розрахунку собівартості, виробнича логістика, управління замовленнями, виробниче планування тощо);

- управління персоналом і кадровою політикою (заробітна плата, персонал, табельний облік);

- управлінський облік, фінансове планування (автоматизація бюджетування, фінансовий аналіз).

Компанія «Галактика» проводить партнерську програму «Галактика і ВНЗ». Направлення співробітництва закладається:

- **підготовці спеціалістів:**

 - навчання студентів навикам використання сучасних інформаційних технологій управління;

 - допомога в організації практик та працевлаштування.

- **підготовка викладачів ВНЗ:**

 - навчання в корпоративному навчальному центрі;

 - допомога в підготовці методичних посібників

- **співробітництво з ВНЗ:**

Секція 4. Підготовка фахівців з обліку, аналізу та аудиту: проблеми і напрямки удосконалення

підготовка спільних заходів: семінарів, конференцій, виставок;

підготовка статей, книг, навчальних посібників;

проведення досліджень ринку

- *формування пропозицій з розвитку та удосконаленню управлінських систем.*

Чим інформаційні технології можуть допомогти в обліку?

«Галактика ERP» – здійснює оперативний облік на основі складених первинних документів, веде бухгалтерський фінансовий облік (аналітичний і синтетичний), веде податковий облік, здійснює управлінський облік і управління бюджетом.

Рішення бізнес аналітики BI, чим є BI – це OLAP додатки, що дозволяють у багато числових потоках системи «Галактика ERP» швидко виділяти інформацію, що потенційно є корисною для різних категорій менеджерів і надає можливість подати її в зручному для аналізу вигляді, забезпечивши можливість швидкого прийняття тих чи інших управлінських рішень та дозволяє проводити: Моніторинг і аналіз KPI, Рейтинговий аналіз, ABC і XYZ-аналіз, аналіз тенденцій в часі, сервіс бізнес аналітики, порівняльний аналіз.

Наукове видання

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

**Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
молодих вчених, аспірантів та студентів**

24 лютого 2016 р.

Здано до друку 05.03.2012. Формат 60x84 1/16
Папір офсетний №1. Гарнітура «Times New». Друк офсетний.
Друк. арк. 9.8.
Наклад 100 прим. Замовлення № 575

*Підготовлено до друку Видавничо-інформаційним центром
Національного університету ДПС України.
Віддруковано у друкарні Національного університету ДПС України,
вул. К. Маркса, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна, 08201.*

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і
розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 1858 від 30.06.2004 р.*